

รูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชยุต ขำขันมะลี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จนสามารถรวบรวมและประมวลผลงานมานำเสนอในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากและขอขอบคุณ ดร.อำนาจ วิชาญวิติ อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดร.วุฒิศักดิ์ เหล็กคำ อดีตผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นางศรีทร สักกลอ ผู้อำนวยการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ผศ.ดร.สุบัน พรเวียง ผศ.ดร.มนต์นภัส มโนการณ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผศ.ดร.ประจบ ขวัญมัน อาจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์ อดีตที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ดร.สุวิญา ชินชนาธุรกิจ ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น ดร.พัทธยา ชนะพันธ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 52 จังหวัดเลย ดร.ณรงค์ อภัยใจ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านพระนอน จังหวัดเชียงใหม่ ดร.กัมพล ไชยนันท์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย ดร.สังวาร์ วังแจ่ม อาจารย์คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ นายเรืองยศ บันศิริ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 นายณัฐภัทร์ ไกรงาม ผู้อำนวยการ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง นายพุดศักดิ์ ฤๅณวิภาค ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ ดร.กัญญา สมบูรณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ดร.สวงษ์ ไชยยา ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ดร.ภูมิไพรัตน์ อนุพันธ์ ที่ปรึกษาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้ผลการศึกษานี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานบริหารการศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของสถานศึกษาที่ได้ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมดำเนินการศึกษาและทำให้การศึกษานี้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผู้ศึกษาหวังว่า การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมและประเทศชาติในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนต่อไป

ชยุต ป่าขันมะลี

ผู้ศึกษา

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย ชยุด ขำขันมะลิ

ปีที่ศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ 3) เพื่อการใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ การศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย 1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและนักเรียน จำนวน 580 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การศึกษาจากงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แหล่งข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 แห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย 2.1 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 10 คน 2.2 ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนา

ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แหล่งข้อมูลได้แก่ นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประชาชนชาวบ้าน และนักเรียน จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน จำนวน 4 ฉบับ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การประเมิน โดยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประชาชนชาวบ้าน และนักเรียน จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน ความเป็นประโยชน์และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ได้แก่ สภาพปัญหา แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนยังกระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ ปัจจัยการจัดการเรียนรู้จากระบบนิเวศ ไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ การประสานงานและการวางแผนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ มีความบกพร่อง มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ นโยบายของสถานศึกษายังไม่ตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ความต้องการ มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้ การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ประสานงานและวางแผนร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ แนวทางการพัฒนาการจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้ ควรจัดให้เป็นระบบ มีการวางแผนที่ดี และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้มีความพร้อม และเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวางแผนงานที่ดี การวัดผลประเมินผลควรมีการประเมินที่หลากหลายครอบคลุมทุกด้าน ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

2) รูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการดำเนินงาน (4) ผลลัพธ์ และ (5) เงื่อนไข

ความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ (1) ความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (3) การสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน ความรู้สึกก่อนการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ มีความรู้สึกตื่นเต้น อยากเรียนในระบบนิเวศการเรียนรู้ และอยากทำกิจกรรมต่างๆ ในฐานการเรียนรู้ สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การลงมือปฏิบัติจริง การดำเนินการในอาชีพต่างๆ ในฐานการเรียนรู้ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการเป็นผู้ประกอบการอาชีพที่ดี สิ่งที่นักเรียนชอบมากที่สุดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ได้ฝึกทักษะอาชีพจากสถานที่จำลองเสมือนจริงที่สามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจและตามหลักสูตร ได้ลงมือปฏิบัติจริง ปัญหาที่นักเรียนพบระหว่างการเรียนรู้ ตามรูปแบบฯ การไม่จัดตารางเวลาที่ชัดเจนให้แต่ละระดับชั้นเข้าใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้นอกเวลาเรียน เนื่องจากฐานการเรียนรู้มีพื้นที่จำกัด สิ่งที่นักเรียนอยากให้มีการปรับปรุงแก้ไขในการเรียนรู้มีการไปฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ความรู้สึกหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ นักเรียนมีความประทับใจในการจัดการ การสอนตามรูปแบบฯ อยากให้มีฐานการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และควรเป็นอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคต สิ่งที่ยากบอกครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ครูจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ได้ดี มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้สอนสนุกและน่าสนใจ (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4) การประเมินรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, ระบบนิเวศการเรียนรู้, การส่งเสริมทักษะอาชีพ

Thesis title **Learning Ecosystem Development Model for Promoting Career Skills for Students at Rajaprajanukroh 22 School in Mae Hong Son**

Researcher **Chayut Khakhanmalee**

Academic year **2021**

Abstract

This research aimed 1) To study the problem, needs, and guidelines for developing an ecosystem to promote career skills, 2) To create a model of developing a learning ecosystem to promote career skills, 3) To implement and find an effective learning ecosystem development model to promote career skills. and, 4) To assess ecosystem development models Learning to promote career skills is divided into 4 steps: Step 1: The study of the problems, needs, and approaches to develop a learning ecosystem to promote career skills can be divided into 2 sub-steps: 1.1 Study problems, needs, and approaches to developing a learning ecosystem to promote career skills using Public Hearing. The data source was 580 school administrators, teachers, basic education committees, parents, and students. The tool used was Public Hearing. 1.2 Study guidelines for developing learning ecosystems to promote career skills through best practices and interviews with experts. The data source was 3 best practices schools and 2 experts. The tool used was an interview questionnaire about developing a learning ecosystem to promote career skills. Step 2: Creation of a learning ecosystem development model to promote career skills can be divided into 2 sub-steps: 2 .1 Drafting a model for developing learning ecosystems to promote career skills using Workshop The results of the Phase 1 study were drawn up for a learning ecosystem development model to promote career skills. The data sources were school administrators and 10 teachers. 2 .2 Examine the learning ecosystem development model to promote career skills by using Connoisseurship The data source is 9 academicians and university professors, school administrators and education administrators. The tool used is Connoisseurship and a form to assess the suitability and feasibility of the development model. Step 3 : Implementing and evaluating the learning ecosystem development model to promote career skills

follows the established steps. The data source was 234 school administrators, teachers, village philosophers and students. The tools used were four assessments. Step 4: Assessing the learning ecosystem development model to promote career skills using a questionnaire. The sample group consisted of 234 school administrators, teachers, village philosophers, and students. The tool used was a questionnaire for assessing the usefulness and satisfaction of the learning ecosystem development model to promote career skills. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that 1) Problem situation: Learning resources in schools are still fragmented and not a learning ecosystem. The learning management factor from the ecosystem is not ready for learning management. The coordination and planning of those involved in learning management have a disability. There are systematic measurements and evaluations. School policies have not yet met the need of developing a learning ecosystem. Requirements: The organization of the learning ecosystem is encouraged and supported, the development of the learning ecosystem. There is coordination and joint planning among the stakeholders in learning management. School administrators have clear policies and support the development of learning ecosystems to promote career skills. Development approach: The learning ecosystem should be organized into a system. It is well-planned and in accordance with the needs of the students. Developing a learning ecosystem to be ready and diverse learning with good planning. The evaluation results should have multiple choices for covering all aspects. clear and continually promoted policy administrators

2) The learning ecosystem development model for promoting career skills for students consists of five elements: (1) Principle (2) Objective (3) Process (4) Outcome and (5) Achievement. The overall assessment of the suitability of the model was at a high level. The overall style feasibility was at the highest level.

3) Implementing and evaluating the learning ecosystem development model to promote professional skills: (1) The teacher's ability to operate according to the model was at a high level. (2) The teachers' opinions on the pattern were at the highest level. (3) Reflecting on student learning results shows that students are excited and eager to learn in the learning ecosystem. They want to do activities in the learning base. What students learn through the course is hands-on practice, career performance, income and expense accounting, and how to become a good

professional. What students enjoy most from model-based learning is vocational skills training in virtual, interest-based, and curriculum-based locations. The problem students encounter during learning is the lack of a clear schedule due to the limited space of the learning base. What students would like to improve in their learning is that they should go to practice vocational skills in the workplace. After learning, it was found that the students were impressed with the teaching management according to the model. They want more learning base in the learning ecosystem and should be a career that can be built in the future. What I would like to tell teachers in the implementation of the model is to manage learning according to the model well and to apply new technology to make teaching fun and interesting. (4) The students' satisfaction with the style was at the highest level.

4) The assessment of the learning ecosystem development model for promoting career skills and usefulness and satisfaction was at the highest level.

Keywords: development model, learning ecosystem, career skills promotion

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	๗
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการศึกษา	8
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	8
ความสำคัญของการศึกษา	9
ขอบเขตของการศึกษา	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
การจัดการศึกษาสำหรับ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์	20
รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	39
ระบบนิเวศการเรียนรู้	48
ทักษะอาชีพ	62
แหล่งเรียนรู้	99
ประวัติข้อมูลพื้นฐาน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	108
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	121
กรอบแนวคิด	128
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	129
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	131

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	137
ขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิภาพผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริม ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด แม่ฮ่องสอน	147
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ อาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	157
บทที่ 4 ผลการศึกษา	161
ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบ นิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราช ประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	162
ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ อาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	171
ขั้นตอนที่ 3 ผลการใช้และหาประสิทธิภาพผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	182
ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด แม่ฮ่องสอน	190
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	194
สรุปผลการศึกษา	196
อภิปรายผลการศึกษา	200
ข้อเสนอแนะ	209
บรรณานุกรม	211
ภาคผนวก	224
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	225
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	250

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ค่าความเชื่อมั่น ของแบบประเมิน (Reliability Statistics)	285
ภาคผนวก ง ผลการทดลอง (Try Out)	298
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย/คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบ นิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	302
ภาคผนวก ฉ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	313
ประวัติผู้ศึกษา	327

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาสงคราม (SWOT Aanalysis)	29
2.2 ตารางการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ	96
2.3 จำนวนบุคลากรจำแนกตามประเภท/ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา	112
2.4 จำนวนครูจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	113
2.5 จำนวนนักเรียนโรงเรียนในปีการศึกษา 2564 ทั้งสิ้น 614 คน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน	113
2.6 จำนวนนักเรียน เปรียบเทียบ 3 ปีการศึกษาซ้อนหลัง ปีการศึกษา 2562-2564	114
2.7 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภายนอกโรงเรียน	116
2.8 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ภายนอกโรงเรียน	117
2.9 ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา	118
2.10 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่	120
3.1 โครงสร้างแบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)	132
3.2 โครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศ การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	135
3.3 โครงสร้างแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)	139
3.4 โครงสร้างแบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)) และแบบ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบฯ	143
3.5 โครงสร้างแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ	148
3.6 โครงสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ	151
3.7 โครงสร้างแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน	153
3.8 โครงสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ	155
3.9 โครงสร้างแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ	158
4.1 ข้อมูลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด แม่ฮ่องสอน	162

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.2 ข้อมูลการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากสถานศึกษาที่ มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	166
4.3 ผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	175
4.4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	179
4.5 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินความสามารถของ ครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด แม่ฮ่องสอน	182
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถของครูใน การดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	183
4.7 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินผลการประเมิน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ อาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	184
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบ การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	185
4.9 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินผลการสะท้อนผล การเรียนรู้ของนักเรียน	186
4.10 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	187

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	188
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจ ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	190

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี	38
2.2 รูปแบบการศึกษาอาชีพของรัฐ โอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา	81
2.3 ระบบการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ การศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ	82
2.4 รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาส	87
2.5 ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ	89
2.6 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21	94
2.7 ยุทธศาสตร์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แนวตะเข็บชายแดน จังหวัดเชียงราย	95
2.8 กรอบแนวคิดรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียนฯ	128
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา	130
4.1 ร่างรูปแบบแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียนฯ	172
4.2 รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนฯ	177

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวาระหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 มี 6 ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เน้นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและยากจนและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ การจัดให้มีมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสนับสนุนกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนวัตกรรมของคนทุกกลุ่มรวมถึงระบบการติดตามสนับสนุนและประเมินผล เพื่อสร้างหลักประกันสิทธิในการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน ดังนั้นคนไทยควรได้รับโอกาสในการพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับ ใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง

สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานระบบสวัสดิการและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง อนึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวดที่ 3 มาตรา 24 ข้อที่ 5 ได้มีส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และมาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษาเอาไว้ในมาตรา 12 ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ ทูพลภาพ เด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็นเพื่อประกัน โอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่ได้กำหนดแนวทางเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 เป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นของแต่ละระดับและประเภทการศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งในระหว่างและหลังจากสำเร็จการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีสถานศึกษาในสังกัด 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) โรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดขับเคลื่อนการศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ที่กำหนดไว้ว่า คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทัวถึงและมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พันธกิจของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 5 ข้อ ได้แก่ 1) เสริมสร้างโอกาส

การเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย

2) พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ 3) พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและศาสตร์เฉพาะทาง 4) พัฒนาระบบสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

5) พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน กำหนดเป้าประสงค์ 5 ข้อ ได้แก่ 1) คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย 2) คนพิการและเด็กด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต รวมถึงคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพมีทักษะเฉพาะทาง ประสบการณ์ทางศาสตร์การศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ 4) ระบบสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์มีคุณภาพและสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน 5) ระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มียุทธศาสตร์และจุดเน้น 5 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส 2) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษา และการฝึกอบรมเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ตามศักยภาพ 3) การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สามารถบริหารจัดการ บริหารหลักสูตรและวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การผลิต พัฒนากระจายสื่อเทคโนโลยีการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง เพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล 5) การประสานเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการระดมทรัพยากรในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 เป็นโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ได้ขับเคลื่อนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส 10 ประเภท คือ 1) เด็กยากจน 2) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต 3) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง 4) เด็กที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณ 5) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ 6) เด็กในชนกลุ่มน้อย 7) เด็กเร่ร่อน 8) เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก 9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก 10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประเภทและ

การพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 องค์พระบรมราชูปถัมภ์แห่งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ที่บ้านม่วงสร้อย ตำบลแม่เนาตึง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นประเภทโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการสอนให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพการเกษตร และมีรายได้ เพื่อดำรงชีพได้เมื่อจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่เนาตึง ตำบลเวียงเหนือ ตำบลเวียงใต้ ตำบลทุ่งยาว ตำบลแม่ฮี้ ตำบลโป่งสา ตำบลเมืองแปง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัด เชียงใหม่ บางส่วน ปัจจุบันมีนายชยุต ขำขันมะลิ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 ได้บริหารงานโดยระดมความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียน และกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 มีระบบการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ สร้างครู มืออาชีพ ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในปีการศึกษา 2565 กำหนดพันธกิจไว้ 4 ข้อ คือ 1) พัฒนากระบวนการบริหารและจัดการให้มี คุณภาพ 2) พัฒนาคุณภาพนักเรียนเต็มตามศักยภาพ 3) พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และ 4) พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาต่อชุมชน ตั้งเป้าประสงค์ จำนวน 5 ข้อ คือ 1) มีกระบวนการ บริหารและจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษา 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษาที่สูงขึ้น 3) นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร สถานศึกษามีทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ 4) นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตและทักษะอาชีพตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน และกำหนดกลยุทธ์ไว้จำนวน 5 ข้อ คือ 1) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน 2) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3) พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) พัฒนาคูด้วด้านการบริหารจัดการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 5) บริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ได้มีการดำเนินการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยในปีการศึกษา 2563 ที่ผ่านมาโรงเรียนได้มุ่งเน้นการพัฒนา นักเรียนด้านทักษะวิชาการ ด้านทักษะอาชีพ และทักษะการดำรงชีวิตให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์

พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จากการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตตามพันธกิจของโรงเรียนข้อที่ 4 พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาต่อชุมชน เป้าประสงค์ข้อที่ 4 นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตและทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ของสถานศึกษาข้อที่ 3 พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เอกลักษณะของโรงเรียน คือ สิ่งแวดล้อมงามเด่น เน้นทักษะอาชีพ โดยโรงเรียนต้องพัฒนาฐานการเรียนรู้อาชีพของโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่หลากหลายให้กับนักเรียน และจุดที่ควรพัฒนาข้อที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนหาประสบการณ์นอกห้องเรียนเพื่อฝึกทักษะทางสังคม ทักษะอาชีพ ทักษะทางภาษาในชีวิตจริง แต่อย่างไรก็ตามจากการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2563 พบว่ากระบวนการเรียนรู้ ที่ผ่านมามีในปีการศึกษา 2563 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยผ่านการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอน แต่ยังไม่บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพิ่มขึ้น โดยให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เน้นการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในประจำวันและควรเชิญปราชญ์ชาวบ้าน มาร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต เป้าประสงค์ข้อที่ 4 ส่งเสริมนักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยพัฒนาฐานการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 , 2563)

จากสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตได้กล่าวมานั้น จึงทำให้เกิดแนวคิดการแก้ไขปัญหาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหรือระบบนิเวศการเรียนรู้ และระบบนิเวศการเรียนรู้ มีความหมายกล่าวคือ สถาบันอุทยานแห่งการเรียนรู้ (2561) ให้ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ไว้ว่า มีความหมายที่ขยายขอบเขตมากกว่าพื้นที่โรงเรียน แต่ครอบคลุมไปถึงสถานที่ทำงาน ชุมชน ซึ่งแวดล้อมด้วยทรัพยากร ผู้คน และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนมีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ ในขณะที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2565) ให้ความหมายว่า ระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้รอบตัวผู้เรียนที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาที่เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยังมีนักวิชาการจากต่างประเทศยังให้ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ไว้

ได้แก่ Kondratova, et al. (2017) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ เป็นเรื่องของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการออกแบบและพัฒนาบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งครอบคลุมทั้งห้องเรียนของสถานศึกษา และพื้นที่นอกสถานศึกษา ได้แก่ ที่บ้านและสถานที่อื่น ให้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบในขณะเดียวกัน Holgado and Penalvo. (2017) โดยมีองค์ประกอบในระบบเป็นพื้นที่ เวลา คน เนื้อหา กิจกรรมกลยุทธ์ วัฒนธรรม และมีกรนำเทคโนโลยีมาใช้หรือสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในปีถัดไป Rose Benedicts. (2018) ให้ความหมายของคำว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ว่าหมายถึง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มของบุคคล กระบวนการ และเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดบูรณาการ และสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เรียนรู้และพัฒนาทั่วทั้งองค์กร ทุกองค์กรมีระบบนิเวศการเรียนรู้ของตน เช่นเดียวกับที่ทุกธุรกิจมีวัฒนธรรมของตน แต่ขึ้นอยู่กับว่าระบบนิเวศการเรียนรู้ นั้น ๆ ถูกสร้างขึ้นโดยความตั้งใจหรือไม่ อีกปีต่อมา Harrell, T.S. (2020) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ คือ แนวทางแก้ปัญหาการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น แตกต่างไปจากระบบบริหารจัดการความรู้ (Learning Management Systems: LMS) แบบเดิม คือเพิ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) ของผู้เรียนได้มากขึ้น และในปีเดียวกัน Jessica Spencers. และคณะ (2020) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายทั่วโลกเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างทางเลือกเพื่อให้วิธีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยใช้แนวคิดแบบองค์รวม (holistic approach) และภาวะความเป็นผู้นำ (leadership) ที่กล่าวมานี้เป็นความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาระดับสูงและทดลองใช้ได้อย่างได้ผลจากต่างประเทศ ดังนี้

Weise, M. (2020) ผู้เขียนหนังสือ Long Life Learning: Preparing for Jobs that Don't Even Exist Yet ได้กล่าวว่า การลงทุนทางการศึกษาส่วนใหญ่ในอดีตที่ทุ่มเทไปกับการศึกษาในระบบ ซึ่งยังขาดความยืดหยุ่นและไม่สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกการทำงานในอนาคต จึงเสนอว่าควรให้ความสำคัญต่อผู้ที่เรียนไปด้วยทำงานไปด้วย (Working Learner) มากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลว่า จะมีส่วนช่วยลดภาระและความกดดันด้านค่าใช้จ่ายให้กับผู้เรียน ทั้งยังเป็น การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าการเรียนในตำราแต่เพียงอย่างเดียว การปรับปรุงระบบนิเวศการเรียนรู้ที่จะช่วยให้คนรุ่นใหม่สามารถเผชิญหน้ากับความพลิกผันของโลกการทำงานในอนาคต ได้แก่ 1) นำทางได้ (Navigable) การเรียนรู้จากรุ่นพี่หรือรุ่นพี่ที่ไม่ต่างอะไรกับการล่องเรือไปในความมืด ก่อนที่ผู้เรียนจะก้าวเข้าสู่โลกการทำงาน ควรได้รับข้อมูลที่ ทำให้เห็นภาพของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ควรมีตัวช่วยนำทางที่ดี รวมถึงควรมองเห็นถึงโอกาสและทิศทางที่ยืดหยุ่นในอนาคต 2) ช่วยสนับสนุน (Supportive) สนับสนุนให้ผู้เรียนพร้อมก้าวสู่เส้นทางการทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปราศจากอุปสรรค

ความช่วยเหลือด้านอาชีพควรมีความรอบด้าน เช่น การให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ๆ โดยไม่มีอุปสรรค 3) มีจุดมุ่งหมาย (Targeted) ควรได้รับการศึกษาที่ตรงตามความต้องการ เป็นการเรียนรู้ที่มีความลงตัวอย่างชัดเจนทั้งด้านทักษะ เวลา และทิศทางต่อไปในอนาคต รวมทั้งมองเห็นถึงผลตอบแทนที่คุ้มค่าของการลงทุนด้านการเรียนรู้ 4) ผสมผสาน (Integrated) ควรมีการผสมผสานรูปแบบของการเรียนรู้ไปพร้อมกับการทำงาน 5) โปร่งใส (Transparent) การปรับกระบวนการจ้างงานให้โปร่งใส เปิดเผย และยุติธรรมต่อผู้หางานทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยคุณสมบัติแรกที่นายจ้างควรพิจารณาคือทักษะและความสามารถ

ขณะที่เมืองเฮลซิงกิ เมืองหลวงของฟินแลนด์ ประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก ได้ริเริ่มโครงการ ‘Whole City’ เพื่อเปลี่ยนทุกหนทุกแห่งในเมืองให้เป็นสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ขนาดมหึมา สถานที่ต่างๆ เช่น ห้องสมุด สวนสาธารณะ ป่า สนามเด็กเล่น พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ ห้างสรรพสินค้า ถนน อาคารทางวัฒนธรรม และห้องสมุด เป็นสถานที่เพื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาฟินแลนด์ตั้งแต่ปี 2016 ซึ่งยึดแนวทางการเรียนรู้แบบมีปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-based learning) สนับสนุนให้ผู้เรียนออกไปเรียนรู้นอกโรงเรียนมากขึ้น ภายใต้อคติที่ว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนย่อมมีพลังและความหมายมากกว่าการเรียนรู้จากตำราหรือในห้องเรียน

สตาร์ทอัพด้านการศึกษา ‘Learn life’ ได้สังเคราะห์โมเดลระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยกระบวนการทัศน์แบบใหม่ โดยการค้นคว้ากรณีศึกษาที่ดี มากกว่า 100 ตัวอย่างจากทั่วโลก และแนวทางการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approaches) จำนวน 27 แนวทาง จนเกิดเป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ที่เมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน ทั้งศูนย์การเรียนรู้ในตัวเมือง (Urban Hub) ศูนย์การเรียนรู้ธรรมชาติ (Nature Hub) ที่อยู่นอกเมือง และการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (Home Hub) ปัจจุบันมีการนำโมเดลไปขยายผลแล้วหลายแห่ง มีการตั้งเป้าหมายว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า จะเกิดเครือข่าย Learn life กระจายในประเทศต่างๆ ทั่วโลกมากกว่าพันแห่ง

ส่วนประเทศไทย มีองค์กรด้านการศึกษาหลายแห่งให้ความสำคัญและเริ่มขับเคลื่อนเรื่องการสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ โดยมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรนั้นๆ เช่น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาครูและเด็กนอกระบบการศึกษา ร่วมกับเครือข่าย 41 แห่ง ส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เป็นการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งมุ่งแก้ปัญหาเด็กนอกระบบการศึกษายกตัวอย่าง เช่น ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ได้ร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราจีนบุรี และกลุ่มสหภาพแรงงาน จัดกิจกรรมสอนขายของออนไลน์และการเป็นผู้ประกอบการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2565)

ดังนั้นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จึงเห็นว่าระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีจึงได้ใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในการสร้างโอกาส สร้างทักษะอาชีพที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพครูและนักเรียนสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามของการศึกษา

1. สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอย่างไร
2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอย่างไร
3. ผลการใช้และหาประสิทธิภาพผลรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอย่างไร
4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. เพื่อใช้และหาประสิทธิภาพผลรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ความสำคัญของการศึกษา

1. ได้ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำไปใช้พัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มี ประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการเรียนรู้และ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน

3. โรงเรียนอื่นๆที่สนใจสามารถนำรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เน้นทักษะอาชีพโดย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาตามขั้นตอนการศึกษา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศ การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)

1.1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 580 คน ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	4 คน
2) ครู	จำนวน	40 คน
3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	13 คน (ไม่นับรวมผู้อำนวยการสถานศึกษาและตัวแทนครู)
4) ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	523 คน

1.1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1.1 มากำหนดเป็นประเด็นในการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ

1.2.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และผู้ทรงคุณวุฒิได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1) สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีผลงานเป็นที่ปรากฏ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 แห่ง

2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีผลงานเป็นที่ปรากฏ และได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ การส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน จำนวน 2 คน

1.2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 2.1 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

2.1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 4 คน
2) ครู	จำนวน 6 คน

2.1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยใช้ประมุขสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

2.2.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 9 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัยโดยเลือกจากผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกและมีผลงานเป็นที่ปรากฏ จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาวิธยมศึกษาชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารการศึกษาที่มีตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 3 คน

2.2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 การดำเนินงานตามองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.1.2 การหาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.2 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูนักเรียน ประชาชนชาวบ้าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

3.2.1 ประชากร จำนวน 581 คน ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 4 คน
2) ครู	จำนวน 40 คน
3) ประชาชนชาวบ้าน	จำนวน 14 คน
4) นักเรียน	จำนวน 523 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประชาชนชาวบ้าน นักเรียน โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ได้มาโดยวิธีการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 234 คน ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 4 คน
2) ครู	จำนวน 40 คน
3) ประชาชนชาวบ้าน	จำนวน 14 คน
4) นักเรียน	จำนวน 176 คน

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

3.3.1 ผลของการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริม การมีทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.3.2 ประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

1) ด้านครูผู้สอน

- ความสามารถของครูผู้สอนในการดำเนินเพื่อพัฒนานักเรียนตามรูปแบบ การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุ เคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2) ด้านนักเรียน

- การสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

- ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้การตอบแบบสอบถาม

4.2 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ราษฎรชาวบ้าน นักเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ประชากร จำนวน 581 คน ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 4 คน
2) ครู	จำนวน 40 คน
3) ราษฎรชาวบ้าน	จำนวน 14 คน
4) นักเรียน	จำนวน 523 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ราษฎรชาวบ้าน นักเรียน โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ได้มาโดยวิธีการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 234 คน ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 4 คน
2) ครู	จำนวน 40 คน
3) ราษฎรชาวบ้าน	จำนวน 14 คน
4) นักเรียน	จำนวน 176 คน

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการจัดการศึกษาตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ หมายถึง แนวคิดหลักของการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ หมายถึง จุดมุ่งหมายของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) จุดประกายความคิด (Empathize) 2) การวางแผน (Plan) 3) การสร้างทีมทำงาน (Team work) 4) การดำเนินการ (Performance) 5) นิเทศ ติดตาม (Follow up) และ 6) การวัดผลและประเมินผล (Evaluate)

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ หมายถึง ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน 3) ความสามารถในทักษะอาชีพของนักเรียน 4) ความพึงพอใจของนักเรียนในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง และ 2) ครูผู้สอนพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง

2. ประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน หมายถึง ผลการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

ด้านครู ได้แก่

- 1) ความสามารถของครูในการดำเนินตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 2) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านนักเรียน ได้แก่

- 1) การสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน
- 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. ความเหมาะสมของรูปแบบฯ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความสอดคล้อง ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทฤษฎีการบริหาร เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในทางการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

5. ความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการนำรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้โดยมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเหมาะสมกับสภาพบริบท ยอมรับ และนำไปปฏิบัติได้

6. ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีต่อการนำรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้แล้วทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

7. ความพึงพอใจของรูปแบบฯ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้านที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

8. **ผู้เชี่ยวชาญ** หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ

9. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

10. **ครู** หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

11. **คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** หมายถึง คณะบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

12. **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง บิดาหรือมารดาหรือญาติพี่น้องหรือผู้ปกครองที่ทำหน้าที่ดูแล เอาใจใส่ รับผิดชอบนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

13. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

14. **ปราชญ์ชาวบ้าน** หมายถึง ผู้มีความรู้ ความสามารถด้านอาชีพในชุมชนท้องถิ่นอำเภอป่าใจ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยได้เรียบเรียงไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์

- 1.1 ความหมายของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์
- 1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษา
- 1.3 การจัดการศึกษาสงเคราะห์
- 1.4 ทิศทางการจัดการศึกษาสงเคราะห์

2. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

- 2.1 ความหมายของการพัฒนารูปแบบ
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

3. ระบบนิเวศการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของนิเวศการเรียนรู้
- 3.2 ความสำคัญของระบบนิเวศการเรียนรู้
- 3.3 องค์ประกอบ รูปแบบ และสภาพการดำเนินงานการจัดนิเวศการเรียนรู้
- 3.4 สภาพการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในประเทศไทยและต่างประเทศ

4. ทักษะอาชีพ

- 4.1 ความหมายของทักษะอาชีพ
- 4.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพ
- 4.3 แนวคิดในการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพ
- 4.4 แนวทางการส่งเสริมทักษะอาชีพ
- 4.5 แนวทางในการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพ
- 4.6 แนวทางการเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตร
- 4.7 ประเภททักษะอาชีพ
- 4.8 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ

4.9 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนา
ทักษะอาชีพ

5. แหล่งเรียนรู้

- 5.1 ความหมายและความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
- 5.2 แหล่งเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้
- 5.4 การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
- 5.5 แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

6. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

- 6.1 ประวัติของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 6.2 วิสัยทัศน์
- 6.3 พันธกิจ
- 6.4 กลยุทธ์ของสถานศึกษา
- 6.5 จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา
- 6.6 อัตลักษณ์ของสถานศึกษา
- 6.7 เอกลักษณ์ของสถานศึกษา
- 6.8 ข้อมูลบุคลากร
- 6.9 ข้อมูลด้านการจัดการเรียนรู้
- 6.10 ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 6.11 ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา
- 6.12 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต
- 6.13 ความต้องการและการช่วยเหลือ
- 6.14 ข้อเสนอแนะ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 7.1 งานวิจัยภายในประเทศ
- 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

8. กรอบแนวคิด

1. การจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์

1.1 ความหมายโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในรูปแบบประจำ – ไปกลับ ให้กับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาที่อยู่ในสภาวะยากลำบากเป็นพิเศษ โดยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพด้วยรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559) กล่าวไว้ว่า โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต และโรงเรียนฟ้าใสวิทยา จำนวน 51 โรงเรียน

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีประวัติความเป็นมา ดังนี้

ในปี พ.ศ.2496 นายอภัย จันทวิมล อธิบดีกรมสามัญฯ ในขณะนั้น เป็นผู้ริเริ่มและได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แห่งแรก คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีความมุ่งหมายใน 4 ประการ คือ

1) เพื่อให้เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เข้าเรียนแบบอยู่ประจำให้ความรู้อย่างน้อยในระดับการศึกษาภาคบังคับ และได้รับการฝึกด้านวิชาชีพให้สามารถกลับไปดำรงชีวิตในถิ่นกำเนิดของตนเอง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลของประเทศได้

2) เพื่อให้รู้จักหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เนื่องจากเด็กมาจากครอบครัวที่ยากจน อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหา จึงจำเป็นต้องสร้างความสำนึกในหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

3) เพื่อสร้างผู้นำที่จะนำความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้กลับไปสู่ท้องถิ่น และสามารถเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนของตนเองได้

4) เพื่อให้รู้จักรักษาและซาบซึ้งในคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ มีกำเนิดมาจากมหาวาตภัยภาคใต้ที่แหลมตะค่อมทุกอำเภอปากน้ำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปลายปี 2505 มีโรงเรียนหลายจังหวัดในภาคใต้ถูกพายุพัดพัง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ให้สร้างอาคารเรียนหลังใหม่และพระราชทานชื่อโรงเรียนเหล่านั้นว่า “โรงเรียนราชประชานุเคราะห์” ซึ่งได้สร้างรุ่นแรกเมื่อ พ.ศ.2506 จำนวน 12 โรงเรียน

ในเวลาต่อมาปี พ.ศ. 2539 เป็นปีแห่งการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ 50 ปี โดยมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการก่อสร้างโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ขึ้นซึ่งรับเด็กนักเรียนที่ยากจน ด้อยโอกาส และครอบครัวประสบปัญหาสังคมได้เข้าศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 25 - 29

ในปีถัดไปปี พ.ศ. 2541 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อสงเคราะห์เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา และเด็กกำพร้าด้วยโรคเอดส์และเด็กที่มีปัญหาอื่นๆ ให้ได้รับการศึกษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 - 31 และมีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่สงเคราะห์เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา เด็กกำพร้า เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และเด็กที่ประสบปัญหาในเรื่องยาเสพติด ให้ได้รับการศึกษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่เป็นปัญหาสำหรับสังคมในอนาคต จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 - 34

ในขณะที่ปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยประสบภัยพิบัติสึนามิ เพื่อรับเด็กที่ประสบปัญหาจากผลกระทบภัยพิบัติดังกล่าว ซึ่งอยู่ในภาคใต้เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 - 38

ขณะเดียวกันปี พ.ศ. 2549 ได้จัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 ถึง 43 เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพื้นที่ชายแดนภาคใต้

และลำดับถัดมาปี พ.ศ. 2556 มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความประสงค์ที่จะรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 13 โรงเรียนเป็นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อเป็นการสงเคราะห์นักเรียนด้อยโอกาสให้ทั่วถึง

สรุปได้ว่า โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต และโรงเรียนฟ้าใสวิทยา จำนวน 51 โรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่

1. โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพฯ
2. โรงเรียนพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี
3. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดลำปาง

4. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
5. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
6. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชรบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
7. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พัทลุง จังหวัดพัทลุง
8. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
9. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี
10. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย
11. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
12. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
13. โรงเรียนฟ้าใสวิทยา จังหวัดนนทบุรี
14. โรงเรียนเยาววิทย์ จังหวัดพังงา
15. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 จังหวัดนครศรีธรรมราช
16. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร
17. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
18. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
19. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก
20. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา
21. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 25 จังหวัดแพร่
22. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน
23. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 27 จังหวัดหนองคาย
24. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร
25. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ
26. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 จังหวัดเชียงใหม่
27. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่
28. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี
29. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 จังหวัดลพบุรี
30. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
31. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา
32. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 36 จังหวัดภูเก็ต

33. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่
34. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง
35. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส
36. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 40 จังหวัดปัตตานี
37. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 41 จังหวัดยะลา
38. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล
39. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 43 จังหวัดสงขลา
40. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 45 จังหวัดกาญจนบุรี
41. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 46 จังหวัดชัยนาท
42. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 47 จังหวัดเพชรบุรี
43. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี
44. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 49 จังหวัดตราด
45. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น
46. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์
47. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 52 จังหวัดเลย
48. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 53 จังหวัดสกลนคร
49. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 54 จังหวัดอำนาจเจริญ
50. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 55 จังหวัดตาก
51. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่าน
52. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57 จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษา

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเด็กด้อยโอกาส โดยการ จัดหอนอน เรือนพยาบาล อาคารประกอบ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ สวัสดิการอาหาร เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การเรียนรู้อื่นๆ ทั้งได้รับความร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรอื่นในการดูแลช่วยเหลือ เด็กด้อยโอกาส โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของเด็กด้อยโอกาส ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตให้เท่าเทียมกับเด็กทั่วไป

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในภาพรวมทุกระดับเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมิน ระดับประเทศ นักเรียนโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับชั้นต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ เนื่องจากโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ รัับนักเรียนที่ด้อยโอกาส

ทางการศึกษา 10 ประเภทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนดังกล่าว ยังมาจากสภาพพื้นฐานของครอบครัวที่ขาดความพร้อมในการเอาใจใส่ดูแล จึงส่งผลให้พัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียนไม่สมวัยเมื่อเข้าสู่กระบวนการส่งเสริม ทางด้านโภชนาการ และการจัดการเรียนรู้แล้วทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา คืบหน้าตามเป้าหมายการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ที่มุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนา ด้านทักษะอาชีพ ด้านทักษะวิชาการ และด้านทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการจัดกิจกรรม ที่หลากหลาย เช่น การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำการจัดการศึกษาในระบบทวิศึกษา และ ศูนย์บ่มเพาะความเป็นเลิศด้านนาฏศิลป์ ดนตรี กีฬาและศิลปะ เป็นต้น จนส่งผลให้นักเรียนประสบ ผลสำเร็จทางด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ จนสามารถได้รับรางวัลในระดับประเทศ และสามารถ นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาทักษะชีวิตและพัฒนาอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ระยะ 5 ปี พ.ศ.2560-2564) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดการศึกษา โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์จัดขึ้นเพื่อ ดูแลช่วยเหลือ เด็กด้อยโอกาส โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือปกป้อง คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ ของเด็กด้อยโอกาสให้มีโอกาสได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตให้เท่าเทียมกับเด็ก ทั่วไป จัดการเรียนรู้แล้วทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนาด้านทักษะอาชีพ ด้านทักษะวิชาการ และด้านทักษะการดำรงชีวิต โดยมี การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำการจัดการศึกษาในระบบ ทวิศึกษา และศูนย์บ่มเพาะความเป็นเลิศด้านนาฏศิลป์ ดนตรี กีฬาและศิลปะ เป็นต้น

1.3 การจัดการศึกษาสงเคราะห์

การจัดการศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กด้อยโอกาส รับนักเรียนแบบอยู่ประจำและไป - กลับ ตามพื้นที่บริการซึ่งครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการ ส่งเสริมทักษะอาชีพและทักษะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็น เอกลักษณ์ของสถานศึกษา ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสงเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ทั้งหมด 51 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 10 โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 19 - 43 และ 45 - 57 รวม 38 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ (ไป-กลับ) และโรงเรียนฟ้าใสวิทยา รับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา 10 ประเภท และเด็กพิการเรียนรวม ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ (แผนพัฒนาการจัด การศึกษาสงเคราะห์ระยะ 5 ปี พ.ศ.2560-2564) ดังนี้

1) เด็กยากจน หมายถึง เด็กที่เป็นบุตรหลานของคนยากจนที่มีรายได้ ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ โดยพิจารณาจากครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 20,000 บาทต่อปีต่อครอบครัว อยู่รวมกันหลายคน ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน มีชีวิตอยู่อย่างลำบาก รวมถึงเด็กในชุมชนแออัดหรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล ขาดโอกาสได้รับการศึกษาและบริการอื่นๆ

2) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง เด็กที่ติดสารระเหย หรือยาเสพติดให้โทษหรือเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกชักนำให้ประพฤตินั้นไม่เหมาะสม เกี่ยวข้องกับกลุ่มมิจฉาชีพหรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย

3) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หมายถึง เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ในโรงพยาบาล หรือสถานที่ที่อื่นรวมไปถึงเด็กที่พ่อแม่ทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพัง หรืออยู่กับบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้าง หรือครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น ตลอดจนจนถึงเด็กที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู

4) เด็กที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณ หมายถึง เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ มีชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข หวาดกลัว เนื่องจากถูกทำร้ายทารุณ ถูกบีบบังคับกดดันจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีสภาพจิตใจหรืออารมณ์ไม่เป็นปกติ หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศจากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัว

5) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือ โรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ หมายถึง เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ เป็นเด็กที่มักจะถูกมองอย่างรังเกียจ ไม่สามารถเข้ารับการศึกษารับบริการอื่นๆ ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้

6) เด็กในชนกลุ่มน้อย หมายถึง เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทย จนเป็นสาเหตุให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาหรือบริการอื่นๆ

7) เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทาง ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบอันตรายและเป็นปัญหาสังคม

8) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก หมายถึง เด็กที่ต้องทำงานหรือถูกบังคับให้ใช้แรงงานหรือหารายได้ด้วยการขายแรงงานก่อนถึงวัยอันสมควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย

9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก หมายถึง เด็กที่มีความสมัครใจหรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือถูกชักจูงให้ขายบริการทางเพศ

10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กที่กระทำผิดและถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย ตลอดถึงเด็กที่ตั้งครุภัณฑ์นอกสมรส ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การทอดทิ้งทารก กองการศึกษาสงเคราะห์ กระทรวงศึกษาธิการ (2558 หน้า 5-10)

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กด้อยโอกาสจำนวน 10 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กยากจน 2) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด 3) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง 4) เด็กที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณ 5) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือ โรคติดต่อร้ายแรงที่ถึงคมรังเกียจ 6) เด็กในชนกลุ่มน้อย 7) เด็กเร่ร่อน 8) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก 9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก และ 10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการส่งเสริมทักษะอาชีพและทักษะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งหมด 51 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 - 43 และ 45 - 57 รวม 38 โรงเรียน โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ (ไป-กลับ) และ โรงเรียนฟ้าใสวิทยา

1.4 ทิศทางการจัดการศึกษาสงเคราะห์

1.4.1 หลักการและแนวคิดในการจัดการศึกษาสงเคราะห์

การจัดการศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายหลักเพื่อช่วยเหลือ ปกป้อง คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของเด็กด้อยโอกาสให้มีโอกาสได้รับการศึกษา และพัฒนาตนเอง เทียบเท่ากับเด็กปกติทั่วไป มีโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาชีพ ด้านความรู้ทั่วไป ด้านกฎหมาย ด้านคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม เพื่อให้มีทักษะในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างปกติสุข มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสามารถที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศได้

1.4.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาสงเคราะห์

1) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยเน้นปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2) เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้ได้รับการศึกษาทั่วถึง

3) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส ให้มีพื้นฐานความรู้ความสามารถที่จำเป็นสามารถพึ่งตนเองได้ มีความรู้คู่คุณธรรม มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย บ้านเมือง รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

4) เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ สามารถเป็นผู้นำชุมชน และเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนได้

1.4.3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ที่ผ่านมามีผลสำเร็จเกิดขึ้นเชิงคุณภาพ และประสิทธิภาพ สรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

1) ด้านผู้เรียน

เป้าหมายการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ที่มุ่งเน้นส่งเสริมด้านทักษะอาชีพ ด้านทักษะวิชาการ และด้านทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ การจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี และศูนย์บ่มเพาะความเป็นเลิศ ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี กีฬาและศิลปะ เป็นต้น จนส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ จนสามารถได้รับรางวัลในระดับประเทศ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาทักษะชีวิตและพัฒนาอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาขึ้นพื้นฐานนักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน (O-NET) ในภาพรวมทุกระดับชั้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ เนื่องจากโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์รับนักเรียนที่ด้อยโอกาส 10 ประเภท ที่มาจกสภาพพื้นฐานของครอบครัวที่ขาดความพร้อมในทุกด้าน

2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ต้องมีอุดมการณ์ มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อดูแลนักเรียนด้อยโอกาสที่อยู่ประจำกินนอน ดังนั้นจึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะและประสบการณ์การจัดการศึกษาสงเคราะห์ ด้วยกระบวนการที่หลากหลายและต่อเนื่อง เช่น การฝึกทักษะอาชีพ รวมทั้งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคลที่ประสบปัญหาด้านจิตใจ ด้านสังคมและพฤติกรรมเสี่ยง เป็นต้น

3) ด้านหลักสูตร

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ หลักสูตรทักษะการดำรงชีวิต และหลักสูตรท้องถิ่นตามบริบทของโรงเรียน

4) ด้านประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ได้มีการพัฒนา รูปแบบต่อเนื่องยาวนานจนเป็นรูปแบบที่ชัดเจนและมีกระบวนการหลักในการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการรับและการคัดกรองเด็กด้วยโอกาส กระบวนการพัฒนาผู้เรียน และกระบวนการส่งต่อ ดังนี้

4.1) กระบวนการรับและคัดกรองเด็กด้วยโอกาส

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ แบ่งพื้นที่เขตบริการในการรับนักเรียน เข้าศึกษาต่ออย่างชัดเจน ให้เด็กด้วยโอกาสสมัครเข้าเรียนตามกรอบระยะเวลาที่สำนัก คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และมีกระบวนการในการรับนักเรียนเชิงรุก โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดสรรสัดส่วนในการรับนักเรียนให้กับหน่วยงานต่างๆ ซึ่ง ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำจังหวัด บ้านพักเด็กและเยาวชน เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล มูลนิธิ และองค์กร เอกชนอื่นๆ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อออกสำรวจค้นหาและคัดกรองเด็กด้วยโอกาส เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ อีกทั้งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ยังเปิดรับเด็ก ด้วยโอกาสเข้าเรียนแบบไม่มีรอบ ไม่มีรุ่น ในกรณีที่เด็กประสบปัญหาที่ก่อให้เกิดสภาวะยากลำบาก ในการดำรงชีวิตตลอดปีการศึกษา

4.2) กระบวนการพัฒนาผู้เรียน

กระบวนการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
2. ด้านทักษะการดำรงชีวิต มีการพัฒนาหลักสูตรการดำรงชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ชีวิต ร่วมกันได้อย่างมีความสุขใน 8 ทักษะ ได้แก่ ทักษะส่งเสริม สุขนิสัย ทักษะส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย ทักษะหลักโภชนาการ ทักษะหลักไถ่รงค์ ทักษะ สร้างเสริมภาวะผู้นำ ทักษะการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ทักษะส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น และ ทักษะการพัฒนาสุนทรียภาพ
3. ด้านทักษะวิชาชีพ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านอาชีพทั้งใน หลักสูตรพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรมอาชีพระยะสั้น และการจัดการศึกษา ด้านอาชีพในระบบทวิศึกษาเพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในด้านอาชีพอย่างหลากหลาย และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตในอนาคต

4.3) กระบวนการส่งต่อ

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์มีกระบวนการส่งต่อนักเรียนที่จบการศึกษาให้ได้รับโอกาสเข้าสู่อาชีพหรือเข้ารับการศึกษาต่อ โดยการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อรับนักเรียนเข้าประกอบอาชีพ ประสานกับสถานศึกษาเพื่อจัดสรรโควตาพิเศษให้กับนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ารับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น หรือประสานพัฒนาทักษะอาชีพให้เข้มแข็งมากขึ้นเพื่อนำองค์ความรู้ไปประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น โครงการพัฒนาเยาวชนในสายอาชีพ โดยมีการร่วมมือกับสถานประกอบการต่างๆ (องค์การยูนิเซฟร่วมกับโรงแรมระดับ 5 ดาว) โครงการทุนการศึกษาโรงเรียนฝึกพนักงานโรงพยาบาลกล้วยน้ำไท โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนศูนย์ปฏิบัติพุทธธรรมและบำเพ็ญกุศลนานาชาติ (วัดอรุณราชวรารามร่วมกับมูลนิธิ JWA 60 USA) โครงการผลิตช่างเทคนิคแก่ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส (สถาบันไทย-เยอรมัน) โครงการทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ เป็นต้น

1.4.4 การประเมินสภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์

จากการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ (SWOT Analysis) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ (SWOT Analysis)

สรุปปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>1. ด้านโครงสร้างการบริหาร</p> <p>1.1 มีกลุ่มงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสงเคราะห์ในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ</p> <p>1.2 มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน</p> <p>1.3 มีการกระจายอำนาจลงสู่สถานศึกษาทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป เช่น การขอจัดตั้งงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านโครงสร้างการบริหาร</p> <p>1.1 ปัญหาเรื่องระเบียบ ประกาศหลักเกณฑ์ และเครือข่ายการเข้าถึงเด็กด้อยโอกาส</p> <p>1.2 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษขาดบุคลากรที่สนับสนุนด้านวิชาการ เช่น คณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น) และศึกษานิเทศก์</p> <p>1.3 สถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ขาดบุคลากรที่เอื้อต่อการบริหารงาน เช่น ครู และบุคลากรด้านจิตวิทยา/แนะแนว/สังคมสงเคราะห์/พยาบาล/นักวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนครูต่อนักเรียน</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>1.4 มีมาตรฐานที่ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ได้แก่ มาตรฐานการดูแลนักเรียนประจำ มาตรฐานด้านโภชนาการ มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพภายในมาตรฐานการเรียนรวม แนวทางการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ เป็นต้น</p> <p>1.5 มีหลักสูตรทักษะการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามอัตลักษณ์ผู้เรียน และตามเป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส</p> <p>1.6 มีระบบการติดตาม ตรวจสอบอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานที่ครอบคลุมกับภารกิจของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์</p> <p>1.7 มีการกระจายอำนาจด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารวิชาการ ไปสู่กลุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์</p> <p>1.8 มีการน้อมนำโครงการตามแนวพระราชดำริมาใช้ในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ เช่น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต เป็นต้น</p>	<p>1.4 การขับเคลื่อนนโยบายจากฝ่ายบริหาร สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกับครูและบุคลากรทางการศึกษายังมีน้อย</p> <p>1.5 การประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกลุ่มงานต่างๆ ภายในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มสถานศึกษา และเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ยังขาดประสิทธิภาพ</p> <p>1.6 โปรแกรม SET ที่พัฒนาโดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ยังขาดการเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลสารสนเทศอื่นๆ เช่น การวัดและประเมินผลตามระบบ GPA/ STUDENT ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>1.7 การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังขาดผู้ประเมินที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างแท้จริง</p> <p>1.8 ระบบการติดตามนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภายหลังจากจบการศึกษายังขาดประสิทธิภาพ</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>2. ด้านผู้เรียน</p> <p>2.1 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะชีวิต และทักษะอาชีพอย่างเหมาะสม</p> <p>2.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสุนทรียภาพ มีความเป็นเลิศ ด้านดนตรี ศิลปะ กีฬา</p> <p>2.3 นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกันจากความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม</p>	<p>2. ด้านผู้เรียน</p> <p>2.1 นักเรียนมีพื้นฐานและปัญหาความเป็นมาแตกต่างกันและหลากหลายทางชาติพันธุ์ทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียนรู้ ขาดทักษะการคิดที่เหมาะสมและจำเป็นในการพัฒนาตนเอง เพื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21</p> <p>2.2 นักเรียนบางส่วนมีปัญหาเรื่องการอ่าน ไม่ออก เขียนไม่ได้ การอ่านไม่คล่อง การเขียนไม่คล่อง</p> <p>2.3 ผู้เรียนสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ไม่นั่นเรื่องการสื่อสาร</p>
<p>3. ด้านบุคลากร</p> <p>3.1 มี อ.ก.ค.ศ. สศศ. ในการดูแลบุคลากร</p> <p>3.2 ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนมีความสุข</p> <p>3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอุดมการณ์ในการพัฒนาเด็กคือโอกาส</p> <p>3.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p> <p>3.5 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีทักษะในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของเด็กคือโอกาส</p>	<p>3. ด้านบุคลากร</p> <p>3.1 ครูมีภาระงานนอกจากการสอนมากเกินไป</p> <p>3.2 ขาดการนำวิจัยการศึกษามาใช้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้</p> <p>3.3 การพัฒนาครูโดยต้นสังกัดไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา</p> <p>3.4 ผู้เรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ กลุ่มสาระหลักอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากการทำกิจกรรมเรียนรู้เน้นการสอนตามหนังสือเรียนมากกว่าสอนตามตัวชี้วัดของหลักสูตร</p> <p>3.5 ครู บุคลากรยังขาดเทคนิควิธีสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ต่อเนื่องเหมาะสม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>4. ด้านระบบงบประมาณ</p> <p>4.1 การจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการบริหารจัดการ</p> <p>4.2 สถานศึกษาสามารถบริหารงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อแก้ปัญหาให้กับสถานศึกษา</p> <p>4.3 การบริหารทางการศึกษาให้โอกาสแก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเสมอภาค</p>	<p>4. ด้านระบบงบประมาณ</p> <p>4.1 ระบบกำกับติดตามและประเมินผลยังขาดประสิทธิภาพและไม่มีการนำผลมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4.2 การวางแผนพัฒนาอัตรากำลังไม่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพที่เป็นจริง</p> <p>4.3 ระบบการวัดและประเมินผลทางการศึกษาไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส</p> <p>4.4 การแก้ปัญหาเด็กออกกลางคันและตกหล่นยังไม่มีประสิทธิภาพ</p> <p>4.5 การให้บริการยังไม่เป็นไปตามคู่มือประชาชน ตาม พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558</p>
<p>1. ด้านโครงสร้างการบริหาร</p> <p>1.1 นโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสของรัฐบาล เช่น ลดความเหลื่อมล้ำ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกล (DLTV) และระบบสารสนเทศด้วยการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)</p> <p>1.2 ความร่วมมือของสถานศึกษากับรัฐบาล MOU ระหว่างหน่วยงานเอกชนในการดูแลเด็ก เช่น ในเรื่องทวิภาคี ยูนิเซฟ ประชาบดี</p> <p>1.3 ได้รับโอกาสในเรื่องการเสนอขอจัดตั้งงบประมาณจากรัฐบาล (นโยบายการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา</p>	<p>1. ด้านโครงสร้างการบริหาร</p> <p>1.1 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นโครงสร้างขับเคลื่อนเชิงนโยบายที่ไม่รองรับการบริหารงานด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1.2 ขาดความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) เกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการ</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>1.4 มีคำสั่ง คสช. ที่ 28/2559 เรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p> <p>2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>2.1 ด้านสังคม</p> <p>2.1.1 หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้การส่งเสริมสนับสนุน ด้านทักษะวิชาชีพ วิชาการ และการสาธารณสุข ทำให้สามารถจัดกิจกรรมเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายตรงตามความต้องการของผู้เรียน เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการศึกษาสงเคราะห์</p> <p>2.2 ด้านวัฒนธรรม</p> <p>2.2.1 การจัดการศึกษาในโรงเรียน การศึกษาสงเคราะห์รับเด็กที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ส่งผลให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน</p> <p>3. ด้านเทคโนโลยี</p> <p>3.1 มีสื่อ เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย และหลากหลาย</p> <p>3.2 มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญา หลากหลาย เหมาะสม กับบริบทของโรงเรียน</p>	<p>2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>2.1 ด้านสังคม</p> <p>2.1.1 สภาพปัญหาสังคม อบายมุข สารเสพติด ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียนทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม</p> <p>2.1.2 ขาดการนำกฎหมายการศึกษา ภาคบังคับมาบังคับใช้อย่างจริงจัง</p> <p>2.2 ด้านวัฒนธรรม</p> <p>2.2.1 สถาบันครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวแตกแยกมากขึ้นทำให้ บทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมลดน้อยลงนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน</p> <p>2.2.2 ค่านิยมของผู้ปกครองมุ่งให้ศึกษาต่อสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ</p> <p>2.2.3 สังคมไทยขาดวิจรรณญาณในการ รับวัฒนธรรมที่เหมาะสม</p> <p>3. ด้านเทคโนโลยี</p> <p>3.1 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ภาครัฐ และภาคเอกชน ในการจัดหาสื่อเทคโนโลยี และ การซ่อมบำรุงไม่เพียงพอ</p> <p>3.2 เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว</p> <p>3.3 การสื่อสารทางเทคโนโลยีที่หลากหลายแต่ ขาดการควบคุมส่งเสริมต่อพฤติกรรมของผู้เรียน</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก	
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>3.3 รัฐบาลเร่งจัดทำระบบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (student smart card) โดยสำมะโนประชากรสภาพและความต้องการจำเป็นของเด็กค้อยโอกาสในพื้นที่ให้ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน สามารถเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลสำนักทะเบียนกลางได้</p> <p>3.4 เทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลต่อการสื่อสารและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว</p> <p>4. ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>4.1 การขยายตัวของเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีพของผู้เรียนมากขึ้น</p> <p>4.2 มีตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้นในภาคอุตสาหกรรม/เขตเศรษฐกิจพิเศษเนื่องจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>4.3 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษจากการลงทุนในสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน</p> <p>4.4 นโยบายของรัฐในเรื่องของการลงทะเบียนผู้ที่มีรายได้ต่ำ</p>	<p>4. ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>4.1 ครอบครัวยังมีฐานะยากจนส่งผลต่อความพร้อมของผู้เรียน</p> <p>4.2 ค่าครองชีพสูงขึ้น ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่และความพร้อมของผู้ปกครองในการดูแลสนับสนุนผู้เรียน</p>

ที่มา: แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี, หน้า 11-16

1.4.5) ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564) ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนด

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ มาตรการและเป้าหมายการพัฒนา เพื่อให้เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ สอดคล้องกับอัตลักษณ์แห่งตน ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

เด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ เข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับอัตลักษณ์แห่งตน พร้อมก้าวสู่สากล

พันธกิจ

1. สร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
2. พัฒนาประสิทธิภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาอย่างสม่ำเสมอตามอัตลักษณ์แห่งตนด้วยรูปแบบที่หลากหลายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน

เป้าประสงค์

เด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และสามารถนำทักษะไปประกอบอาชีพหรือเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ เพื่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์แห่งตน ตามศตวรรษที่ 21

ยุทธศาสตร์

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เหมาะสมกับอัตลักษณ์แห่งตนด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสอย่างมีคุณภาพ
3. พัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

มาตรการ

จากยุทธศาสตร์ดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นมาตรการในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ได้ดังนี้

มาตรการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพเหมาะสมกับอัตลักษณ์แห่งตนด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรการในการขับเคลื่อนดังนี้

1. จัดทำฐานข้อมูลเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาระบบการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
3. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง
4. เพิ่มสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาสตามความจำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
5. ส่งเสริมให้เด็กด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพเหมาะสมกับอัตลักษณ์แห่งตน
6. ส่งเสริมให้เด็กด้อยโอกาสได้รับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยระบบทวิศึกษา

มาตรการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรการในการขับเคลื่อนดังนี้

1. เสนอปรับปรุงหลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาสงเคราะห์สำหรับเด็กด้อยโอกาส
2. จัดทำเกณฑ์อัตรากำลังให้มีความเหมาะสมกับภาระงานในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ สำหรับเด็กด้อยโอกาส
3. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของการจัดการศึกษาสงเคราะห์และภาวะผู้นำทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส
4. พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน
5. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ให้การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี พร้อมก้าวสู่สากล

6. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครู ในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

7. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานดีเด่น

มาตรการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้
อย่างหลากหลายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีมาตรการในการขับเคลื่อน ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรทักษะการดำรงชีวิต กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กรอบสาระการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ เพื่อก้าวสู่คุณลักษณะของบุคคลตามศตวรรษที่ 21

2. ส่งเสริม สนับสนุนการใช้ จัดหา ผลิตภัณฑ์ สารสนเทศ ICT เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ส่งเสริม พัฒนาเด็กด้อยโอกาสที่มีอัจฉริยภาพ ด้านวิชาการ คนตรี กีฬา ศิลปะ คอมพิวเตอร์ นาฏศิลป์ เพื่อยกระดับสู่ความเป็นเลิศ

4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ STEM ศึกษา

5. ส่งเสริม ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้

6. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจของผู้เรียน

7. ส่งเสริม กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทย และทักษะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

มาตรการตามกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มีมาตรการในการขับเคลื่อน ดังนี้

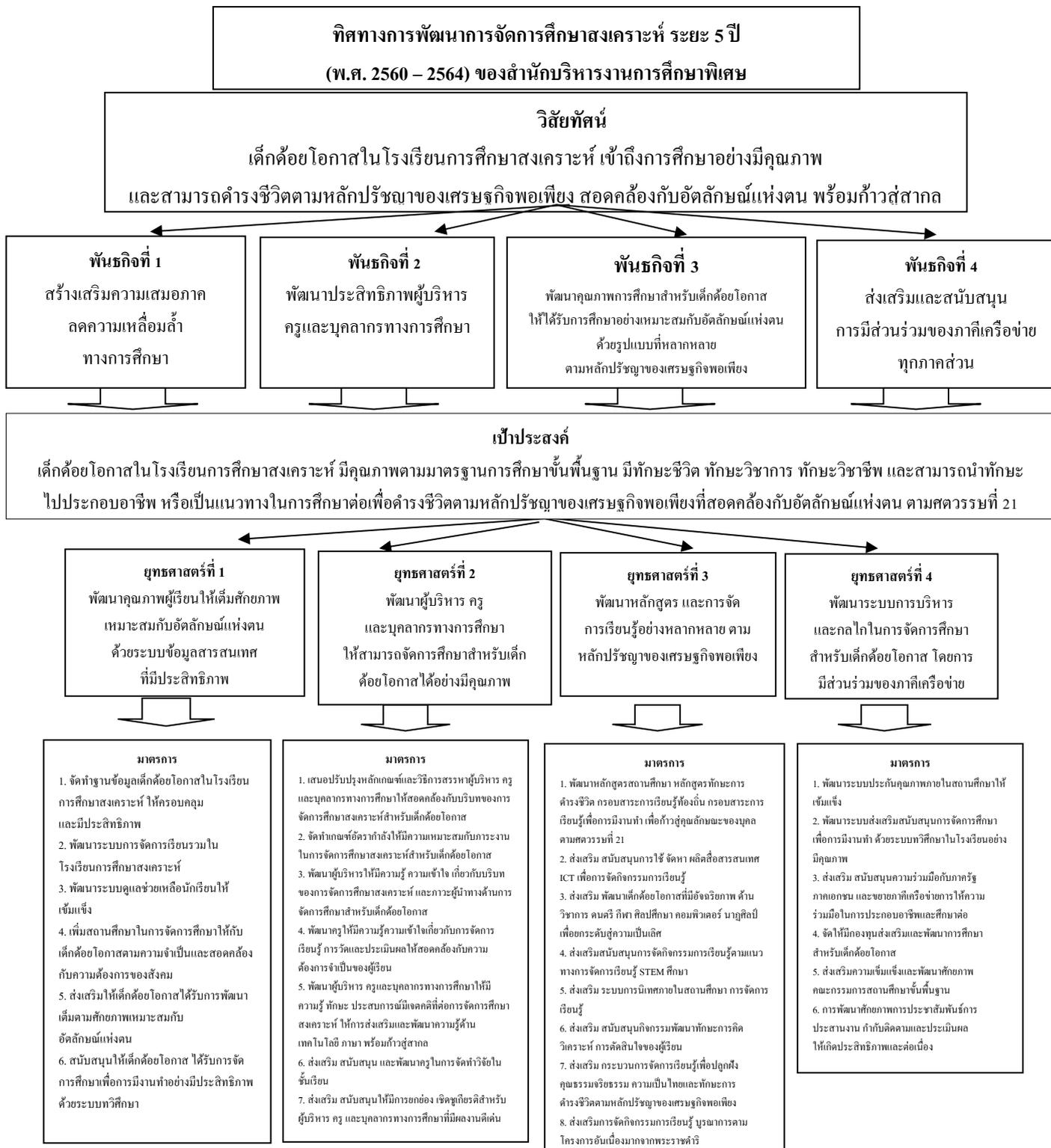
1. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

2. พัฒนาระบบส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ด้วยระบบทวิศึกษาในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ

3. ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และขยายภาคีเครือข่าย การให้ความร่วมมือในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ

4. จัดให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส

5. ส่งเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 2.1 ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี

ที่มา: แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี, หน้า 20

2. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2.1 ความหมายของการพัฒนารูปแบบ

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพ ทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพ ทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งในการศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการ บริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ได้รับเลือก เป็นโครงการนำร่องการวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงจากการรายงานประเมินตนเองของโรงเรียน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพ ทั้งองค์การ โดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างรูปแบบจำลอง ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ แบบเลือกตอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยใช้ เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยการใช้รูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพ ทั้งองค์การเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การและจัดทำเป็น รายงานผลการวิจัยต่อไป

รมย์ พะ โยม (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกขั้นตอน ดังนี้

1) การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจากแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาจัดเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่าสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา

2) การสร้างรูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ข้อมูลจากการสังเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโดยสนทนากลุ่ม

3) การประเมินรูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 15 คน พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน

บรรจง เจริญสุข (2552) ได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะเช่นกัน คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและหลักธรรมาภิบาล และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม หลักธรรมาภิบาล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 24 คน ด้วยเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถาม

บุญชม ศรีสะอาด (2553 หน้า 104 - 106) กล่าวถึง การวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ

1. สร้างหรือพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้ว ในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์สภาพการณ์ ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะ ในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจจะคิดโครงสร้างของรูปแบบ ขึ้นก่อนแล้วปรับปรุง โดยอาศัยสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบหรือ องค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญประกอบขึ้นเป็น โครงสร้างของรูปแบบก็ได้ หัวใจสำคัญของขั้นนี้อยู่ที่การเลือกเฟ้นองค์ประกอบในรูปแบบ(ตัวแปร/กิจกรรม) เพื่อให้ได้รูปแบบที่ เหมาะสม ผู้วิจัยควรกำหนดหลักการในการพัฒนารูปแบบอย่างชัดเจน เช่น เป็นรูปแบบที่ไม่ ซับซ้อนสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ตัวแปรในรูปแบบมีน้อยแต่สามารถอธิบายผลได้มาก ฯลฯ ในการวิจัยบางเรื่องจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

2. ทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้พัฒนารูปแบบในขั้นต้นแล้วจำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้พัฒนารูปแบบในขั้นต้นแล้วจำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวคิดรูปแบบของผู้อื่น และผลวิจัยที่ผ่านมาหรือแม้จะได้รับการถ่วงดุลจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตามก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้บางครั้งใช้คำว่า การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวคิดรูปแบบของผู้อื่น และผลวิจัยที่ผ่านมาหรือแม้จะได้รับการถ่วงดุลจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตามก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้บางครั้งใช้คำว่า การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

นิวัตร นาคะเวช (2554) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการที่สอดคล้องกัน คือรูปแบบการบริหารโรงเรียนในฝัน

1. การศึกษาและสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วย ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน กรณีตัวอย่าง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษาหรือสถานศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษสถานศึกษาและการนิเทศโรงเรียนในฝัน

3. การตรวจสอบคุณลักษณะรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน โดยสอบถาม สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

ประสิทธิ์ ไชยศรี (2557) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการกำหนดปัญหาของรูปแบบการตั้งสมมติฐาน กรอบแนวคิดของการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล รวมถึงการได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญตามกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และการประเมินรูปแบบ และการนำรูปแบบไปใช้

ประจวบ หนูเลี้ยง และคณะ (2558) การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งการกระทำหรือการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดีขึ้น มีคุณภาพมากขึ้นโดยผ่านกระบวนการวิธีการและเทคนิคที่เป็นระบบ และต่อเนื่องอันมีผลทำให้การกระทำหรือการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพทำให้ผลหรือ ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจมากขึ้น

ณัฐธิดา ภูจิบ (2559) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและปรับปรุงทักษะตลอดจนสมรรถนะการทำงานของบุคลากรโดยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะเฉพาะอย่าง ซึ่งในวงการศึกษามีการใช้รูปแบบวิธีการในการพัฒนาบุคลากรหลากหลายวิธีที่ต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับลักษณะและความเหมาะสมในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นวิธีการพัฒนาครูด้วยวิธีการชี้แนะสอนงาน (Coaching) วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการให้คำปรึกษา (Counselling) วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการฝึกอบรม (Training) การนิเทศ (Supervision) ซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้หากมีการใช้อย่างเหมาะสมก็จะสามารถดึงศักยภาพและเป็นการเสริมพลังอำนาจในตัวบุคลากรได้ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและส่งผลให้เกิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กรอย่างเป็นระบบได้

กัณฑภา สุทธิอาจ และคณะ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยขั้นตอนของการดำเนินการ 4 ขั้นตอนเช่นกัน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัย ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนวคิด ทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน นำแนวคิด ทฤษฎี มาวิเคราะห์และสังเคราะห์หารูปแบบการเรียนการสอนตามที่ต้องการพัฒนาขึ้น นำไปสู่การพัฒนาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

3. การนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้

4. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ชิรวัดน์ นิเจนตร (2560) ได้กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์มีหลายลักษณะ แต่มีขั้นตอนหลัก ๆ เหมือนกัน 2 ขั้นตอน คือ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ โดยขั้นแรก ประกอบด้วย การศึกษารวบรวมข้อมูล สถานการณ์ บริบทและปัญหาที่เกี่ยวข้อง และขั้นกร่างหรือสร้างรูปแบบ ส่วนขั้นที่สอง ประกอบด้วย การทดสอบรูปแบบ และการนำรูปแบบไปใช้และปรับปรุงให้ทันสมัย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนย่อยก็ใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย

ศิริรัชต์ แก้วงาม (2562) ได้กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้าง หรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่

Carter V. Good (1973, หน้า 177) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบเอาไว้ 4 ความหมายคือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมอาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร ขอบข่าย ภาระงาน และกระบวนการในการบริหารสถานศึกษา เพื่อช่วยให้สามารถวิเคราะห์และเข้าใจ การบริหารสถานศึกษาได้ดีและง่ายยิ่งขึ้น โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ ไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาจากโรงเรียนที่มีแนวการปฏิบัติที่ดี โดยการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบ และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ซึ่งในการตรวจสอบรูปแบบนั้นเป็นขั้นตอนที่จะทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานั้น มีความถูกต้อง สมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการประเมินรูปแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

2.2.1 ความหมายของรูปแบบ

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์ (2555) รูปแบบ หมายถึง รูปแบบของจริงรูปแบบที่เป็นแบบอย่างและแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่าง แต่มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกติ

อุทุมพร จามรมาน (2555) รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้น รูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

ทิสนา แคมมณี (2555) รูปแบบ เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพเพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

ฉลอม ชูยิ้ม (2556) รูปแบบ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเป็นระบบ

สรศักดิ์ ศุภเมธีวรกุล (2557) รูปแบบ หมายถึง ชุดของหลักการและการปฏิบัติหน้าที่กำหนดขึ้นอย่างมีแบบแผนที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

นักชฎารัตน์ ณ นคร (2557) รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างทางความคิดเป็นสิ่งหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นตัวแปรของอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น รูปแบบในการพัฒนาท้องถิ่น รูปแบบการเสนอสินค้า รูปแบบการเสนอการสอนหรือการอบรม ซึ่งเป็นการแสดงหรืออธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบนั้น อย่างมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

พิรดา มาลาม (2560, หน้า 14) ได้กล่าวว่า รูปแบบ คือ สิ่งที่เป็นโครงสร้างทางความคิด โปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบจำลองสภาพความเป็นจริงที่มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยจะต้องพิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้อง นามาศึกษา เพื่อใช้แทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้ตามองค์ประกอบที่ศึกษาจากรูปแบบนี้ ๆ

จิรวัดน์ นิจนตร (2560) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบย่อส่วนของจริงหรือแบบจำลองที่ใช้เป็นตัวแทนของความเป็นจริง ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และการศึกษา รูปแบบหมายถึง โครงสร้างหรือความสัมพันธ์เชิงเหตุผลแบบย่อส่วนของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจง่ายและมองเห็นเป็นรูปธรรม

พัฒนา พรหมณี (2560) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองหรือตัวแบบอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านการศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นสิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากหลักปรัชญา ทฤษฎี

หลักการ แนวคิดและความเชื่อที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการแสดงโครงสร้างทางความคิดหรือองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญเป็นขั้นเป็นตอนสำหรับถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยใช้สื่อ หรือเครื่องมือเข้าช่วยเพื่อทำให้เกิดความรู้ เข้าใจได้ง่าย และกระชับถูกต้อง สามารถตรวจสอบ และเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจได้

สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แผนภาพหรือภาพร่าง หรือโมเดลหรือสิ่งที่แสดงโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เป็นกรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบเพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริง เป็นต้นแบบทางด้านความคิดที่พัฒนามาอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานใดงานหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ (2564) รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ประเภทของรูปแบบ

ชโรชนีัย ชัยมินทร์ (2564, หน้า 14) ได้กล่าวว่า รูปแบบ คือ สิ่งที่เป็นโครงสร้างหรือแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่แสดงขั้นตอนการทำงานหรืออธิบายความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ องค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญ ประกอบด้วย ความเป็นมา วิสัยทัศน์ หลักการ และแนวคิดของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของรูปแบบ บทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ วิธีการดำเนินการตามรูปแบบ และแนวทางการประเมินการใช้รูปแบบ

Carter V. Good (1973, หน้า 177) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบเอาไว้ 4 ความหมายคือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวอย่างและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมอาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นโครงสร้างทางความคิด กรอบความคิด โปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบจำลองสภาพความเป็นจริง ที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม แสดงออกมาเป็นคำอธิบาย แผนผัง ไคอะแกรม เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจง่ายขึ้นและกระชับถูกต้อง สามารถตรวจสอบ และเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจได้

2.1.2 องค์ประกอบของรูปแบบ

มีศิลป์ ชินภักดี (2555) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนสถาบันหรือองค์การ ซึ่งประกอบด้วย 1) เทคโนโลยี 2) โครงสร้าง 3) บทบาท 4) เป้าหมายหรือความคาดหวังส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) บุคลิกภาพ 3) กระบวนการบริหาร 4) การตัดสินใจสั่งการ 5) ความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 1) ชุมชน 2) แหล่งเรียนรู้ 3) เศรษฐกิจ 4) การมีส่วนร่วมทางด้านการบริหาร สถานศึกษา

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่คล้ายกันไว้ว่า ควรมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมินรูปแบบ โดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้

ต่อศักดิ์ บุญเสื่อ (2556) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบจะขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์หรือสิ่งที่ต้องศึกษาในเรื่องนั้น “ซึ่งอาจแบ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย วัตถุประสงค์โครงสร้างการบริหารงาน ภาพวาดความสำเร็จ กลุ่มที่ 2 หน้าที่ ประกอบด้วย การบริหารหรือกระบวนการจัดการซึ่งต้องใช้เทคโนโลยี และมีแนวทางการปฏิบัติงาน กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วยหลักการ และแนวคิดการบริหารงาน การตัดสินใจ

ประสิทธิ์ ไชยศรี (2557) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ และการทำนายปรากฏการณ์ด้านใด เรื่องอะไร แล้วจึงเลือกใช้ให้สอดคล้องกับ ภาพวาดความสำเร็จ และเป้าหมายที่ต้องการ

ชिरวัฒน์ นิจนตร(2560) ได้กล่าวว่า รูปแบบมีองค์ประกอบอย่างน้อย 6 ประการ คือวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ระบบหรือโครงสร้าง กลไกหรือกระบวนการทำงาน ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในรูปแบบ และบริบทหรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบนั้นๆ รูปแบบช่วยให้นักวิจัยสามารถบรรยาย ทำนาย และทดสอบปรากฏการณ์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรมได้

รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล และคณะ (2562) องค์ประกอบของรูปแบบ เป็นลักษณะการดำเนินการที่เป็นระบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต(Output) และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม (Feedback) การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่าน

กระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด

สรุปได้ว่า จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ ผู้ศึกษาได้กำหนดองค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

2.1.3 ลักษณะของรูปแบบที่ดี

วาโร เฟ็งสวัสดี (2553) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

สิริรัชต์ แก้วงาม (2562) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันแบบรวมๆ 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการทำนายผลที่จะเกิดขึ้น สามารถตรวจสอบข้อมูลได้เชิงประจักษ์ 3) รูปแบบควรชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด หรือโมทัศน์ใหม่ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ และเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

Keeves (1988: 560) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ 1) รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship) 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถ

ถูกตรวจสอบได้ โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ 3 รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจาก รูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อภิปรายปรากฏการณ์ได้ด้วย 4) รูปแบบ ควรเป็น เครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็น การขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

สรุปได้ว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ 1) รูปแบบควรประกอบด้วย ความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ 2) รูปแบบควรใช้ เป็นแนวทางในการทำนายผลที่จะเกิดขึ้น สามารถตรวจสอบได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) รูปแบบควร ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือ ในการสร้างความคิดรวบยอด หรือมโนทัศน์ใหม่ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะ ใหม่ และเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

3. ระบบนิเวศการเรียนรู้

3.1 ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ให้ความหมายว่า ระบบความสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้รอบตัวผู้เรียนที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ความร่วมมือจากภาคส่วน ต่างๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาที่เอื้อให้ผู้เรียนมี โอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อ้างในสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา 2565) ให้ความหมายระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นระบบที่จะเกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศแห่ง การเรียนรู้เพื่อให้สมาชิกทุกส่วนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพร่วมกัน

สถาบันอุทยานแห่งการเรียนรู้ (2561) ให้ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ไว้ว่า มีความหมายที่ขยายขอบเขตมากกว่าพื้นที่โรงเรียน แต่ครอบคลุมไป ถึงสถานที่ทำงาน ชุมชน ซึ่งแวดล้อมด้วยทรัพยากร ผู้คน และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนมีส่วนในการ สนับสนุนให้เกิดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ

chee-kit Looi (2001) ให้ความหมายว่า ระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ เกิดจากชุมชน ที่แตกต่างกันซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ภายในระหว่างบุคคล รวมถึงกลุ่มประเด็นสำคัญอื่นๆ (สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเครื่องมือและสิ่งประดิษฐ์)

Kondratova, et al. (2017) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ เป็นเรื่องของการพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการออกแบบและพัฒนาบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งครอบคลุมทั้งห้องเรียน ของสถานศึกษา และพื้นที่นอกสถานศึกษา ได้แก่ ที่บ้านและสถานที่อื่น ให้สัมพันธ์กันอย่างเป็น ระบบ (Holgado and Penalvo, 2017) โดยมีองค์ประกอบในระบบเป็นพื้นที่ เวลา คน เนื้อหา กิจกรรม กลยุทธ์ วัฒนธรรม และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้หรือสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

Rose Benedicts (2018) ให้ความหมายของคำว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ว่าหมายถึง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มของบุคคล กระบวนการ และเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดบูรณาการ และ สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เรียนรู้และพัฒนาทั่วทั้งองค์กร ทุกองค์กรมมีระบบนิเวศการเรียนรู้ของตน เช่นเดียวกับที่ทุกธุรกิจมีวัฒนธรรมของตน แต่ขึ้นอยู่กับว่าระบบนิเวศการเรียนรู้ นั้น ๆ ถูกสร้างขึ้น โดยความตั้งใจหรือไม่

Harrell, T.S. (2020) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ คือ แนวทางแก้ปัญหาการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น แตกต่างไปจากระบบบริหารจัดการความรู้ (Learning Management Systems: LMS) แบบเดิม คือเพิ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) ของผู้เรียนได้มากขึ้น

Jessica Spencer-keys และคณะ (2020) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียน ครอบครัวยุ ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายทั่วโลกเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างทางเลือก เพื่อให้รู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยใช้แนวคิดแบบองค์รวม (holistic approach) และภาวะความเป็นผู้นำ (leadership)

สรุปได้ว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน มีองค์ประกอบในการออกแบบพัฒนา บรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้ พื้นที่ เวลา คน เนื้อหา กิจกรรม กลยุทธ์ วัฒนธรรม และมีการ นำเทคโนโลยีมาใช้หรือสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งครอบคลุม ทั้งห้องเรียนของสถานศึกษา และพื้นที่นอกสถานศึกษา ได้แก่ บ้าน และสถานที่อื่น ให้สัมพันธ์กัน อย่างเป็นระบบ อันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพตามบริบทของแต่ละบุคคล

3.2 ความสำคัญของนิเวศการเรียนรู้

Weise, M. (2020) ผู้เขียนหนังสือ Long Life Learning: Preparing for Jobs that Don't Even Exist Yet ได้กล่าวว่า การลงทุนทางการศึกษาส่วนใหญ่ในอดีตที่ทุ่มเทไปกับการศึกษาใน ระบบ ซึ่งยังขาดความยืดหยุ่นและไม่สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกการทำงานในอนาคต

จึงเสนอว่าควรให้ความสำคัญต่อผู้ที่เรียนไปด้วยทำงานไปด้วย (Working Learner) มากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลว่า จะมีส่วนช่วยลดภาระและความกดดันด้านค่าใช้จ่ายให้กับผู้เรียน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าการเรียนในตำราแต่เพียงอย่างเดียว การปรับปรุงระบบนิเวศการเรียนรู้ที่จะช่วยให้คนรุ่นใหม่สามารถเผชิญหน้ากับความพลิกผันของโลกการทำงานในอนาคต ได้แก่ 1) นำทางได้ (Navigable) การเรียนรู้เข้าใจจุดหมายก็ไม่ต่างอะไรกับการล่องเรือไปในความมืด ก่อนที่ผู้เรียนจะก้าวเข้าสู่โลกการทำงานควรได้รับข้อมูลที่ทำให้เห็นภาพของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ควรมีตัวช่วยนำทางที่ดี รวมถึงควรมองเห็นถึงโอกาสและทิศทางการยอดอาชีพในอนาคต 2) ช่วยสนับสนุน (Supportive) สนับสนุนให้ผู้เรียนพร้อมก้าวสู่เส้นทางการทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปราศจากอุปสรรค ความช่วยเหลือด้านอาชีพควรมีความรอบด้าน เช่น การให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ๆ โดยไม่มีอุปสรรค 3) มีจุดมุ่งหมาย (Targeted) ควรได้รับการศึกษาที่ตรงตามความต้องการเป็นการเรียนรู้ที่มีความลงตัวอย่างชัดเจนทั้งด้านทักษะ เวลา และทิศทางต่อไปในอนาคต รวมทั้งมองเห็นถึงผลตอบแทนที่คุ้มค่าของการลงทุนด้านการเรียนรู้ 4) ผสมผสาน (Integrated) ควรมีการผสมผสานรูปแบบของการเรียนรู้ไปพร้อมกับการทำงาน 5) โปร่งใส (Transparent) การปรับกระบวนการจ้างงานให้โปร่งใส เปิดเผย และยุติธรรมต่อผู้หางานทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยคุณสมบัตินี้แรกที่นายจ้างควรพิจารณาคือทักษะและความสามารถ

ขณะที่เมืองเฮลซิงกิ เมืองหลวงของฟินแลนด์ ประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก ได้ริเริ่มโครงการ ‘Whole City’ เพื่อเปลี่ยนทุกหนทุกแห่งในเมืองให้เป็นสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ขนาดมหึมา สถานที่ต่างๆ เช่น ห้องสมุด สวนสาธารณะ ป่า สนามเด็กเล่น พิพิธภัณฑ์ โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ถนน อาคารทางวัฒนธรรม และห้องสมุด เป็นสถานที่เพื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาฟินแลนด์ตั้งแต่ปี 2016 ซึ่งยึดแนวทางการเรียนรู้แบบมีปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-based learning) สนับสนุนให้ผู้เรียนออกไปเรียนรู้นอกโรงเรียนมากขึ้น ภายใต้อิทธิพลของความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนย่อมมีพลังและความหมายมากกว่าการเรียนรู้จากตำราหรือในห้องเรียน

สตาร์ทอัพด้านการศึกษา ‘Learn life’ ได้สังเคราะห์โมเดลระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยกระบวนการทัศน์แบบใหม่ โดยการค้นคว้ากรณีศึกษาที่ดี มากกว่า 100 ตัวอย่างจากทั่วโลก และแนวทางการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approaches) จำนวน 27 แนวทาง จนเกิดเป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ที่เมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน ทั้งศูนย์การเรียนรู้ในตัวเมือง (Urban Hub) ศูนย์การเรียนรู้ธรรมชาติ (Nature Hub) ที่อยู่นอกเมือง และการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (Home Hub) ปัจจุบันมีการนำโมเดลไปขยายผลแล้วหลายแห่ง

มีการตั้งเป้าหมายว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า จะเกิดเครือข่าย Learn life กระจายในประเทศต่างๆ ทั่วโลกมากกว่าพันแห่ง

สำหรับประเทศไทย มีองค์กรด้านการศึกษามากมายให้ความสำคัญและเริ่มขับเคลื่อนเรื่องการสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ โดยมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรนั้นๆ เช่น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาครูและเด็กนอกระบบการศึกษา ร่วมกับเครือข่าย 41 แห่ง ส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เป็นการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งมุ่งแก้ปัญหาเด็กนอกระบบการศึกษา ยกตัวอย่าง เช่น ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ได้ร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราจีนบุรี และกลุ่มสหภาพแรงงานจัดกิจกรรมสอนขายของออนไลน์และการเป็นผู้ประกอบการ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของนิเวศการเรียนรู้ คือ จะช่วยให้คนรุ่นใหม่สามารถเผชิญหน้ากับความพลิกผันของโลกการทำงานในอนาคต 1) นำทางได้ (Navigable) 2) ช่วยสนับสนุน (Supportive) 3) มีจุดมุ่งหมาย (Targeted) 4) ผสมผสาน (Integrated) และ 5) โปร่งใส (Transparent)

3.3 องค์ประกอบ รูปแบบ และสภาพการดำเนินงานการจัดนิเวศการเรียนรู้

อัจฉรา ชัยเจริญ (2562) กล่าวถึง การออกแบบรูปแบบและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในองค์กรประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ 1) การเรียนรู้แบบเป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ในห้องเรียน การเรียนรู้ทาง E-learning รวมถึงการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ โดยมีการกำหนดหัวข้อแน่นอน วัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงผู้เรียนมีอิสระและมีส่วนร่วม รวมถึงสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้แตกต่าง น่าสนใจไม่จำเจ 2) การเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งหัวข้อมาจากความสนใจของกลุ่ม เครือข่ายผู้ที่สนใจเรื่องเดียวกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนต่อยอดความคิด และ 3) การส่งเสริมการต่อยอดความคิด เป็นการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คิดต่อยอด และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ดีในองค์กร ควรพิจารณาและคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง อาทิ คนที่อยู่ในระบบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ทั้งความมุ่งมั่น เทคนิคและวิธีการในการเรียนรู้ เนื้อหา เทคโนโลยีและการเข้าใจประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีร่วมกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน วัฒนธรรม ยุทธศาสตร์ขององค์กร และแหล่งข้อมูล ความรู้ที่มาจากทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง

สิโรตม มณีแฮด และปณิตา วรรณพิรุณ (2562) สรุปว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ มีองค์ประกอบในระบบเป็นพื้นที่เวลา คน กิจกรรม กลยุทธ์ วัฒนธรรม และมีการนำเทคโนโลยี มาใช้หรือสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียนมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติมากที่สุดจึงต้องศึกษาแนวทางของการจัดระบบ นิเวศการเรียนรู้ ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้อย่างชาญฉลาดของผู้เรียนในยุคดิจิทัลด้วยการ นำปัญญาประดิษฐ์เข้ามาเป็นส่วนสำคัญ

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อ้างในสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา 2565) กล่าวถึง ระบบนิเวศการเรียนรู้ว่าเป็นระบบที่เกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศแห่งการ เรียนรู้ ที่สมาชิกทุกส่วนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพร่วมกัน ซึ่งแต่ละส่วนมีจุดมุ่งหมายและ บทบาทที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) นักเรียนโดยมมองที่มีต่อผู้เรียนคือ เป็นผู้ต้องการการพัฒนา กระจาย ในการเรียนรู้และเป็นผู้เรียนรู้2) ครอบครัวเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งทรัพยากร ประสบการณ์ และคำชี้แนะต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ต่อโรงเรียน เป็นพื้นที่เตรียมพร้อมสำหรับการ พัฒนา ประสานความร่วมมือและจัดหาทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ 3) ครูหรืออาจารย์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจ รวมถึงการเป็นที่ปรึกษาและโค้ชแก่ผู้เรียนสังคม หรือชุมชน เป็นแหล่งที่มาของทรัพยากร ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงให้การสนับสนุนและ ร่วมแบ่งปันสิ่งต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน

Hannon, et al. (2019) กล่าวถึงระบบนิเวศการเรียนรู้ว่าเป็นการทำงานร่วมกันของผู้ ให้บริการที่หลากหลาย ได้แก่ โรงเรียน องค์กรธุรกิจ องค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ร่วมกันเพื่อ สร้างโอกาสการเรียนรู้ใหม่ เพื่อไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน โดยส่งเสริมสนับสนุนการใช้ วัฒนธรรมหรือแพลตฟอร์มเทคโนโลยีซึ่งสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา แทนที่หรือเสริม ระบบการเรียนรู้แบบเดิม ดังนั้นองค์ประกอบของระบบนิเวศการเรียนรู้ ประกอบด้วยบุคคล องค์กร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป้าหมายการเรียนรู้ และเทคโนโลยี

Datto, J. (20 19) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ มีองค์ประกอบหลายประการ ที่ต้องพิจารณา ดังนี้

(1) วัฒนธรรมขององค์กร (Organizational Culture) เช่น วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning Culture) โดยผู้นำองค์กรต้องสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร เป็นต้น

(2) บุคคลในองค์กร ถือเป็นหัวใจของระบบนิเวศการเรียนรู้และการเรียนรู้ ในองค์กรซึ่งรวมถึงบุคคลทุกระดับขององค์กร ทุกคนต้องมีบทบาทในระบบนิเวศการเรียนรู้และ ได้รับประโยชน์จากระบบนิเวศการเรียนรู้

(3) เนื้อหาหลักสูตรระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นการนำบุคคลในองค์กรมารวมกัน พร้อมกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่สำคัญซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและการเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ตามความต้องการ

(4) เทคโนโลยี ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เข้มแข็งจะใช้เทคโนโลยี อาทิ หลักสูตร e-learning ระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management Systems: LMS) ระบบต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ต่าง ๆ

(5) ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้และพัฒนาของระบบนิเวศการเรียนรู้ร่วมกันควรเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจในเป้าหมายขององค์กร สนับสนุนการเรียนรู้และการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายนั้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบครบวงจร

Harrell, T.S. (2020) กล่าวถึง องค์ประกอบของระบบนิเวศการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนความคิด การสร้างแนวคิดของการเป็นมืออาชีพด้านการเรียนรู้สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองโดยไม่ต้องรอคอยการฝึกอบรมจากองค์กร 2) ยอมรับวิธีการใหม่ เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรเกิดการเรียนรู้เริ่มต้นจากคำถามสำคัญที่ว่า "อะไรที่ต้องทำในฐานะมืออาชีพด้านการเรียนรู้" "จะให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมพลังบุคลากรขององค์กรได้อย่างไร" 3) ยอมรับ "เทคโนโลยี" ให้เทคโนโลยี เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศการเรียนรู้ และตระหนักถึงการใช้เทคโนโลยี อย่างรอบคอบและสมเหตุสมผล

ดังนั้น องค์ประกอบของระบบนิเวศการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) แนวคิดเบื้องหลัง 2) วิธีการเรียนรู้ และ 3) เทคโนโลยี

Spencer-Keyse, et al. (2020) ได้วิเคราะห์ว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการที่เป็นแก่นแท้หรือเป็นส่วนสำคัญของการดำรงอยู่ ได้แก่ 1) มีหลายแง่มุม (Multifaceted) 2) มีการร่วมสร้าง (Co-created) และ 3) มีจุดมุ่งหมาย (Purposeful) นอกจากนี้ ยังระบุอีกว่า ตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดว่าระบบนิเวศการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว ได้แก่

- (1) การเรียนทางออนไลน์
- (2) หลักสูตรใหม่สำหรับการเปลี่ยนแปลงตามความเป็นจริง
- (3) มุ่งเน้นแนวคิดให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง (human-centred approaches) ในการพัฒนาแนวทางในการเรียนรู้
- (4) ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายกำลังเพิ่มขึ้น
- (5) การปฏิบัติที่ใช้ความยุติธรรมเป็นหลักนำในการพัฒนาระบบการศึกษา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบ รูปแบบ และสภาพการดำเนินงานการจัดนิเวศการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน โดยดำเนินการจัดทำ ยุทธศาสตร์การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร วิธีการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย อาทิ รูปแบบการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized Learning: PL) การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ การจัดทำ หลักสูตรและกิจกรรมใหม่ เช่น 1) การออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ใหม่ โดยใช้เทคโนโลยี เป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียน 2) การจัดทำเนื้อหาสาระของหลักสูตรและกิจกรรมที่ตอบสนอง ความสนใจของผู้เรียน และ 3) การกำหนดทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ การใช้เทคโนโลยี อาทิ การนำหลักสูตร E-Learning มาใช้ การเผยแพร่ คลังความรู้ในรูปแบบคลิปวิดีโอ ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น Google Meet, Zoom, MST สื่อ social Media การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และเทคโนโลยีอื่น ๆ และความร่วมมือ ของเครือข่าย คือความร่วมมือของหน่วยงานในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย ระดับกระทรวง ระดับ เขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษา

3.4 สภาพการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในประเทศไทยและต่างประเทศ

3.4.1 สภาพการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในประเทศไทย

1) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบปัญหาการจัดการศึกษา ที่เน้น การท่องจำมากกว่าการเข้าใจและเน้นการศึกษาเพื่อการแข่งขันสู่ความสำเร็จ ส่งผลให้ผู้เรียน ขาดความสุขในการเรียนรู้ จึงมีเจตนาเริ่มต้นในการตั้งโรงเรียนและพัฒนาระบบนิเวศ การเรียนรู้โดยระดมทุนจากทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียน ให้ค้นพบศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง พร้อมสำหรับโลกการทำงาน ในอนาคต และออกแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) หลักสูตร 2) ครูและ บุคลากรในโรงเรียน และ 3) สังคม ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครองและปัจจัยอื่น ๆ ที่ล้อมรอบตัวผู้เรียน หัวใจสำคัญของการดำเนินการ คือ การจัดหลักสูตรของโรงเรียนด้วยรูปแบบกลุ่มประสบการณ์ เรียนรู้ (Learning Areas) แบ่งเป็น 5 กลุ่มได้แก่ กลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ กลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้มนุษยและสังคม กลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้การสื่อสาร และภาษา กลุ่มประสบการณ์เรียนรู้สุนทรียะทางศิลปะ ซึ่งผู้เรียนในแต่ละชั้นปีจะได้เรียนรู้ ครบทั้ง 5 กลุ่มประสบการณ์แต่มีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปตามช่วงวัยและพัฒนาการการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการรายงานผลการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรที่จัดขึ้น

2) ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งภูมิภาคอาเซียน (SEAC: South East Asia Center) ก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือ Lifelong Learning Ecosystem ให้แก่คนไทยทุกเพศ ทุกวัย โดยนำเนื้อหาความรู้ที่ดีมีคุณภาพจากต่างประเทศมาจัดทำหลักสูตรภาษาไทยให้เข้าใจง่ายและราคาถูกให้ผู้สนใจเข้าถึงได้ SEAC ใช้กลยุทธ์แบบ 4 Line Learning เชื่อมต่อกับแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ชื่อว่า Your Next U ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามรูปแบบที่ต้องการ สอดคล้องกับความถนัดของแต่ละบุคคล สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้อาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย 1) รูปแบบออนไลน์ (Online) เน้นการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรด้วยวิดีโอคลิป 2) รูปแบบอินไลน์ (In-line) เน้นการเข้าห้องเรียนเพื่ออบรมในหลักสูตรต่างๆ 3) รูปแบบบีไลน์ (Bee-line) เน้นการเรียนรู้ในรูปแบบแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อมูล หรือเรื่องราวจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 4) ฟรอนท์ไลน์ (Front-line) ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าถึงคลังข้อมูลการเรียนรู้สำเร็จรูป คิวรี่โพลด์เอกสารเพื่อเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้ที่ SEAC นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ร่วมกับสถาบันการศึกษาระดับโลก อาทิ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด โดย Stanford Center for Professional development, The Arbinger Institute, Tirian, The Ken Blancha Companies เพื่อนำหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงบรรจุไว้แพลตฟอร์ม โดยมีการมอบประกาศนียบัตรสำเร็จหลักสูตรโดยสถาบันเจ้าของหลักสูตร SEAC ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อจัดการเรียนที่อาศัยเทคโนโลยีและหลักสูตรที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของเรียนและพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.4.2 สภาพการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในต่างประเทศ

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา ตัวอย่าง ระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้แก่ 1) โปรแกรมการศึกษาสายอาชีพและเทคนิคหรือ Jump Start 2) โครงการสร้างการเรียนรู้ใหม่ หรือ Remake Learning 3) โครงการออกแบบการเรียนรู้ใหม่สำหรับเยาวชน หรือ Linux Random Number Generator ระบบนิเวศการเรียนรู้ของเมืองทูซอน ดังนี้

(1.1) โปรแกรมการศึกษาสายอาชีพและเทคนิค (CTE: Career and Technical Education) หรือ Jump Start การศึกษาสายอาชีพและเทคนิค (CTE: Career and Technical Education) หรือ Jump Start เป็นนวัตกรรมใหม่ หลักสูตรที่ต้องการเปลี่ยนแนวความเชื่อเดิมที่ว่า โรงเรียน

มหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมาย คือ การมอบประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องให้ผู้เรียน สร้างโอกาสที่เท่าเทียม สำหรับผู้เรียนที่เข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ฝึกทักษะที่หลากหลายจากองค์กรภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ ทำหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับปัจจัยความสำเร็จของ jump start เกิดขึ้นจาก 1) การยอมรับจากภาครัฐให้ jump start เทียบเท่าการศึกษาในระบบ มีการระดมทุนและ จัดสรรโดยรัฐอย่างชัดเจนรวมถึงมีการประเมินผลอย่างเป็นทางการ 2) ได้รับความร่วมมือจาก ภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมอบประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้เรียน เช่น โรงพยาบาล สถานประกอบการ เป็นต้น 3) การให้ความสำคัญกับหน่วยงานระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นขับเคลื่อนการดำเนินงาน 4) การมอบบทบาทที่ชัดเจนให้กับโรงเรียนในการจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันลงในเว็บไซต์ Jump Start การเชื่อมโยงโรงเรียนภายใต้ความรับผิดชอบกับพันธมิตรในภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาทางธุรกิจและอุตสาหกรรมสำหรับให้คำแนะนำด้านอาชีพ ที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน

(1.2) โครงการสร้างการเรียนรู้ใหม่ หรือ Remake Learning เป็นระบบนิเวศ การเรียนรู้ของท้องถิ่นหรือพื้นที่ทางการศึกษาที่เน้นการใช้เทคโนโลยี พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนผู้เรียนที่อยู่ในวัยเรียนให้ได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีการฝึกอบรมทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการระดม ทุนสนับสนุน รวมถึงความร่วมมือจากเครือข่ายการเรียนรู้ ประกอบด้วยหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ได้แก่ 1) ฝึกการใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ร่วมคิดร่วมทำเพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่อนาคตที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอำนาจและแก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนและชุมชน 3) ทำทนาย ให้ผู้เรียนตั้งคำถาม ศึกษาและตรวจสอบ 4) เชื่อมต่อสถานที่ทุกแห่งที่ผู้เรียนอยู่เข้าด้วยกัน เช่น โรงเรียน บ้าน สถานที่ทำกิจกรรม 5) ให้กำลังใจผู้เรียนในการสำรวจ การเล่น สนับสนุนให้เกิด ความอยากรู้อยากเห็น 6) ทำให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงกับชุมชนและโลก ซึ่งปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสำเร็จในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น คือ 1) การช่วยเหลือขององค์กรการกุศล 2) ผู้นำด้านยุทธศาสตร์ 3) การดูแลเครือข่าย และ 4) การมีส่วนร่วม

(1.3) การออกแบบการเรียนรู้ใหม่สำหรับเยาวชน หรือ Linux Random Number Generator (LRNG) LRNG เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ที่มีจุดมุ่งหมายในการก่อตั้ง คือ ออกแบบและพัฒนาระบบ โซเชียล ระบบเครือข่ายหรือแพลตฟอร์มให้ทุกภาคส่วนสามารถ

เชื่อมโยงถึงกัน เยาวชนเข้าถึงโอกาสทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ จากคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และแท็บเล็ต โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เกิดการแลกเปลี่ยนทักษะและองค์ความรู้ผ่านระบบที่ถูกพัฒนาขึ้น สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียนเข้ากับการประกอบอาชีพ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ คือ 1) ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและเป็นหัวใจสำคัญของการเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้ใหม่ ๆ 2) การมีภาพลักษณ์ที่ดีของ LRGN ในการแสดงบทบาทด้านการเรียนรู้ และพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ 3) สนับสนุนทางการเงินสำหรับองค์กรขนาดเล็กเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการใช้แพลตฟอร์ม 4) พัฒนาความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์ม ระดมทุน การฝึกอบรม และการเรียนรู้แบบมีอาชีพ 5) ให้ความสำคัญกับเสียงของเยาวชน อาทิ การจัดตั้งสภาเยาวชนเพื่อทดสอบและตรวจสอบเนื้อหา การเปิดโอกาสให้เยาวชนร่วมกำหนด เป้าหมายของแพลตฟอร์ม การให้ผู้เรียนกำหนดและเลือกเส้นทางการเรียนรู้ของตนเอง และ 6) ผสานนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ากับประสบการณ์เรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และเส้นทางการเรียนรู้ของเยาวชน

(1.4) ระบบนิเวศการเรียนรู้ของเมืองทูซอน (Tucson) หน่วยงานนวัตกรรมด้านการศึกษา หรือ Edcmnovation Clusters) หน่วยงานภายใต้องค์กร Digital Promise ได้นำแนวคิดการรวมกลุ่มมาใช้บนฐานความเชื่อว่าการรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนทั้งความคิดและนวัตกรรมของโรงงานอุตสาหกรรม การบริการต่าง ๆ จะช่วยให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ยกตัวอย่างกรณีศึกษาเมืองทูซอน ซึ่งมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง โดยใช้ระบบออนไลน์ของชุมชนสร้างเครือข่ายทำงานร่วมกัน อาทิ การใช้ระบบออนไลน์ของชุมชน Community Share ทำงานร่วมกับครูศิลาปะในโรงเรียนของท้องถิ่นเพื่อสร้างประสบการณ์ด้านศิลปะ ด้านประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและมีการขยายความร่วมมือในหลากหลายสาขาวิชาที่กว้างขึ้นซึ่งปัจจัยความสำเร็จเกิดขึ้นจาก 1) จัดให้มีพื้นที่เพื่อการปฏิบัติ โดยการนำผู้เชี่ยวชาญบุคคลต่างๆ มาร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อฝึกอบรมและพัฒนาด้านอาชีพ 2) กระตุ้นให้เกิดโครงการการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมพลังเครือข่ายผ่านการสนับสนุนทางการเงิน การให้คำปรึกษาพื้นที่ในการทำงานร่วมกัน การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) สื่อสารทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายเพื่อแบ่งปันข้อมูล สร้างวิสัยทัศน์ และเอกลักษณ์ร่วมกันภายในเครือข่าย 4) ประสานงานกับสมาชิกเครือข่ายเพื่อเพิ่มผลกระทบสูงสุด จัดทำยุทธศาสตร์เครือข่ายและวางแผนสำหรับเครือข่ายในอนาคต 5) สนับสนุนความสำเร็จของเครือข่าย สร้างการรับรู้ และจัดแสดงผลงานสมาชิก 6) เชื่อมต่อสมาชิกในทุกทิศทาง รวมเครือข่าย พัฒนาระบบงาน และพัฒนาฐานข้อมูล

เพื่อทำการเชื่อมต่อ 7) ทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ แสวงหาวิธีการ เพื่อลดงานและการแข่งขัน
ทรัพยากร 8) ให้ความสำคัญกับค่านิยมสร้างคุณค่าร่วมกันในการผลักดันให้เกิดการรวมตัวกัน
ของเครือข่าย และ 9) ปลุกฝังความเป็นสมาชิก การเชิญบุคคลภายนอกสร้างแนวทางการมีส่วนร่วม
และคงความหลากหลายของเครือข่ายไว้

จากตัวอย่างการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า
ภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญ
ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างหลากหลายเพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดพัฒนาทักษะอาชีพ
ตามความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญต่อการสร้าง
แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ มีการนำเทคโนโลยี
มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

2) ประเทศฟินแลนด์ ตัวอย่าง ระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้แก่ โครงการ
เส้นทางวัฒนธรรมเมืองกัวปิโอ (Kuopio Cultural Pathways) เป็นการนำวัฒนธรรมของเมืองกัวปิโอ
บูรณาการกับหลักสูตรในแต่ละสาขาขึ้น โดยออกแบบเส้นทางการเรียนรู้ที่เชื่อมกับแหล่งเรียนรู้
ผู้เรียนสามารถเลือกได้เองตามความต้องการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนไปเยี่ยมชมสถาบันศิลปะ
อย่างน้อย 1 แห่ง ผ่านการสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง สถาบันทางวัฒนธรรม รวมถึงการได้รับทุน
สนับสนุนจากเมืองกัวปิโอและคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติฟินแลนด์ ซึ่งมีคุณลักษณะสำคัญ
5 ประการ ที่เป็นปัจจัยความสำเร็จ คือ 1) มีการฝึกอบรมครู เพื่อให้ความรู้และส่งเสริมให้ครู
จัดกิจกรรมได้ดียิ่งขึ้น 2) มีบุคคลกลางที่ติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงาน
ทางวัฒนธรรม 3) จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้แก่ครู 4) พัฒนาโปรแกรม Culture Pathways เพื่อให้
ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง 5) การบูรณาการหลักสูตรผ่านวัฒนธรรมและศิลปะ โดยมีปัจจัย
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ภาพรวมเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้เรียน 2) ส่งเสริม
การเรียนรู้ตามแนวคิด Constructivist ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างและเจ้าของการเรียนรู้ 3) วางวัตถุประสงค์
ของแหล่งงบประมาณในการให้ทุนสำหรับการทำงานร่วมกับผู้เรียน และ 4) มีแผนการศึกษา
ด้านวัฒนธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ด้วยการปฏิบัติจริงและเรียนรู้นอกห้องเรียน

จากตัวอย่างการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ฟินแลนด์ พบว่า รัฐให้ความสำคัญ
กับแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความต้องการและให้ความสำคัญ

กับวัฒนธรรมท้องถิ่นและศิลปะ โดยจัดให้มีการบูรณาการหลักสูตรผ่านวัฒนธรรมและศิลปะ เข้ากับหลักสูตรพื้นฐาน

3) ประเทศสเปน ตัวอย่าง ระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้แก่ การเรียนรู้แบบเต็มเวลาทั้งในและนอกโรงเรียนสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคนในคาตาโลเนีย (Catalonia) หรือ Educacio 360 เกิดขึ้นจากความตั้งใจของมูลนิธิ Jaume Bofill ที่ต้องการแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่ยาวนานในโรงเรียน ปัญหาผู้เรียนไม่ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมเนื่องจากฐานะของครอบครัว ด้วยการลงนามความร่วมมือกับเทศบาลเพื่อจัดการเรียนรู้คุณภาพสูงนอกโรงเรียน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลสำหรับการจัดกิจกรรมหรือการเรียนรู้นอกโรงเรียนมีความหลากหลายและแตกต่างกัน ได้แก่ การสอนดนตรี เทนนิส ห้องเรียนหุ่นยนต์ การเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพต่างๆมาให้ความรู้ และพัฒนาสมรรถนะของเยาวชน การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการเปิดพื้นที่กลางแจ้ง การจัดตั้งพันธมิตรระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ

จากตัวอย่างการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ประเทศสเปน พบว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ นอกโรงเรียนควบคู่กับการเรียนรู้ในโรงเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมให้แก่ผู้เรียนที่มีรากฐาน แตกต่างกัน

4) ประเทศออสเตรเลีย ตัวอย่าง ระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้แก่ โครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสวินเบอร์น (Swinburne of Technology) เกิดขึ้นจากความร่วมมือของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสวินเบอร์น พันธมิตรภาคอุตสาหกรรม พันธมิตรฝ่ายชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาและรัฐบาลออสเตรเลียมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความคิดเสริมศึกษา (STEM Education) ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตรวมถึงพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะตรงความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีเป้าหมายคือ “ผู้เรียนที่มีความมั่นใจ มุ่งมั่นหาความก้าวหน้าและปรับตัวได้มุ่งเน้นการให้เป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบหลักสูตรการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับอาชีพอาชีพ ออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆที่เหมาะสมสอดคล้องกับทักษะทัศนคติและความสามารถของนักเรียนที่จำเป็นสำหรับการทำงานรวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มทางอาชีพแบบดิจิทัลเพื่อเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆโดยมีบริการต่างๆที่หลากหลายสำหรับผู้เรียนภาคธุรกิจและภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จเกิดขึ้นจาก 1) การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติในทุกระดับใช้วิธีการ top-down และ bottom-up

ในการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่นให้มีการดำเนินการที่ดี 2) ให้ความสำคัญแก่นักเรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสวีเดนเบอร์น เป็นที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำด้านอาชีพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนในโรงเรียน 3) การทำงานร่วมกับหลายภาคส่วน อาทิ ภาคเอกชน สถานศึกษา และภาครัฐ 4) ได้รับความร่วมมือและการยอมรับจากผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู และผู้ปกครอง 5) ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง เช่น เวลา เงินทุน และเครือข่าย เพื่อขยายความร่วมมือ 6) การสร้างแรงบันดาลใจและส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อยกระดับผู้เรียนรุ่นต่อไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างแท้จริง และ 7) มีการสร้างพื้นที่สื่อสารแบบเปิดระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานศึกษา

จากตัวอย่างการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ประเทศออสเตรเลีย พบว่า ประเทศออสเตรเลีย เน้นสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับทักษะที่สนใจและความสามารถของนักเรียนที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพรวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มทางอาชีพแบบดิจิทัลเพื่อเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายสำหรับผู้เรียน

5) ประเทศรัสเซีย ตัวอย่าง ระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้แก่ ระบบนิเวศการเรียนรู้เลน โพลีกราฟแมช (Len Poly Graf Mash :LPM) ระยะแรกมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่การทำงานร่วมกันระหว่างโรงงานเลน โพลีกราฟแมชกับหน่วยงานพัฒนานวัตกรรม ต่อมาได้รับการสนับสนุนจาก Pavel Luksha นักเขียนผู้โด่งดังของรัสเซีย ร่วมกับพันธมิตร จากหน่วยงานต่างๆ อาทิหน่วยงานแห่งชาติด้านการพัฒนานวัตกรรมมหาวิทยาลัยในบริษัทเอกชน ส่งผลให้แนวคิดดังกล่าวมีจุดหมายที่ชัดเจนมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้หรือพื้นที่ในการทำงานร่วมกันทางธุรกิจ สำหรับผู้ที่มีความสนใจด้านเทคโนโลยีและการศึกษาหรือผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาตนเองให้กลายเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านธุรกิจและเจ้าของธุรกิจ มีการจำลองสถานการณ์จริง ความท้าทายต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก แก้ปัญหาและทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จมาจาก 1) การเปิดกว้างสำหรับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานจากแบบดั้งเดิมไปสู่วิถีการทำงานแนวใหม่ 2) การได้รับเงินทุนสนับสนุนทั้งจากภาครัฐบาล เอกชน และมหาวิทยาลัย 3) การสร้างตัวอย่างของระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น 4) การเปิดพื้นที่ฝึกฝนเรียนรู้แก้ปัญหาและสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางหรือการจัดแฮกกาธอน (Hackathon) เพื่อจำลองสถานการณ์จริงของภาคอุตสาหกรรมและ 4) การพัฒนาบทบาทของคนกลางเพื่อเชื่อมโยงองค์กรและสถาบันต่างๆเข้าด้วยกัน

จากตัวอย่างการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ประเทศรัสเซีย พบว่าการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้เนื่องจากการได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยและให้ความสำคัญกับคนกลางที่มีบทบาทในการเชื่อมโยงองค์กรและสถาบันต่างๆเข้าด้วยกัน

6) ประเทศอังกฤษ ตัวอย่าง ระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่นได้แก่ “RSA แห่งการเรียนรู้ (Cities of learning) ของประเทศอังกฤษ” รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต Coft หรือ Cities of learning ที่มีต้นกำเนิด Chicago Summer of learning ในสหรัฐอเมริกาเป็นแนวทางใหม่ในการยกระดับการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการเรียนรู้เฉพาะตัวของบุคคล การจ้างงานรวมถึงโอกาสของพลเมืองในพื้นที่ที่กำหนดแนวทางดังกล่าว มุ่งเน้นไปที่หลักการออกแบบ 3 ประการได้แก่ ความเป็นผู้นำของพลเมืองรุ่นใหม่ การระดมเครือข่ายผู้ให้บริการการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการเชื่อมโยงต่อโอกาสในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลเป้าหมายหลักของ Coft คือ ต้องการเปลี่ยนแปลงและหาแนวทางในการทำงานร่วมกัน โดยโมเดล Coft พิจารณาพื้นที่สำคัญและมีศักยภาพ ซึ่งเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการฝึกอบรมมีใน พ.ศ.2561-2562 มีเป้าหมายเพื่อรวมตัวเครือข่ายเพื่อจัดทำแผนที่และประมวลความหมายของโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เพื่อเชื่อมโยงโอกาสในการเรียนรู้ต่างๆ นอกจากนี้ แต่ละเมืองพื้นที่จะได้รับการสนับสนุนให้กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ บรรลุสำหรับผู้เรียน นายจ้าง ผู้ให้บริการเรียนรู้ฝึกอบรม รวมถึงสถาบันทางสังคม เป้าหมายนี้เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายเช่นกัน

สรุปได้ว่า สภาพการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ในประเทศไทยและต่างประเทศ ตัวอย่างการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ดีในประเทศไทยมีหลักการที่เป็นปัจจัยความสำเร็จเบื้องต้น 3 ประการ คือ 1) หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบท 2) ช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถรองรับได้ทุกเพศ ทุกวัย 3) ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่า หน่วยงานที่จัดระบบนิเวศการเรียนรู้ได้ดี คือหน่วยงานภาคเอกชน คือ ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งภูมิภาคอาเซียน และหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัย คือ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในต่างประเทศจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากปัจจัยความสำเร็จเบื้องต้น 3 ประการ คือ 1) การเริ่มดำเนินการได้จากหลายภาคส่วน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งหากต้องการเริ่มต้นในโรงเรียน

ควรมีการปรับเป้าหมาย เครื่องมือและพื้นที่ให้แคบลงเพื่อให้สอดคล้องกับขนาดบริบทของโรงเรียน

2) ให้ความสำคัญกับเครือข่ายที่ทำงานร่วมกับเยาวชนทุกภาคส่วนเพื่อเป้าหมายในระดับกว้างขึ้น และ 3) มีการระดมทุนและทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ พบว่าในหลายประเทศ อาทิ ประเทศฟินแลนด์ ประเทศสเปน ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในห้องเรียนควบคู่กับการเรียนรู้นอกห้องเรียน และให้ความสำคัญกับระบบนิเวศการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยส่งเสริมการเรียนรู้ทุกช่วงวัย ยกตัวอย่างเช่น จัดให้มีหลักสูตร กิจกรรมเพื่อชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ รวมถึงส่งเสริมการกีฬาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ดีและเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพคนไทย จำเป็นต้องเร่งส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ คือ ให้แต่ละภาคส่วนทั้งรัฐ เอกชน ประชาชน ได้พิจารณาการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามบริบทพื้นที่ของตน เช่น หากต้องการเริ่มต้นในสถานศึกษาควรมีการปรับเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ เพิ่มการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ และปรับพื้นที่การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับขนาดและบริบทของสถานศึกษา เพิ่มการระดมทุนและทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี และนำเทคโนโลยีมาพัฒนาให้เกิดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ดีอย่างเหมาะสม จัดให้มีระบบการสะสมหน่วยกิตและการเทียบโอนควรมีความยืดหยุ่น และส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการออกแบบการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

4. ทักษะอาชีพ

4.1 ความหมายของทักษะอาชีพ

ราชบัณฑิตยสถาน (2557) หมายถึง ความชำนาญ ซึ่งมาจากคำภาษาอังกฤษว่า skill นอกจากนี้ คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ยังได้ขยายความของคำว่า ทักษะ (skill) มากขึ้นว่า หมายถึง ความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นทักษะด้านร่างกาย สติปัญญา หรือสังคม ที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝน หรือการกระทำบ่อย ๆ เช่น ครุมีทักษะการใช้คำถาม การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อการสอน นักเรียนมีทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน การคิดคำนวณ หรือทักษะทางสังคม ทักษะที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการทำงาน โดยรวมแล้วประกอบด้วย สมรรถนะทักษะ (hard skill) และจรณทักษะ [จะระนะ] (soft skill) บุคคลที่มีจรณทักษะ จะเป็นผู้ปฏิบัติงานได้ดี ส่วนบุคคลที่มีสมรรถนะทักษะ จะเป็นผู้ปฏิบัติงานได้เก่ง

นันทวัน จันทร์กลั่น (2557) กล่าวว่า การเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการทำงานสำหรับเยาวชนคนรุ่นใหม่เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ครูต้องได้รับพัฒนาเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตในด้านทักษะชีวิตที่ดี ทักษะชีวิตจะช่วยให้คนเรารู้จัก เจตคติ และทักษะ ซึ่งจะสามารถจัดการกับปัญหารอบๆตัวให้อยู่รอดในสภาพสังคมและวัฒนธรรมยุคปัจจุบันได้อย่างมีความสุข โดยเรียนตามพัฒนาการของสมอง ครูจะต้องเรียนรู้วิธีการออกแบบการเรียนรู้แบบ PBL ให้แก่ศิษย์แต่ละกลุ่มอายุและตามพัฒนาการของสมองเด็กแต่ละคน ทักษะที่สำคัญดังกล่าว ประกอบด้วยความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ

ชนิดดา เทียนฤกษ์ (2557) ได้กล่าวถึงความหมายทักษะอาชีพไว้ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลใช้ความรู้ ความคิดเพื่อแก้ปัญหา สามารถอยู่ร่วมในสังคมที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างเพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต สำหรับยุคที่มีการแข่งขันด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี

พชรรัตน์ นิเวรัตน์ (2558) ได้กล่าวถึงความหมายทักษะอาชีพไว้ว่า เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะแสวงหาความรู้ ทักษะการจัดการ

สหพัฒน์ ทิพยมาศ (2561) ได้สรุปความหมาย ทักษะ หมายถึง ความชัดเจนหรือความสามารถของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นทักษะทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ การฝึกฝน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสอนและการจัดการ ตัวอย่างการใช้ทักษะ เช่น ครุมีทักษะการใช้คำถาม การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อการสอน นักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การคิดคำนวณ หรือทักษะทางสังคม

สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563) ได้กล่าวว่า ทักษะอาชีพ หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดจากการปฏิบัติบ่อย ๆ เป็นงานที่พึงประสงค์ต่อสังคมและก่อให้เกิดรายได้เพื่อมาเลี้ยงชีพตนเอง

ปนัดดา นกแก้ว (2564) ได้กล่าวว่า ทักษะการทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อสื่อสารการทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดีริเริ่มงาน ดูแลตนเองได้อดทนและขยันทำงาน

ทัศนีย์พล แก้วเพชรบุตร และวิภาดา ประสารทรัพย์ (2565) ทักษะอาชีพเป็นทักษะที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการประกอบอาชีพของมนุษย์และเป็นส่วนสำคัญที่เสริมสร้างให้บุคคลมีความเข้าใจความต้องการในตนเองมากขึ้นมีการวางแผนและจัดการชีวิตของตนเองได้

อย่างเหมาะสมให้พร้อมสำหรับการประกอบอาชีพหรือวางแผนในการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต การพัฒนาทักษะอาชีพเป็นการจัดการที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจมีความสนใจและความถนัด ที่สอดคล้องกับงานรวมถึงช่วยในเรื่องของการวางแผนสำหรับอาชีพในอนาคต

สรุปได้ว่า ทักษะอาชีพ หมายถึง ความรู้ ความชำนาญ กระบวนการ และความสามารถ ที่เกิดจากการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ ในการดำเนินงานด้านอาชีพใดอาชีพหนึ่งหรือหลากหลายอาชีพที่สนใจ นับตั้งแต่การวางแผน ขั้นตอน วิธีการ การจัดการ การลงมือทำ การตัดสินใจ การควบคุมดูแล การตลาด ตลอดจนการติดตามผล เพื่อให้สามารถดำเนินการจนได้ผลผลิตหรือบริการที่เป็นที่ต้องการของลูกค้า

4.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพ

ไชยเชษฐ์ หัสไชโย (2556) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเป็นการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ต่างกันเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลและชุมชนสอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพสร้างเครือข่ายอาชีพมีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพมี 4 ประเภท คือ 1) การฝึกทักษะอาชีพโดยจัดการศึกษาด้านอาชีพ หลักสูตรระยะสั้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการอาชีพ 2) การเข้าสู่อาชีพเป็นการพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้สามารถคิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพ 3) กลุ่มพัฒนาอาชีพเป็นการส่งเสริมความรู้และประสบการณ์แก่กลุ่มที่มีอาชีพประเภทเดียวกันให้สามารถพัฒนาปริมาณและคุณภาพผลผลิตเข้าสู่การจำหน่ายได้ยิ่งขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม 4) การพัฒนาด้วยเทคโนโลยีเป็นการให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาอาชีพและศักยภาพแก่ตนเองและกลุ่มการจัดการศึกษาอาชีพทั้ง 4 ประเภท เป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องทั้งการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ มิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด เช่น เมื่อเรียนพัฒนาอาชีพ อาจต้องการความรู้ ทักษะอาชีพบางอย่างที่มีเสริมให้อาชีพที่ดำเนินการอย่างมีคุณค่ามากขึ้น

จรัสกษณ์ รัตนพันธ์ (2557) ได้กล่าวว่า การมีอาชีพ เป็นสิ่งที่สำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีพในปัจจุบัน เพราะอาชีพเป็นการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว อาชีพก่อให้เกิดผลผลิตและการบริการ ซึ่งสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภคและที่สำคัญคือ อาชีพมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติความสำคัญของอาชีพจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจชุมชนส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ

การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ "อาชีพ" จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างซึ่ง โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

ที่จะเลือกการประกอบอาชีพของตนเองต่อไปในอนาคตในที่นี้จะกล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้การอาชีพใน 2 ประเด็น คือ ความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การอาชีพในระดับบุคคล และความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การอาชีพในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งจะเสนอไว้ตามลำดับดังนี้

ความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สาระการอาชีพในระดับบุคคลประกอบด้วย

4.2.1. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้การอาชีพที่มีต่อผู้เรียนมีความสำคัญ ดังนี้

- 1) ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการอาชีพ ทำให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยเฉพาะอาชีพในชุมชน
- 2) ทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเองในด้านของความสามารถและความสนใจในการประกอบอาชีพในอนาคต
- 3) ทำให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการทำงาน ได้แก่ มีทักษะในการทำงาน มีทักษะในการ จัดการ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- 4) ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรมที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบอาชีพ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความขยันอดทน มีความยุติธรรม และมีความรับผิดชอบ

4.2.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้สาระการอาชีพมีต่อผู้ปกครอง การจัดการเรียนรู้การอาชีพมีความสำคัญต่อผู้ปกครองนักเรียน ดังนี้

- 1) ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงพัฒนาการด้านความสามารถในการทำงานและความสนใจในการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้บุตรหลานที่อยู่ในปกครอง ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนอนาคตทางการศึกษาและการประกอบอาชีพของบุตรหลานได้อย่างดี
- 2) ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องงานอาชีพ โดยทางอ้อมจากการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของบุตรหลานตามที่โรงเรียนกำหนด เช่น การประเมินการปฏิบัติงานและประเมินชิ้นงานของนักเรียน การรายงานพฤติกรรม การปฏิบัติตนในช่วงที่นักเรียนอยู่ที่บ้าน เป็นต้น
- 3) การจัดการเรียนรู้การอาชีพของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีการขยายผลการจัดกิจกรรมสู่ผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ การจัดการฝึกอาชีพในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ เป็นการให้บริการแก่ชุมชนที่ทำให้ผู้ปกครองและบุคคลต่างๆที่อยู่ในชุมชนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และยังสามารนำไปใช้ในการประกอบอาชีพก่อให้เกิดรายได้เสริม ซึ่งจะส่งผลให้สถานภาพทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนดีขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

4) การจัดการเรียนรู้การอาชีพที่สถานศึกษาจัดขึ้นนั้นจะมีการให้ผู้เรียนได้เยี่ยมชมหรือสังเกตในลักษณะนี้นิยมเชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชนเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นผู้ปกครองนักเรียนหรือบุคคลในชุมชน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ลักษณะนี้จะก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ปกครองกับครูและผู้บริหาร โรงเรียน

4.2.3 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้การอาชีพในระดับครอบครัวและชุมชน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สาระการอาชีพ ระดับประถมศึกษามีความสำคัญต่อครอบครัวและชุมชน ดังนี้

1) ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว การที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพ ซึ่งจะต้องมีการจัดเตรียมอุปกรณ์และฝึกฝนปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานนาน งานบางอย่างจะต้องทำที่บ้าน เช่น อาชีพคันการถักทอ การทำเครื่องประดับ ผู้ปกครองอาจมีส่วนร่วมในการฝึกหัดให้บุตรหลานของตนที่บ้าน การได้อยู่ใกล้ชิดกันจะทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นได้

2) ช่วยให้ผู้บุคคลในชุมชนมีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ที่จะนำไปใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป บุคคลในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อันเป็นผลให้เกิดมั่นคงในทางเศรษฐกิจในชุมชน

3) ก่อให้เกิดความเข้มแข็งทางสังคมระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชน การที่บุคคลมาร่วมรับความรู้และฝึกประสบการณ์ด้านอาชีพร่วมกัน จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีความรักความสามัคคีกันระหว่างบุคคลในชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2558) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายด้านความสามารถในการแข่งขันว่าคุณภาพสำคัญในการแข่งขันในเวทีโลกคือคุณภาพและสมรรถนะภาพของคนไทยทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กไทยให้มีความพร้อมรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุในอนาคต คุณภาพและสมรรถภาพดังกล่าว หมายถึง ความสามารถในการอ่าน เขียน การคิดคำนวณ คิดวิเคราะห์ ความสามารถทางเทคโนโลยีและการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศทั้งภาษาสากลและภาษาของประเทศเพื่อนบ้านเป็นต้น นอกจากนี้เด็กไทยควรมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ความรู้ตามแกนตามศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม และทักษะทางข้อมูลสื่อและเทคโนโลยี

ปนัดดา นกแก้ว (2564) ได้กล่าวว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ มีความสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะที่นักเรียนจะต้องนำไปดำเนินชีวิต และเป็นทักษะที่จำเป็นหรับในอนาคต ทักษะชีวิตและอาชีพคือความสามารถแสวงหาความรู้ นำพาตนเองเรียนรู้ได้มี

ความมั่นใจในตัวเองกระตือรือร้นใฝ่รู้เป็นผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดีเคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม มีความเป็นไทยเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์ทักษะการทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อสื่อสารการทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ตรีเริ่มงาน ดูแลตนเองได้ออกทนและขยันทำงาน ทักษะชีวิตและอาชีพ คือ การเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลง หรือมีภัยคุกคามได้อย่างชาญฉลาดถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตที่มีทักษะชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21

พัชนี มหาโพธิ์ (2565) ได้กล่าวว่า ทักษะอาชีพเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เน้นการให้บุคคลสามารถวิเคราะห์ตนเอง เลือกอาชีพที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการของตนเองมีความพึงพอใจ มีความมั่นคงและประสบความสำเร็จในการดำรงชีพในอนาคต

ชนาธิป บุษบามาศ และคณะ (2566) ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทุก ๆ ด้าน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของทุกคนในสังคมอย่างทั่วถึง คนเป็นครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 2

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ "อาชีพ" ในการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น เป็นช่วงเวลาในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่จะเลือกการประกอบอาชีพของตนเองต่อไปในอนาคต ทั้งยังสามารถบูรณาการฝึกทักษะด้านอื่นๆ ควบคู่กับการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเลือกแนวทางการศึกษาต่อประกอบอาชีพตามความถนัดและสนใจ และถือว่เป็นสิ่งสำคัญที่รัฐมุ่งส่งเสริมเพื่อพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอน โดยจัดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะที่เกิดประโยชน์กับผู้เรียนโดยตรง

4.3 แนวคิดในการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2558) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายด้านความสามารถในการแข่งขันว่า คุณุญแจสำคัญในการแข่งขันในเวทีโลก คือ คุณภาพและสมรรถภาพของคนไทยทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กไทยให้มีความพร้อมรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุในอนาคต คุณภาพและสมรรถภาพดังกล่าว หมายถึงความสามารถในการอ่านเขียน การคิดคำนวณคิดวิเคราะห์ ความสามารถทางเทคโนโลยี และการสื่อสาร

ด้วยภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาสากลและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้เด็กไทยควรมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความรู้ตามแกนตามศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม และทักษะทางข้อมูลสื่อและเทคโนโลยี

กระทรวงศึกษาธิการ (2559) กล่าวว่า หลักการของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 -2564) การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศ ที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ "การพัฒนาคน" ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาประยุกต์ใช้ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ทุกสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ด้านอาชีพสามารถประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่ยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาและต้องการหารายได้ระหว่างเรียน โดยมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล

สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำ กระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของ สังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและ ใช้เทคโนโลยี ด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

Super (1957) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพและสรุปรวบรวมตั้งเป็นทฤษฎีการเลือกอาชีพ ขึ้น โดยใช้ชื่อทฤษฎีว่า "ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ" (theory of vocational development) ซุปเปอร์ใช้คำ ว่า "การพัฒนา" มีความหมายกว้าง ซึ่งรวมถึง ความชอบ การเลือกการพิจารณาตัดสินใจ และการ เข้าประกอบอาชีพ

นอกจากนั้น Super (1957) ยังได้เสนอหลักเกี่ยวกับการพัฒนาทางอาชีพไว้ ดังนี้

1) การพัฒนาทางอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มสนใจเลือกอาชีพ ไปจนถึงประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงเป็นระยะเวลานาน

2) การพัฒนาทางอาชีพ เป็นขั้นตอน และมีระเบียบแบบแผน

3) บุคคลจะมองเห็นความจริงเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมากขึ้นเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่

4) ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เริ่มตั้งแต่ก่อนวัยรุ่น และเข้าใจชัดเจน เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

5) วิธีและอัตราการเคลื่อนไหวของแต่ละบุคคลจากระดับหนึ่งไปยังอีก ระดับหนึ่งมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบิดามารดา ความต้องการค่านิยม ความสนใจ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หนึ่งแขนงอาชีพที่ แต่ละบุคคลเลือกเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม และความ ต้องการเลียนแบบบิดามารดา หรือสังคม

ที่อาศัยอยู่ ระดับคุณภาพของการศึกษา ความพอใจในงานและชีวิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความสามารถความสนใจ ค่านิยม และ บุคลิกภาพในงานอาชีพ

6) แขนงอาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม และความต้องการเลียนแบบบิดามารดา หรือสังคมที่อาศัยอยู่ ระดับคุณภาพของการศึกษา

7) ความพอใจในงานและชีวิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความสามารถความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพในงานอาชีพ

8) บุคคลจะเลียนแบบจากบิดามารดาโดยทางอ้อม ซึ่งมีบทบาทต่อการเลือกอาชีพ

9) การพัฒนาทางอาชีพดำเนินไปตลอดเวลา

10) คุณสมบัติของบุคคลหนึ่งอาจจะเหมาะสมกับอาชีพหนึ่ง

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพ จำเป็นสำหรับเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะที่จำเป็นหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว จึงต้อง "พัฒนาคน" ให้มีความพร้อม ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ด้านอาชีพสามารถ

4.4 แนวทางการส่งเสริมทักษะอาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวม ทั้งเจตคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ โดยได้กำหนดสาระการเรียนรู้สำหรับส่งเสริมด้านทักษะอาชีพไว้ในสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 4 การอาชีพ มาตรฐาน ง.4.1 เข้าใจมีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์เห็นแนวทางในงานอาชีพใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) มีนโยบายให้ทุกสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ด้านอาชีพสามารถประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่ยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาและต้องการหารายได้ระหว่างเรียน โดยกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2531 จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

จินางค์กูร โรจนนันต์ (2559) ได้กล่าวถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มีแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่นโยบายประเทศไทย 4.0 โดยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะวิชาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดงานโดยมีการวางแผนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่รองรับอุตสาหกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต

พิชญ อภิธมาจาร โยธิน (2562) ได้กล่าวว่า ความต้องการในด้านการพัฒนาทักษะทางอาชีพ ของวัยรุ่นหญิง มารดาวัยรุ่น และครอบครัวที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมทักษะด้านภาษาและด้านเทคโนโลยี การอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ การเรียนรู้เรื่องการเลี้ยง ไล่เคื่อนพร้อมการอบรมหรือสาธิตวิธีการเลี้ยง และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้เป็นสินค้า เป็นต้น แนวทางในการถ่ายทอดนวัตกรรมด้านองค์ความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้แก่วัยรุ่นหญิง มารดาวัยรุ่น และครอบครัวที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การให้ความรู้ผ่านการอบรมและสาธิตแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมาได้แก่การให้ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ LINE Facebook และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงง่าย เป็นต้น แนวทางการบริหารองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การกำหนดโครงการที่มีลักษณะเป็นแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่ม

รุ่งทิพย์ พรหมหลวงศรี (2562) ได้กล่าวว่า แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยผ่านเครือข่ายความร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานีประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียน
2. การสร้างและหาเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นสถานประกอบการหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมทักษะอาชีพ สร้างเป้าหมายร่วมกันบูรณาการให้เกิดกิจกรรมการทำงานร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับติดตาม ร่วมชื่นชม มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
3. สถานศึกษาทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน
4. จัดทำและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของตลาดแรงงาน ความต้องการของจังหวัดอุดรธานี บริบทของโรงเรียนและชุมชน โดยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. การฝึกอบรมพัฒนาครูและนักเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยความร่วมมือของหน่วยงานร่วมพัฒนา

6. จัดกิจกรรม The Idol บุคคลต้นแบบ โดยเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพต่าง ๆ มาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีอาชีพและมีงานทำ

7. จัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์อาชีพ ณ สถานประกอบการ โดยสนับสนุนของเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าและมีเป้าหมายที่ชัดเจน

8. มีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงตลอดระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์

9. จัดแสดงผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกวดผลงานของสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมพัฒนา นำเสนอต่อสาธารณชนและยกย่องเชิดชูเกียรติ

10. สนับสนุนงบประมาณหรือจัดหาแหล่งทุนในการต่อยอดกิจกรรมสู่การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Young Entrepreneurs)

11. สร้างหรือส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการน้อย การลงพื้นที่ร่วมกับชุมชนเพื่อนำแนวคิดจากชุมชนในการประกอบกิจการ

12. สนับสนุนช่องทางเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

เสาวลักษณ์ ขาวเขียว และ(2565) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสิชล 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการมีงานทำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาทุกแห่งมีการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน ภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน สถานศึกษาได้น้อมนำพระบรม-ราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพในระดับดี และยังพบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษามีทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำตามความถนัด และความต้องการของตนเอง มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศวางแผนชีวิตทางการเงินที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้ในระดับดีเยี่ยม แต่ยังมีขาดระบบการนิเทศ ติดตาม และครูผู้สอนไม่ได้นำกระบวนการเรียนจัดการเรียนรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมทักษะอาชีพ ควรให้ความสำคัญกับด้านบุคลากร (Man) และด้านการจัดการ (Management) ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผู้ให้ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียน สร้างและหาเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นสถานประกอบการหน่วยงานต่าง ๆ ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดทำและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของตลาดแรงงาน ฝึกอบรมพัฒนาครูและนักเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น จัดกิจกรรม The Idol บุคคลต้นแบบ จัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์อาชีพ ณ สถานประกอบการ มีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านเป็นที่ปรึกษา จัดแสดงผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนงบประมาณหรือจัดหาแหล่งทุน สนับสนุนช่องทางเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์

4.5 แนวทางในการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพเป็นวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านอาชีพ โดยเพิ่มรายวิชาชีพในสาระเพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษาและปรับสัดส่วนเวลาเรียนให้ภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ทั้งนี้ให้จัดทำข้อตกลงกับสถานประกอบการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์การเรียนรู้และการทำงานด้านอาชีพมีแนวทางดังนี้

การปรับโครงสร้างเวลาเรียนสถานศึกษาใช้โครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มรายวิชาชีพในหลักสูตรศึกษาภาพ (สาระเพิ่มเติม) ตามความพร้อมของสถานศึกษาและความต้องการของนักเรียน รวมทั้งปรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในสาระที่เกี่ยวกับวิชาชีพให้นักเรียนได้รับการฝึกประสบการณ์จากสถานประกอบการโดยตรง และปรับสัดส่วนเวลาเรียนภาคปฏิบัติให้มากกว่าภาคทฤษฎี คือ

1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเวลาเรียนในสาระเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงต่อปี

2) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีเวลาเรียนในสาระเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง

ขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา

1) ขึ้นเตรียมการสำรวจความต้องการความสนใจของนักเรียนในการเรียนรู้อาชีพ และประสานงานไปยังปราชญ์ชาวบ้าน และสถานประกอบการ

2) ขึ้นดำเนินการ ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับปราชญ์ชาวบ้าน สถานประกอบการ ครูผู้รับผิดชอบ ในการกำหนดเป้าหมายและรับผิดชอบการดูแลกำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าของนักเรียน และการตัดสินผลการเรียน

3) ขึ้นประเมินผลประเมินผลระหว่างและหลังการดำเนินการการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและ พัฒนาเสนอแนวทางการแก้ปัญหา จากข้อค้นพบและสรุปผลรายงานผล

วิธีการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนตาม โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษาและจัดรายวิชาเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ มีการฝึกทักษะพื้นฐานในงานอาชีพให้นักเรียน เพื่อสามารถนำไปต่อยอดในฐานการเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรนิเทศ กำกับ ติดตาม วัดผล ประเมินผลนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ สรุปผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในปีต่อไป

บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ทิศทางการอาชีพ ในอนาคตสำรวจความต้องการ ของตลาดแรงงาน และความสนใจของนักเรียน จัดให้มีการประชุม วางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ การรับสมัคร การส่งต่อที่ชัดเจนแต่งตั้ง คณะกรรมการรับผิดชอบ กำกับ และติดตามการดำเนิน โครงการประสานความร่วมมือระหว่าง ปราชญ์ชาวบ้านและสถานประกอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน ศึกษา วิเคราะห์สภาพ ปัญหาของการดำเนินงานและศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2) บทบาทของครู ศึกษาหลักสูตร โครงสร้าง เกณฑ์การวัดและ ประเมินผลการเรียน การเทียบโอนและการจบหลักสูตร จัดทำคู่มือในการฝึกอาชีพร่วมกับปราชญ์ ชาวบ้านและสถานประกอบการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ ในฐานการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับอาชีพ ประกอบการจัดทำแบบประเมินผลการเรียน การฝึกงานในสถานประกอบการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียน รายงานผลการเรียนของ นักเรียนให้กับสถานศึกษา

3) นักเรียนเข้าสู่ฐานการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนเพื่อเข้าสู่ จัดทำแบบประเมินผลการเรียน การฝึกงานในฐานการเรียนรู้การดำเนินการวัดและประเมินผล การเรียนรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้กับสถานศึกษา

สรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพสามารถทำได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย สภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา หรืออาจจะบูรณาการหลากหลายวิธี

รวมกันก็ได้ เช่น จัดทักษะอาชีพในสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หรือการส่งเสริมอาชีพอิสระตามความสนใจ เป็นต้น

4.6 แนวทางการเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2561) การเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถดำเนินการในวิธีการที่หลากหลายประกอบด้วย การบูรณาการในรายวิชา พื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดรายวิชาเพิ่มเติมอาชีพ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับอาชีพ การจัดโครงการงานอาชีพ การจัดฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ การเสริมทักษะอาชีพ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ทำให้เกิดการปลูกฝังลักษณะนิสัยในการทำงาน เพื่อให้นักเรียนพัฒนาไปสู่การประกอบอาชีพ ดังนี้

1. การเสริมทักษะอาชีพในรายวิชาพื้นฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 922/2561 เรื่องการปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนสำหรับรายวิชาพื้นฐานใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดเวลาเรียนของรายวิชาพื้นฐานในระดับประถมศึกษาจำนวน 840 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรวมจำนวน 880 ชั่วโมง หรือ 22 หน่วยกิตต่อปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรวม 3 ปี จำนวน 1,640 ชั่วโมง หรือ 41 หน่วยกิต สถานศึกษาสามารถจัดสอนเสริมทักษะอาชีพได้อย่างหลากหลายที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆในรายวิชาพื้นฐาน โดยเฉพาะรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน และประกอบอาชีพโดยตรง รวมถึงการปลูกฝังลักษณะนิสัยในการทำงาน ให้นักเรียนในลักษณะ Content-free รวมทั้งสถานศึกษาสามารถบูรณาการเนื้อหา (สาระการเรียนรู้) อาชีพและกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอาชีพได้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่การประกอบอาชีพได้

2. การเสริมสร้างทักษะอาชีพในรายวิชาเพิ่มเติม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 922/2561 เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนสำหรับรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา จัดเวลาเรียนเพิ่มเติมโดยจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับจุดเน้นและความพร้อมของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตรเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดเวลาเรียนเพิ่มเติมโดยจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับจุดเน้นและความพร้อมของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถจัดเวลาเรียนสำหรับการเสริมทักษะอาชีพในรายวิชา/กิจกรรม ที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น โดยระดับประถมศึกษาจัดเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจัดเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง หรือ 5 หน่วยกิตต่อปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดเวลาเรียนรวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง หรือ 40 หน่วยกิต ตามความพร้อมและบริบทของสถานศึกษา ความต้องการและความถนัดของผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดเสริมทักษะอาชีพเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ความแตกต่างของอาชีพ ความรู้และทักษะที่ต้องมีในการประกอบอาชีพเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจ ค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเองเพื่อคิวางแผนการศึกษาต่ออาชีพหรือออกไปประกอบอาชีพได้

3. การจัดรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับอาชีพ

โรงเรียนมาตรฐานสากลได้กำหนดให้จัดรายวิชาเพิ่มเติมในลักษณะ Block Courses คือ การจัดรายวิชาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งสามารถนำมาจัดเพื่อเสริมความรู้และทักษะอาชีพ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาอาชีพที่ตนสนใจ โดยจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม 2 รายวิชาที่เรียนต่อเนื่องกันภาคเรียนละ 1 รายวิชา และกิจกรรมพัฒนานักเรียน เรียนในชั้นปีใดก็ได้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้รายวิชาเพิ่มเติมที่ 1 การศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation - IS เวลาเรียน 1-1.5 หน่วยกิต ในรายวิชานี้เป็นการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยนักเรียนเลือกประเด็นที่สนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐาน ค้นคว้า แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ และฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ โดยครูผู้สอนต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน ความยากง่ายของชิ้นงานหรือภาระงานที่ปฏิบัติต้องเหมาะสม

รายวิชาเพิ่มเติมที่ 2 การสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation - IS 2) เวลาเรียน 1-1.5 หน่วยกิต ในรายวิชานี้เป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องจากรายวิชาแรก โดยการนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอาชีพจากรายวิชา IS 1 มาเขียนรายงานหรือเอกสารทางวิชาการและนำเสนอ เพื่อสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจกิจกรรมพัฒนานักเรียน

การนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (Social Service Activity: IS 3) เป็นการทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงจากการเรียน IS 2 โดยนักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้หรือประสบการณ์ทางอาชีพไปประยุกต์ใช้ในการทำประโยชน์ต่อสังคมในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้รับความรู้เป็นผู้ตระหนักในความสำคัญของกระบวนการศึกษาค้นคว้าของตนเอง เห็นคุณค่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้โดยเห็นว่าแหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและครูผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความเห็นขอความช่วยเหลือเมื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การวัดและประเมินผลรายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation - IS 1) และการสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation - IS 2) ต้องประเมินและตัดสินผลการเรียน โดยให้ระดับผลการเรียนรู้รายวิชาตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและกิจกรรมการนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (Social Service Activity - IS 3) ให้วัดและประเมินผลการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่กำหนดและการสรุปรายงานผล การปฏิบัติกิจกรรม โดยให้ผลการประเมินเป็น ผ่าน/ไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4. การจัดโครงการอาชีพ

โครงการอาชีพเป็นเครื่องมือและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนกระบวนการทำงานและวางรากฐานทักษะทางอาชีพแก่นักเรียนทั้งอาชีพที่มีลักษณะเป็นงานผลิตและ/หรืองานบริการ รวมถึงการปลูกฝังเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพแก่นักเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้งานอาชีพที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในอาชีพตามความต้องการหรือความสนใจของนักเรียนจนครบกระบวนการเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ การวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดการกับผลผลิต การจัดจำหน่าย การให้บริการ รวมทั้งการจัดการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตหรือการให้บริการ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาการปฏิบัติโครงการอาชีพ ซึ่งโครงการอาชีพอาจจัดทำโดยการรวมกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันได้ ในหนึ่งห้องเรียนอาจมีโครงการอาชีพแตกต่างกันได้ตามความถนัด ความพร้อมและความสนใจของนักเรียน สถานศึกษาสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำโครงการอาชีพในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพโดยตรง หรืออาจเป็นโครงการที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้การเสริมทักษะอาชีพด้วยโครงการอาชีพ จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของนักเรียน ควรจัดตามความจำเป็น ไม่ควรให้มากเกินไป หรือในการดำเนินงานต้อง ไม่มีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป และครูผู้สอนต้องดูแลให้คำปรึกษาตลอดกระบวนการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนและพัฒนาทักษะของนักเรียน

5. การจัดการการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ

สถานศึกษาสามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอยู่จัดเป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากสถานที่จริง เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ให้กับนักเรียนซึ่งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ภายในโรงเรียนก็จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งสำนึกและตระหนักเห็นคุณค่าความสำคัญของอาชีพ สถานศึกษาสามารถจัดรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมอาชีพ และกิจกรรมพัฒนานักเรียน โดยจัดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาอาชีพสอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ที่มีในสถานศึกษาหรือใช้ฐานการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้อาชีพตามความสนใจของนักเรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจัดแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ เตรียมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติงานอาชีพ ในฐานการเรียนรู้ที่จัดเตรียมไว้ อาจหมุนเวียนกลุ่มนักเรียนเข้าศึกษาหาความรู้จากฐานการเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแต่ละฐานการเรียนรู้ภายใต้การดูแลของครู หรือผู้ที่มีหน้าที่ประจำฐานการเรียนรู้ที่จะให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

6. การเสริมทักษะอาชีพในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกิจกรรมพัฒนานักเรียนไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยมีเวลาทำกิจกรรมรวม 120 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมนักเรียนเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สามารถใช้ในการเพิ่มเติมความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ในการจัดกิจกรรม ตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนหรือชุมนุม/ชมรม มีหลักการสำคัญ คือ

- 1) จัดตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา
- 2) จัดให้นักเรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำและช่วยกันแก้ปัญหา
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

4) จัดให้เหมาะกับวัย และวุฒิภาวะของนักเรียน รวมทั้งบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน หรือชุมนุม/ชมรม เพื่อให้นักเรียนรู้จักอาชีพ มีทักษะพื้นฐานการปฏิบัติงานตามอาชีพ และสร้างเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รวมถึงสร้างเสริมนิสัยในการทำงาน การใช้เทคโนโลยี การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน ระเบียบวินัยในการทำงาน ซึ่งเป็น

คุณลักษณะที่จำเป็นของอาชีพต่างๆ สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมอาชีพตามความสนใจโดยสถานศึกษาเสนอกิจกรรมอาชีพให้นักเรียนเลือกหรือนักเรียนมีความสนใจตรงกันรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมอาชีพจากสถานศึกษา จัดให้ซึ่งอาจเรียกชื่อเป็นชุมนุมอาชีพหรือชมรมอาชีพ แล้วแต่ตกลงกันในกลุ่ม

7. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2561) สถานศึกษาสามารถประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาใกล้เคียง อาทิเช่น วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นต้น เพื่อร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพิ่มเติม ตามความสนใจของผู้เรียน จากการศึกษาสามารถดำเนินการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพภายในสถานศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสริมสร้างทักษะและฝึกประสบการณ์อาชีพจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพิ่มเติมในอาชีพต่างๆ

ศุภากร เมฆขยาย (2564) ได้กล่าวถึงการเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตร ว่าการสอนที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะอาชีพอยู่ในโครงสร้างรายวิชาของโรงเรียน ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนในชั่วโมงชุมนุมกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มาตรฐานการเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนด้านทักษะอาชีพ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน เน้นการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ควบคู่การเรียนรู้อย่างมีความสุข นักเรียนสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นกระบวนการให้ผู้เรียนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน สร้างทางเลือกให้กับผู้เรียนว่าจะเลือกเรียนต่อหรือเลือกประกอบ มีการมุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะอาชีพโดยใช้กิจกรรมชุมนุมเป็นหลัก มีการจัดกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการของนักเรียนมีการกำหนดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในหลักสูตรสถานศึกษา

สรุปได้ว่า แนวทางการเสริมทักษะอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษาปัจจุบันการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพในประเทศ จึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียน การสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิตการประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs และจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียนหรือชุมชน และจัดให้เหมาะกับวัย วุฒิภาวะของนักเรียนรวมทั้งบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่นสถานศึกษา

4.7 ประเภททักษะอาชีพ

พศรัตน์ มีลอค (2559) ทักษะอาชีพ ประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการจัดการ

กัญญาณัฐ ปุณา (2562) ทักษะอาชีพ ประกอบด้วยทักษะด้านความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะด้านการริเริ่มและการกำกับดูแลตนเองได้ ทักษะด้านสังคม ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะด้านการมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ และทักษะด้านภาวะ ผู้นำและความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า ประเภททักษะอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ และทักษะการจัดการ

4.8 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้กำหนดการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพในการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สังสมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักการหาโอกาสและช่องทางในการทำงาน สสำรวจและก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน ซึ่งจะต้องพัฒนาความคิดรวบยอด (Concepts) เกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางอาชีพ (Career Development) ของผู้เรียนในช่วงอายุตั้งแต่ 9 -15 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งหลักสูตรและการเรียนการสอนจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกันจัดให้ความรู้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ การแนะนำ การพัฒนา และการเน้นย้ำ การศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพในหลักสูตรและการสอนในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้จะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นความเชื่อมโยงของความรู้จากโรงเรียนกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกน่าสนใจ และมีความหมายช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นในอนาคตเพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ สถานศึกษาต้องสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งจะสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

ส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพจะต้องมีส่วนประกอบของกิจกรรมตระหนักรู้ในตนเอง กิจกรรมตระหนักรู้การทำงานจริง เรียนรู้การตัดสินใจ และเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพต้องให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านกระบวนการคิดตัดสินใจ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคม

สถานศึกษาและครูต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้มี 1) การสร้างแรงจูงใจ ความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกอบอาชีพ (Career Motivation) 2) การสร้างความเข้าใจในอาชีพ (Career Orientation) 3) การสำรวจโลกแห่งอาชีพในยุคปัจจุบันและศักยภาพและความสนใจของตนเอง (Career Exploration) และ 4) การเตรียมสู่เส้นทางประกอบอาชีพ (Career Preparation) ซึ่งจัดเป็นรูปแบบการศึกษาอาชีพระดับก่อนอุดมศึกษา

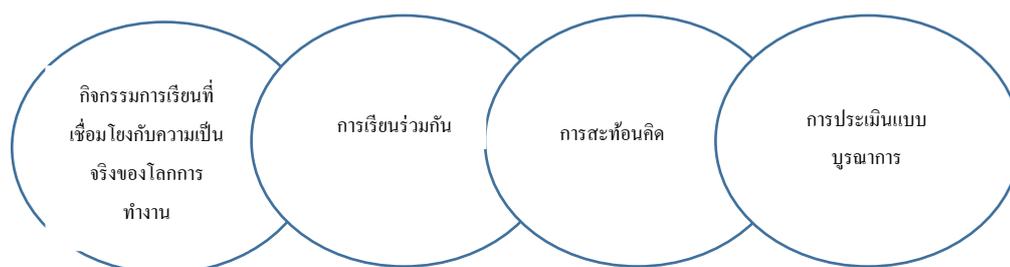
ภาพที่ 2.2 รูปแบบการศึกษาอาชีพของรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554

จากภาพที่ 2 จะเห็นว่าการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ไม่ได้หมายถึงความคาดหวังให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ฝึกฝน มีความรู้และเจตคติที่ดีซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกการประกอบอาชีพ

ในอนาคตสำหรับประเทศไทย การจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระที่ 2 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ คือ สาระการอาชีพ เริ่มต้นจัดให้กับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้นไป เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับอาชีพในชุมชนของตนและสามารถสำรวจความสนใจ ความสามารถและทักษะอาชีพของตนและเมื่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงเริ่มเรียนรู้สาระเกี่ยวกับแนวทางการเลือกอาชีพและการสร้างเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งได้ฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพโดยทั่วไป เช่น ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะแสวงหาความรู้ และทักษะการจัดการ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ซึ่งปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อคุณลักษณะความรู้ และทักษะของนักเรียนโดยทั่วไป คือ ความมีวินัย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เจตคติที่ดีต่อการทำงาน ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง มีสำนึกรักบ้านเกิด และภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างคุณลักษณะดังกล่าว ทางโรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เน้น

การเชื่อมโยงกับโลกแห่งการทำงานจริง (Real-world Relevance) การทำงานกลุ่มในการเรียนแบบร่วมกัน (Collaboration) การสะท้อนคิด (Reflection) ที่ทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้แบบเมตาคognition (Metacognition) และการประเมินแบบบูรณาการ (Integrated Assessment) จากเพื่อนร่วมชั้นเรียน สถานฝึกงาน และครูผู้สอน

ภาพที่ 2.3 ระบบการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ การศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 28

จากภาพที่ 2.3 จะเห็นว่าระบบการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความเป็นจริงของโลกการทำงาน มีการจัดการเรียนร่วมกันที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของพื้นที่ มีการสะท้อนคิด และมีการประเมินแบบบูรณาการ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถยังดำเนินการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมอาชีพได้โดยการจัดตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทางด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งโครงสร้างเวลาเรียนที่ดำเนินไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้ดำเนินการให้เรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนอาชีพสามารถดำเนินการได้ใน 3 ลักษณะ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ลักษณะที่ 1 จัดในรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาพื้นฐานเป็นรายวิชาที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรายวิชาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาชีพโดยตรงในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน

อาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับอาชีพสามารถสอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ โดยการบูรณาการเนื้อหาวิชา เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ อาจเกี่ยวกับการฝึกเป็นมัคคุเทศก์น้อย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การคิดต้นทุนกำไร จำนวน การนับ การชั่ง ตวง วัด เป็นต้น

ลักษณะที่ 2 จัดในรายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาเพิ่มเติมเป็นรายวิชาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นตามจุดเน้น ตามความต้องการของสถานศึกษาหรือท้องถิ่น โดยการดำเนินผลการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนและสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับอาชีพ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสามารถจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม วิชาช่างซ่อมจักรยาน การทำร่ม การทอเสื่อ การเพาะเห็ด การปลูกผักต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสถานศึกษาสามารถพิจารณาเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมตามจุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร โดยอยู่ภายใต้โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด สำหรับชื่อรายวิชาเพิ่มเติมสามารถตั้งชื่อได้ตามความเหมาะสม

ลักษณะที่ 3 จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จำนวน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพสามารถจัดได้ในส่วนของกิจกรรมนักเรียน โดยอาจจัดเป็นกิจกรรมชุมนุมหรือชมรมก็ได้ ซึ่งสถานศึกษาสามารถแบ่งเวลาในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพได้ตามความเหมาะสมนอกจากสถานศึกษาดำเนินการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมอาชีพ โดยการติดตาม โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแล้วสถานศึกษายังสามารถจัดนอกโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาได้ ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในรูปแบบของกลุ่มสนใจ เป็นการจัดนอกเวลาเรียนปกติ ในวันหยุดราชการหรือปิดภาคการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดเองหรือจัดร่วมกับครอบครัว ชุมชน ตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน เพื่อนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในชีวิตประจำวันต่อไป สำหรับด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นการเตรียมกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศ โดยดำเนินการในทุกระดับของการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและมีทักษะในด้านการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 หน้า 12 -21) เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ โดยเน้นการสร้างความตระหนัก ความสนใจ แรงจูงใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองเรียนรู้ตามความสนใจ

ปัญหาในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ โรงเรียนจัดการสอนอาชีพตามความถนัดหรือความสนใจของครูหรือในโรงเรียนขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนอาชีพ จึงเป็น

ข้อจำกัดของการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในโรงเรียน แต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับสถานศึกษาไว้
3 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 การจัดการเรียนการสอนโดยสถานศึกษาเองตามศักยภาพ

แนวทางที่ 2 การจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
สถาบัน การศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น เป็นต้น

แนวทางที่ 3 การจัดการเรียนการสอนตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยจัด
กิจกรรมนอกเวลาเรียนหรือจัดร่วมกับผู้ปกครอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กำหนดแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบ
อาชีพ (Career Education) หรืออาชีพศึกษามีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความคิดที่เป็นเหตุเป็น
ผลในการทำงานสั่งสมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักการหาโอกาสและช่องทางใน
การทำงานและสำรวจก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน ซึ่งระยะเวลาที่ได้ศึกษาหาความรู้ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติอันดีผ่านการศึกษา การ
ฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่จะตัดสินใจในการศึกษาต่อ และ
การทำงานต่อไปในอนาคต ซึ่งนโยบายการศึกษาของประเทศไทยซึ่งปรากฏในแผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและ
การพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21
เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ทักษะสำคัญจำเป็นในโลก
ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการ
การเตรียมทรัพยากรบุคคลในการดำรงชีพและการอยู่รอดอย่างมีความสุข ดังนี้

3Rs ประกอบด้วย

- อ่านออก (Reading)
- เขียนได้ (Writing)
- คิดเลขเป็น (Arithmetic's)

8Cs ประกอบด้วย

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา

(Critical Thinking and Problem Solving)

- ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)
- ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)
- ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)
- ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรมจริยธรรม (Compassion)

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและผลผลิต รวมทั้งเพิ่มผลิตภาพของกำลังแรงงานของประเทศ ด้วยการกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายการผลิต และพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนในสาขาต่างๆ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และการฝึกงานที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงอย่างครบวงจร ในสถานการณ์จริง พัฒนาฝีมือแรงงานระดับสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM Education) พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และพัฒนาครูผู้สอนอาชีพที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรองรับพลวัตของโลกและการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

สรุปได้ว่า การจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ สามารถดำเนินการได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) จัดในรายวิชาพื้นฐาน โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาชีพโดยตรงใน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มสาระอื่นๆ 2) จัดในรายวิชาเพิ่มเติม โดยเปิดสอนเป็นรายวิชาเพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนดตามจุดเน้น ตามความต้องการของสถานศึกษาท้องถิ่น และ 3) จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอาจจัดเป็นกิจกรรมชุมนุมหรือชมรมหรือจัดสอนวิชาชีพในรูปแบบกลุ่มสนใจ

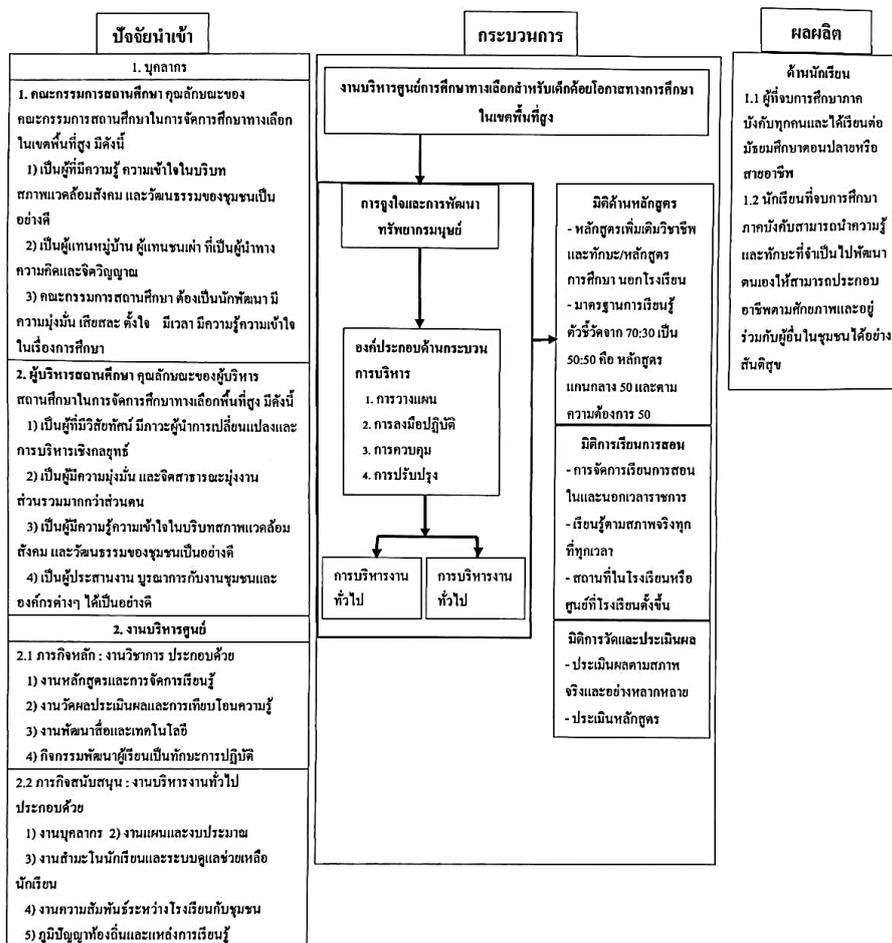
4.9 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

วชิราพร สุวรรณศรวล (2556) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนไว้ดังนี้ รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) และสภาพแวดล้อม (Conditions for Achievements) ในการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยของประเทศไทย ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) บุคลากร ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู 2) งานบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ภารกิจหลัก งานวิชาการ และภารกิจสนับสนุน งานสนับสนุนงานวิชาการ

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning : P) 2) การลงมือปฏิบัติ (Doing : D) 3) การควบคุม (Controlling : C) 4) การปรับปรุง (Acting : A) และมีการจูงใจ (Motivating : M) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนทุกขั้นตอน

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) โอกาสได้รับบริการทางการศึกษา 2) คุณภาพของนักเรียนและสถานศึกษา 3) ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาขององค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย 2) ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา

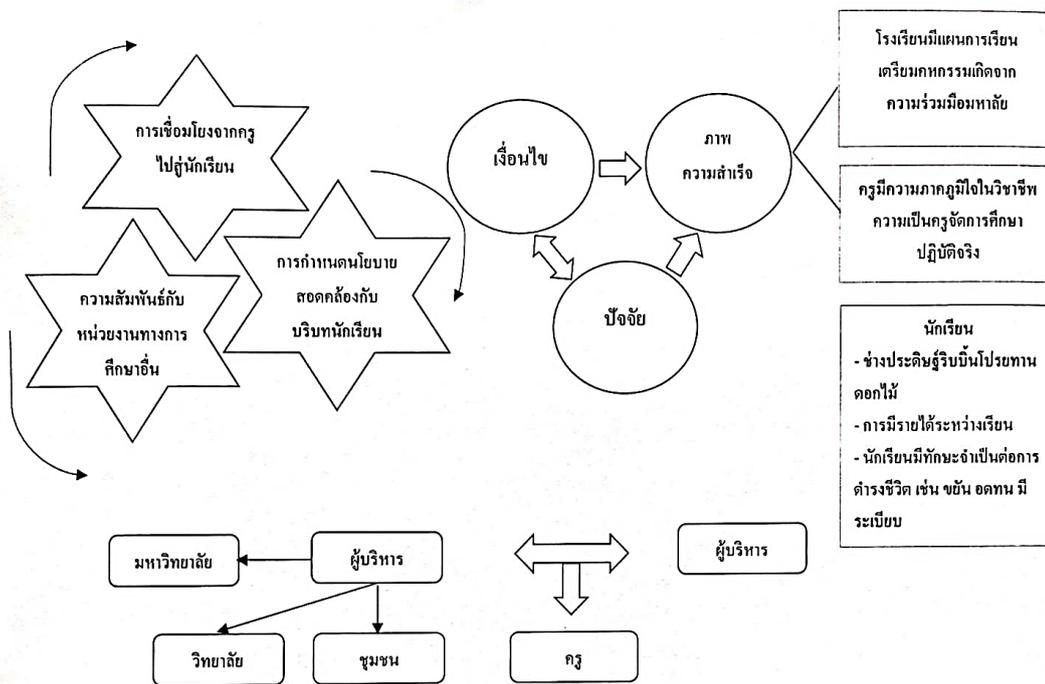

ภาพที่ 2.4 รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่มา : วชิราพร สุวรรณศรวล, (2556)

นฏกร ปิ่นสกุล (2557) ได้เสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) ขอบข่ายภารกิจความร่วมมือในการส่งเสริมอาชีพ 3) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) เป้าหมาย องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการบริหารและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย คณะกรรมการ 2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินงานองค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายภารกิจความร่วมมือในการส่งเสริมอาชีพประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านแหล่งเรียนรู้/สื่อ/งบประมาณ และ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร

แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 มีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนที่ 2 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขั้นตอนที่ 3 มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และขั้นตอนที่ 4 มีส่วนร่วมในการประเมินผล

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2557) ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ ได้แก่ (1) โรงเรียนมีแนวทางที่ชัดเจน ในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ คือ แผนการเรียนเตรียม คหกรรมศาสตร์ (2) นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และ (3) นักเรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิตปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย (1) วิทยาลัยของผู้บริหาร (2) การเชื่อมโยงความรู้จากครูผู้สอน และ (3) เครือข่ายองค์กรภายนอก และเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย (1) การกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา (2) ความทุ่มเทเสียสละของครูในโรงเรียนที่ต้องการให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และ (3) ความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ลักษณะความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย (1) ด้านวิชาชีพ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก และวิทยาลัยสารพัดช่างตาก (2) ด้านวิชาสามัญ ได้แก่ โรงเรียนผดุงปัญญา โรงเรียนตากพิทยาคม และ (3) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาที่ให้คำแนะนำ และหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น ร้านค้าและสถานประกอบการในชุมชน เป็นต้น

ภาพที่ 2.5 ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ

ที่มา : สุกัญญา แซ่มซ้อย (2557)

สุก โชค ปิยะสันต์ (2558) ได้นำเสนอการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ไว้ดังนี้ รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารประกอบด้วยปัจจัย 3 ส่วน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านศักยภาพของพื้นที่ กล่าวคือ การจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงต้นทุนด้านศักยภาพของชุมชนทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดเนื้อหาและสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนทั้งด้านองค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีในท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความแตกต่างตามบริบทของพื้นที่

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและเครือข่ายพัฒนาการศึกษาทั้งชุมชน ผู้ปกครอง ความร่วมมือจากหน่วยงาน ผู้ประกอบการในพื้นที่ ความช่วยเหลือจากมูลนิธิ องค์กรเอกชน และความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน เช่น เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน ช่วยเป็นวิทยากรให้ความรู้ ร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตลอดจนเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอน

ร่วมสร้างเครือข่ายและการประสานหน่วยงานต่าง ๆ ในการระดมทรัพยากร เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ครู และโรงเรียน

3. ปัจจัยด้านกระบวนการของสถานศึกษาซึ่งดำเนินการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของการพัฒนาและมีกระบวนการสำคัญดังนี้

1) การบริหารจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เป็นการดำเนินงานตั้งแต่การกำหนดนโยบายของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยผลักดันขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการประกอบอาชีพที่ชัดเจน การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดี และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นอาชีพมีการพัฒนาและสร้างความพร้อมด้านแหล่งเรียนรู้ โดยระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร ระดมภูมิปัญญาท้องถิ่นและเชื่อมโยงองค์กรภายนอก

2) การพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีจะพัฒนาหลักสูตรและสร้างรายวิชาใหม่โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านอาชีพจากชุมชน เพื่อกำหนดเนื้อหาของบางวิชาและเลือกเปิดแผนการเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการและแบบแผนการผลิตของชุมชน ทั้งในลักษณะที่ปรากฏตามโครงสร้างหลักสูตรในรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3) การจัดการเรียนการสอน ซึ่งพบว่ามี 3 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 การจัดการเรียนการสอนโดยโรงเรียนจัดการเรียนรู้ภายใต้ความพร้อมของตนเอง ทั้งด้านบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้

ลักษณะที่ 2 การจัดการเรียนการสอนโดยร่วมกับวิทยากร บุคคลภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานประกอบการ สถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้

ลักษณะที่ 3 การจัดการเรียนการสอนนอกโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนที่มีความสนใจ ความถนัด ได้เรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะด้านอาชีพโดยใช้นอกเวลาเรียน เช่น ฝึกอาชีพพร้อมกับครอบครัว ชุมชน ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งทักษะการทำงาน และการประกอบการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพรวมทั้งการมีรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งครูจะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นความเชื่อมโยงของความรู้จากโรงเรียนกับชีวิตจริง

4) การนิเทศช่วยเหลือ เป็นการช่วยเหลือครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการสร้างเครือข่าย

แห่งการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจ การให้ขวัญกำลังใจ และจูงใจผู้รับ การนิเทศ เห็นประโยชน์ เต็มใจ พร้อมดำเนินการอย่างเต็มศักยภาพซึ่งแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กัน

สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ (2558) ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะที่สำคัญที่สอดคล้องทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 อีกทั้งส่งเสริมผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ โดยมีเทคนิค/กิจกรรม ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียน ทั้งนี้มีระบบการนิเทศงานวิชาการเอื้อต่อการจัดการศึกษา ในศตวรรษที่ 21

2. รูปแบบการบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย สถานศึกษาควรมีการจัดทำ แผนงานและโครงการให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและงบประมาณที่ได้รับและส่งเสริมต่อการจัดการศึกษา ประกอบกับการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เอื้อต่อการจัดการศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 เน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้

3. รูปแบบการบริหารการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การจัดโครงสร้าง บริหารงานบุคลากรของสถานศึกษาเป็นฝ่าย/งาน/กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มพัฒนาผู้เรียน มีการวางแผนบริหารและจัดการงานด้านบุคลากรในการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามความถนัด สนใจ และประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาศักยภาพงาน ของบุคลากรให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

4. รูปแบบการบริหารการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน ตามแผนและมีการกำกับติดตามให้การปฏิบัติบรรลุตามตัวชี้วัดและเป้าหมายการจัดระบบบริหาร สถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและทันสมัยอีกทั้งเน้นให้เกิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ใหม่ให้มีคุณภาพที่ตอบสนองต่อสถานศึกษามีการจัดทาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการจัดการเรียนและเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) และเงื่อนไขความสำเร็จ ดังรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยการนำเข้า ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยคือการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาอาชีพสำหรับนักเรียนมีการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ซึ่งงานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักและเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำเร็จ ส่วนงานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปเป็นส่วนสนับสนุน ซึ่งแต่ละงานมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ

การบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพใช้วงจรบริหารคุณภาพ มีอยู่ 5 ขั้นตอน และมีการสร้างเครือข่ายเป็นกลไกการขับเคลื่อน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุง (Act) และการรายงานผล (Report)

องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิต

ด้านผลผลิตของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพแลประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการศึกษา

ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของโรงเรียน มีดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่

1.1 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่มุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

1.2 การเชื่อมโยงความรู้จากครูสู่นักเรียน

1.3 เครือข่ายองค์กรภายนอก

2. เงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่

2.1 การกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา

2.2 ความทุ่มเทเสียสละของครูในโรงเรียนที่ต้องการให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

2.3 ความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นลักษณะความร่วมมือขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ โรงเรียนมีเครือข่ายที่สำคัญดังนี้

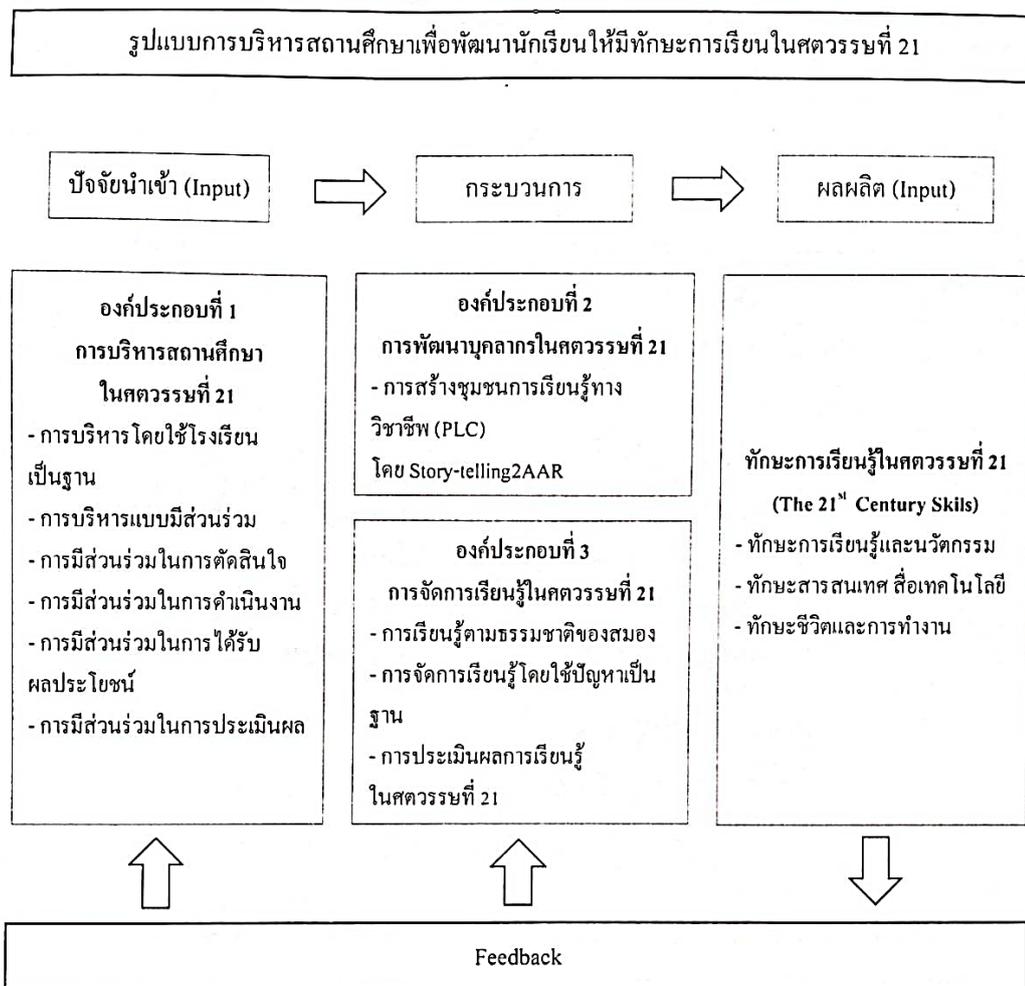
1) เครือข่ายความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัยสารพัดช่าง

2) เครือข่ายความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือการจัดการศึกษาวิชาสามัญ ได้แก่ โรงเรียนในเครือข่าย

3) เครือข่ายอื่น ๆ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาที่ให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน และหน่วยงานในท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุน การดำเนินงาน ของโรงเรียน เช่น ร้านค้าและสถานประกอบการ ในชุมชน โรงเรียนควรจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นความเป็นอยู่หรือพื้นฐานของนักเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว เมื่อกลับไปอยู่ในท้องถิ่นสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น

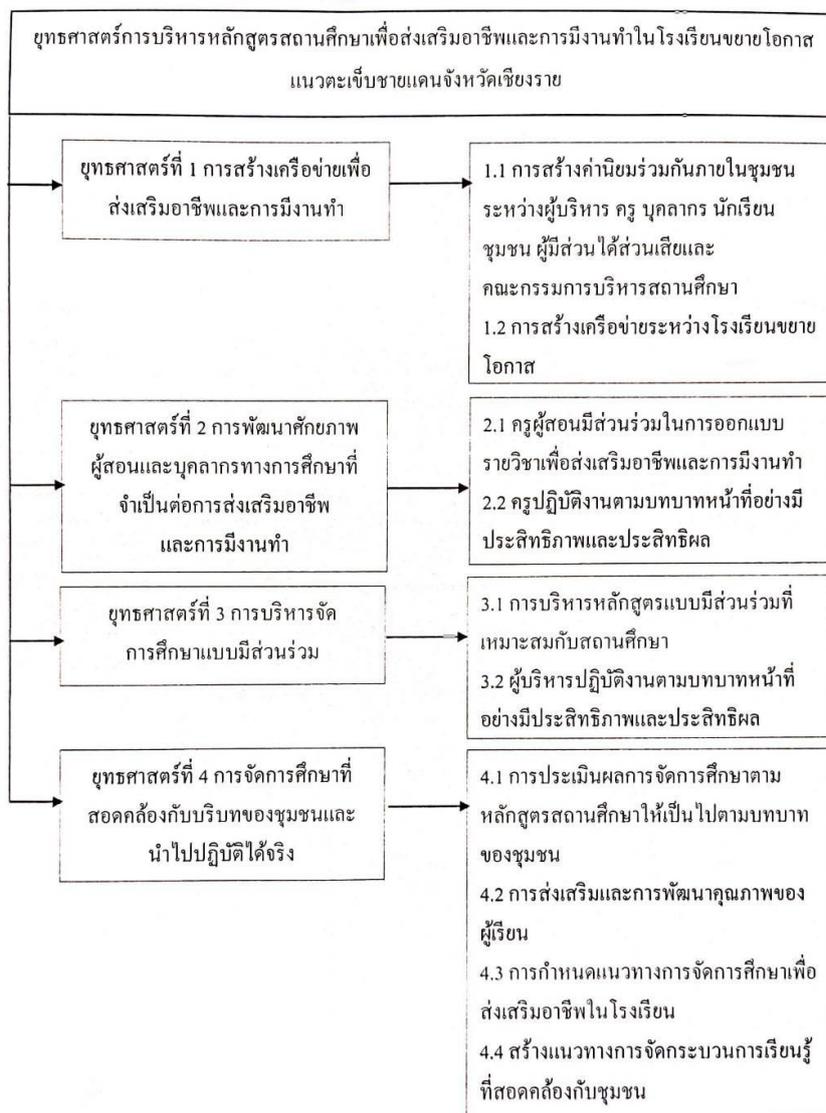
อำไพ นงศ์เยาว์ (2560) ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังต่อไปนี้ การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีโครงสร้างของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการบริหารด้วยแนวคิดเชิงระบบที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) การแปลงปัจจัยนำเข้า (Transformation) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับของสภาพแวดล้อม (Environment Feedback) ซึ่งรูปแบบ ในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากปัจจัยนำเข้าส่งผ่านกระบวนการกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น โดยมีแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC (Professional Learning Community) ในสถานศึกษานาเรื่องธรรมชาติของสมองมาใช้เป็นแนวคิดในการวางแผนการจัดการศึกษา 1) การกำหนดนโยบายและทิศทางการบริหาร 2) การวางแผน

พัฒนาสถานศึกษา 3) การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยี 4) พัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครู และนักเรียน 5) พัฒนาหลักสูตรการพัฒนาการเรียนการสอน 6) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 7) การตรวจสอบวัดและประเมิน

ภาพที่ 2.6 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ที่มา : อำไพ นงค์เยาว์ (2560)

ปิย สุทธิสุตตี (2562) ได้นำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแนวตะเข็บชายแดนจังหวัดเชียงราย สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ คือ เป็นโรงเรียนสร้างโอกาส บูรณาการวิชาการเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสอดคล้องกับท้องถิ่น ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 2.7 ยุทธศาสตร์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแนวตะเข็บชายแดนจังหวัดเชียงราย
ที่มา : ปิย สุนิสุตติ (2562)

ยุทธศาสตร์เน้น โครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ ที่ใช้ได้จริง เห็นความสำคัญของการสร้างอาชีพสุจริตประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจของตนเอง โดยโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินการระดับชั้นเรียนเหมือนกัน

จัดกิจกรรมตามสภาพของโรงเรียนและชุมชน เหมาะสมกับงบประมาณ โดยครูผู้สอนจึงมีบทบาท และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน จากการศึกษาค้นพบ 4 ยุทธศาสตร์ คือ การสร้างเครือข่าย การพัฒนาผู้สอน การบริหาร โดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม และการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงตามบริบท ท้องถิ่นจากการศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ได้สังเคราะห์ ได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

ข้อ	สังเคราะห์ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ	ณรงค์ ภัยใจ (2560)	สุกัญญา แซ่มะซ้อย (2557)	สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ (2558)	อำไพ นงเยาว์ (2560)	ศุภโชค ปิยะสันต์ (2558)	วชิราพร สุวรรณศรล (2556)	นงนุช ชุมภูเทพ (2560)	นฤกร ปิ่นสกุล (2557)	ปิยะ สุดีสุตดี (2562)	ความถี่	ผู้ศึกษา
1	ปัจจัยนำเข้า											
	งานวิชาการ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		7	
	งานงบประมาณ	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	6	
	งานบุคคล	✓		✓	✓	✓	✓			✓	6	
	งานบริหารทั่วไป	✓		✓	✓	✓			✓	✓	6	
	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	✓			✓	✓		✓			3	✓
	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	✓			✓	✓					3	

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ข้อ	สังเคราะห์ รูปแบบการ บริหาร สถานศึกษา เพื่อพัฒนา ทักษะอาชีพ	ณรงค์ อภัยใจ (2560)	ศุภัญญา เขมข้อย (2557)	สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ (2558)	อำไพ นงเยาว์ (2560)	ศุภโชค ปิยะสันต์ (2558)	วชิราพร สุวรรณศรवल (2556)	นงนุช ชุมภูเทพ (2560)	นฤกร ปิ่นสกุล (2557)	ปิยะ สุดสุดดี (2562)	ความดี	ผู้ศึกษา
2	กระบวนการ											
	P วางแผน	✓			✓	✓	✓		✓		5	✓
	D ลงมือ ปฏิบัติ	✓			✓	✓	✓		✓		5	✓
	C ควบคุม	✓			✓	✓	✓		✓		5	
	P วางแผน	✓			✓	✓	✓		✓		5	✓
	A ปรับปรุง	✓			✓	✓	✓		✓	✓	6	✓
	R รายงาน	✓									1	
	A การจูงใจ						✓				1	
3	ผลลัพธ์ (Process)											
	ความรู้										1	✓
	ทักษะอาชีพ	✓	✓				✓	✓	✓		5	✓
	ทักษะชีวิต		✓		✓						2	✓
	เจตคติ	✓				✓					2	✓
	โรงเรียน เป็นแหล่ง เรียนรู้	✓					✓				2	✓
	นวัตกรรม				✓						1	
	สารสนเทศ และสื่อ เทคโนโลยี				✓						1	

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ข้อ	สังเคราะห์ รูปแบบการ บริหาร สถานศึกษา เพื่อพัฒนา ทักษะอาชีพ	ณรงค์ อภัยใจ (2560)	สุกัญญา แหม่มน้อย (2557)	สุพริตศักดิ์ นันทวิทย์ (2558)	อัมไพ นงเยาว์ (2560)	ศุภโชค ปิยะสันต์ (2558)	วชิราพร สุวรรณศรвал (2556)	นงนุช ชมภูเทพ (2560)	นฤกร ปิ่นสกุล (2557)	ปิยะ สุกิตต์ดี (2562)	ความถี่	ผู้ศึกษา
4	เงื่อนไข/ปัจจัยความสำเร็จ											
	วิสัยทัศน์ สอดคล้อง บริบท ผู้เรียน และ สถานศึกษา	✓	✓				✓				3	✓
	การ เชื่อมโยง จากครูสู่ นักเรียน	✓	✓								2	✓
	ความทุ่มเท เสียสละของ ครู	✓	✓								2	
	การสร้าง เครือข่าย	✓	✓				✓	✓	✓	✓	6	✓
	การ ประสาน งาน	✓	✓				✓		✓	✓	5	✓
	จัดการเรียน การสอน สอดคล้อง กับสภาพ ท้องถิ่นหรือ พื้นฐาน นักเรียน	✓								✓	2	✓

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลลัพธ์ (Process) และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย การบริหารงานหลัก 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล งานบริหารทั่วไป องค์ประกอบที่ 2 การบวนการ (Process) การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ มีการใช้วงจรการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอน 1) การวางแผน (Plan: P) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do: D) 3) การตรวจสอบ (Check : C) และ 4) การปรับปรุง (Action: A) องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิต คือ นักเรียนมีทักษะอาชีพ คือ ทักษะในการทำงานและมีรายได้ระหว่างเรียน และ องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ เป็นองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายและการประสานงาน

5. แหล่งเรียนรู้

5.1 ความหมายและความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้ให้ความหมายว่า แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัย เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

คาริ บุญชู (2548) แหล่งเรียนรู้หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากการ ได้คิดเอง ปฏิบัติเองและสร้างความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยและต่อเนื่อง จนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสุดท้ายก็จะเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้

ศิริญาญ์ เลียบคง (2560, หน้า31) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล หรือสถานที่ ที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการและนวัตกรรม ความรู้ที่สนับสนุนผู้เรียนให้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เกิดประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้โดยที่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง สามารถพัฒนาตนเองตามความสนใจอย่างเต็มตามศักยภาพ

ญาณิศา ดวงสีทอง (2561, หน้า 20) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อม ทุกอย่างภายในโรงเรียน ทั้งอาคารสถานที่ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการและด้านสนับสนุน วิชาการ รวมถึงผู้บริหาร ครูและนักเรียน ทั้งวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้

ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรการศึกษาแกนกลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหากแต่โลกที่เปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นที่องค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับผู้เรียนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสังคมยุคปัจจุบันได้ การเรียนรู้ยุคปัจจุบันจึงไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องมีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียนและที่สำคัญต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้

อรรถวณิช ดุยาสัย (2561, หน้า 10) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ กับผู้เรียน เป็นแหล่งส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ซึ่งอาจเป็นที่ที่มีอยู่ในโรงเรียนและในชุมชน หรือสภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลสำคัญในชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

วัฒน ลาพิงค์ (2562, หน้า 18) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึง บุคคล สถานที่ ข้อมูลข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนหรือท้องถิ่น ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ทั้งในและนอกสถานศึกษาที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพจะเห็นได้ว่าแหล่งเรียนรู้ถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังสรุปได้ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลายพร้อมที่จะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกันทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน

3. เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจที่จะเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย

4. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้คิดได้ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเองขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตนเอง มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

5.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

วารินทร์ รัชมิพรรณ (2542) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดที่โรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และต่อเนื่อง โรงเรียนต้องดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทุกวิถีทาง โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายให้มีประสิทธิภาพ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนและชุมชน ทำให้การเรียนรู้ของบุคคลเป็นมิติเดียวกับการดำรงชีวิต ซึ่งสัมพันธ์กับโลกภายนอกและสังคม เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต อันทำให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย อารมณ์และสังคม การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและ โอกาสของแต่ละบุคคล แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาจึงควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้เป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างแท้จริง หากโรงเรียนไม่สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็จะไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ในด้านที่เป็นทั้งแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นแหล่งส่งเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ แหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิดวิพากษ์ และประสบการณ์ตรงกับการดำเนินชีวิตเพราะแหล่งเรียนรู้ เหล่านี้มีอยู่แล้วมากมายในโรงเรียนและนอกโรงเรียนหากครูรู้จักแนะนำและใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ต้นไม้ในโรงเรียนเพียงหนึ่งต้น เราสามารถสอนให้นักเรียนเรียนรู้ได้หลายเรื่อง เช่น สังเกตลักษณะลำต้น ใบ ดอก การดูแลรักษา ประโยชน์ นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ด้วยวิธีการอื่นๆ อีก เช่น การสัมภาษณ์ จากภาคร োগ หรือครูที่มีความรู้เรื่องต้นไม้ ถึง ชื่อ ชนิด วิธีการดูแลรักษา ประโยชน์ และอื่นๆ

ศิริญา เลียบคง (2560, หน้า 23) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และนับว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่บอกถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง
3. การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ญาณีสา ดวงสีทอง (2561, หน้า 23) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย ที่สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะบุคคลมีความต้องการแตกต่างกันไปตามความสามารถความสนใจความถนัดและความพร้อมที่จะเรียนรู้ หากสามารถดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพก็สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ทุกที่

อรรถวิจน์ ตูยาสัย (2561, หน้า 12) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู่มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สร้างเสริมประสบการณ์ สนับสนุนการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบันได้พัฒนาเต็มศักยภาพก้าวทันเทคโนโลยี และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วิฒน ลาพิงค์ (2562, หน้า 18) ได้กล่าวว่า แหล่งความรู้เป็นแหล่งที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ตามความสนใจและความถนัดได้ทุกโอกาส ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ คือ แหล่งเรียนรู้ต่างๆมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ และเพื่อสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และต่อเนื่อง

5.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้นำเสนอการจัดประเภทแหล่งเรียนรู้ไว้ 2 แบบได้แก่

แบบที่ 1 จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร หิน ดิน ทราย ทะเล ฯลฯ

2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน หอสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน สถานประกอบการ ฯลฯ

3. บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์ตลอดจนผู้ที่สามารถคิดค้นริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในด้านต่างๆ

แบบที่ 2 จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเดิมจะมีหลักๆ คือ ครู อาจารย์ห้องสมุด ต่อมาพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศีลธรรม ฯลฯ ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน ฯลฯ

2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ครอบคลุมทั้งด้านสถานที่ และบุคคลซึ่งอาจอยู่ในชุมชนใกล้เคียง โรงเรียน และชุมชนที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล ห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ฟาร์ม สวนผัก แหล่งทอผ้า ร้านอาหาร คนตรีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน เทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูล

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้แบ่งประเภทของแหล่งการเรียนรู้ไว้ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑสถาน ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรม การเรียนการสอนสวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา วัด ครอบครัว ห้องถิ่น สถานประกอบการ องค์การภาครัฐ ภาคเอกชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

สุมาลี สังข์ศรี (2555) กล่าวว่า ประเภทแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาดลอดชีวิต มีมากมายหลากหลาย เริ่มตั้งแต่บ้าน กลุ่มเพื่อน บุคคลในชุมชน โรงเรียนหรือสถานศึกษา สถานที่ทำงาน สถานประกอบการ ห้องสมุดสวนสาธารณะ สถาบันศาสนา ศูนย์ข่าวสารข้อมูล ศูนย์ศิลปะพื้นบ้าน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น สื่อประเภทต่าง ๆ ฯลฯ

ณัฐธัญญ์ ธาระวานิช (2557) กล่าวว่า ประเภทแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่หรือศูนย์รวบรวมข้อมูลความรู้ตลอดจนกิจกรรมต่างๆที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในแต่ละด้าน รวมทั้งสร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้ใช้บริการ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาคนมีบทบาทสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติ สังคมและโลก

วิรุพท์ นิลโมจน์ และวิโรจน์ นิลโมจน์ (2558) จัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ชุมชนไว้ 7 รูปแบบ ดังนี้

1. แหล่งวิทยาการชุมชนประเภททรัพยากรธรรมชาติที่อยู่บริเวณชุมชน เช่น แม่น้ำ ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก เป็นต้น
2. แหล่งวิทยาการชุมชนประเภทกิจกรรมที่เกิดจากการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เช่น กิจกรรมการประกอบอาชีพ ตลาดนัด การจัดเวทีประชาคม การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆในชีวิตประจำวัน การละเล่นต่าง ๆ ฯลฯ
3. แหล่งวิทยาการชุมชนประเภทบุคคล ได้แก่ ผู้ทรงภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ในสาขาวิชาต่างๆผู้นำ ทางศาสนา ฯลฯ
4. แหล่งวิทยาการชุมชนประเภทศาสนา ประเพณี ได้แก่ ศาสนาสถาน ประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนา
5. แหล่งวิทยาการชุมชนประเภทสถานที่ที่จัดสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของชุมชนโดยตรง ได้แก่ โรงเรียนหรือสถานศึกษา ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ฯลฯ
6. แหล่งวิทยาการชุมชนประเภทหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ และเอกชน เช่น สถานที่ราชการต่างๆที่ตั้งอยู่ในชุมชน องค์กร มูลนิธิต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในชุมชน พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ
7. แหล่งวิทยาการชุมชนประเภทแหล่งสารสนเทศ ซึ่งให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ สารสนเทศในรูปแบบของวัสดุ สิ่งพิมพ์ สารสนเทศในรูปแบบของสตอปทัศนวัสดุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ลักษณะต่างๆและอินเทอร์เน็ต

ปัทมา จันปัญญา (2561, หน้า 17-18) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติคือการเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติ

เช่น แม่น้ำ ลำคลอง น้ำตก ทะเล ภูเขา ดิน หิน แร่และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ข้างขึ้น ข้างแรม ฝนดาวตก สุริยุปราคา เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ อาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่ได้ถูกจัดแสดงความรู้ที่ได้รวบรวมเอาไว้ โดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด สวนสมุนไพร สนามกีฬา เป็นต้น

2.2 แหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา ได้แก่ ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์สถาบันค้นคว้าวิจัย แหล่งบริหาร สวนสาธารณะ สวนสัตว์ห้องสมุดประชาชน ศูนย์กีฬา ศูนย์การค้า เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล คือ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ เช่น ครูผู้ปกครอง ลูก ป้า น้า อา ปู่ย่า ตายาย ไม่ว่าจะเป็ความเชี่ยวชาญในด้านการประกอบอาชีพ หรือในด้านการเชี่ยวชาญในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

4. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อและเทคโนโลยีคือ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น และผู้ศึกษาสามารถศึกษาผ่านสื่อและเทคโนโลยีได้ด้วยตนเองตามความสนใจ เช่น การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

วิฑฒน ลาพิงค์ (2562, หน้า 26) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องเรียนและอุทยานการศึกษา

2. แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบโรงเรียนภายในชุมชนและห่างไกลออกไป อาจเป็นต่างจังหวัดที่ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าได้ทุกสาขาวิชา ทั้งที่เป็นบุคคล ธรรมชาติ และแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ดังนี้

2.1 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล คือ ผู้ที่สามารถเล่า อธิบาย บรรยาย หรือสาธิตการทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชำนาญ

2.2 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติคือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดเป็นและมีขึ้นเอง ตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเล ภูเขา หาดทราย แหล่งน้ำ พื้นที่ป่า ฯลฯ

2.3 แหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น ได้แก่สถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ความรู้ต่าง ๆ ให้สืบทอดแก่ลูกหลานในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ห้องฟ้าจำลอง สถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของแหล่งเรียนรู้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเกณฑ์ที่ใช้จำแนก เช่น จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ สามารถแบ่งได้ 3 ประเภทได้แก่ 1) แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ 2) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น และ 3) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล

5.4 การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ในการจัดการเรียนการสอนของครู แต่ละกลุ่มสาระโดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น จะมีวิธีดำเนินการและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นสำรวจ โดยครูผู้สอน ได้ให้ผู้เรียนได้ทำการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และในชุมชนของผู้เรียน
2. ขั้นเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียน ได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ และมีการวางแผนร่วมกันในการปฏิบัติงาน
3. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในการจัดการเรียนรู้โดยมีผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมิน
4. ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
5. ขั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน ขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ 2) ขั้นเรียนรู้ 3) ขั้นประเมินผล 4) ขั้นนำไปใช้ และ 5) ขั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน

5.5 แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2543) ได้กำหนด ตัวบ่งชี้ 13.1 มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอธิบายไว้ว่า สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่าง

เหมาะสมสนับสนุนให้ผู้เรียน บุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก เช่น อ่านหนังสือ หรือวารสารที่มีประโยชน์ในห้องสมุด โรงเรียน คุรายการโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุที่มีสาระค้นคว้าหาความรู้ โดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ชักถามข้อมูลจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ศึกษาหาข้อมูลห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ ศูนย์การศึกษาสถานประกอบการ องค์กรภาครัฐ เอกชน หรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เป็นต้น โดยกำหนดประเด็นการพิจารณาดังนี้

1. การมีขั้นตอนการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาและดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กำหนด

2. การดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในข้อ 1 และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. การดำเนินงานในการส่งเสริมและ สนับสนุนให้ผู้เรียน บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา โดยศึกษาอย่างมีขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาและดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กำหนด

4. การดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในข้อ 3 และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. การสรุปรายงานผลการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

จากเกณฑ์ข้างต้น จะเห็นว่า การจัดแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีความสำคัญที่จะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำคู่มือแนวทางการบริหารโรงเรียน ปฏิรูปการเรียนรู้ ดังนี้ ด้านบุคลากร การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัว อีสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ใ้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เป็นสำคัญและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินไป

อย่างมีประสิทธิภาพให้ครูมีเสรีภาพในการคิด ในการพัฒนาคุณภาพของงาน การเพิ่มพูนความรู้ใน งานการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

6. ประวัติข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

6.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 4 ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58130 เป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดำเนินการภายใต้การประสานงานระหว่างมูลนิธิ ราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 21 ห้องเรียน บริหารงานโดย นายชยุต ขำขันมะลี ผู้อำนวยการโรงเรียน นายกิตติรัช จันทรา รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงาน แผนงานและงบประมาณ นางวรรณ ไชยตรี รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน กลุ่มบริหารงานบุคคล นายพรชัย ก้างสวย รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป พร้อมทั้ง ข้าราชการครู จำนวน 34 คน พนักงานราชการ (ปฏิบัติหน้าที่สอน) จำนวน 6 คน ลูกจ้างประจำ/ ลูกจ้าง (สนับสนุนการสอน) จำนวน 22 คน และนักเรียน จำนวน 614 คน (รายงานการประเมิน ตนเองของสถานศึกษา, 2564)

สภาพทางภูมิศาสตร์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาสูง มีคanyonแม่ยะเป็นยอดเขาสูงสุด สูงประมาณ 2,005 เมตร จาก ระดับน้ำทะเล พื้นที่การเกษตรร้อยละ 1.6 (23,318 ไร่) มีแม่น้ำสำคัญ 2 สาย ได้แก่ 1) แม่น้ำปาย มีต้นน้ำอยู่ระหว่างรอยต่อของเทือกเขาถนนธงชัย กับเทือกเขาแดนลาวในเขตตำบลเวียงเหนือ ไหลลงทางใต้ผ่านหุบเขาต่าง ๆ ในเขตอำเภอปาย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ไปบรรจบกับแม่น้ำ สาละวินที่บ้านใหม่ รัฐกะยา ประเทศพม่า รวมความยาวประมาณ 180 กิโลเมตร ลำน้ำปายเป็นลำน้ำ สายใหญ่ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลำห้วยสาขามากมาย เป็นแหล่งหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัย ในพื้นที่ 2) แม่น้ำของ มีต้นกำเนิดที่คanyonฝักกูด ไหลลงสู่ลำน้ำปาย ที่ตำบลแม่नाเติง รวมความยาว ประมาณ 70 กิโลเมตร อำเภอปาย เป็นเมืองเก่าแก่ ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนแห่งนี้มาแต่ เดิมซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอปายในอดีตเคยเป็นเมืองเจียบสงบมีวิถีของชาวไทยใหญ่ โดยได้รับ อิทธิพลทางวัฒนธรรมจากประเทศพม่า อำเภอปายในช่วงแรกเริ่มรู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติที่เดินทางมาสัมผัสบรรยากาศที่ผ่อนคลายของเมือง จึงเป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างชาติ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อำเภอปาย ประกอบด้วยกลุ่ม 7 ชาติพันธุ์ ดังนี้ 1) ปกาเกอญอ 2) ลีซุ

3) ลาหู่ 4) ม้ง 5) ไทใหญ่ 6) จีนยูนาน 7) คนเมือง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมและมีฐานะยากจนสภาพโดยรวมมีลักษณะดังนี้

1. สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะหมู่บ้านขนาดเล็ก มีประชากรประมาณ 500 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ หมู่บ้านหมอแปง หมู่บ้านม่วงสร้อย หมู่บ้านแม่เนาแดงใน อาชีพหลักของชุมชน คือ ทำนา ทำสวน ทำไร่ข้าวโพด ปลูกถั่วเหลือง ประกอบการค้าขนาดเล็ก บริการสินค้าในหมู่บ้านในการยังชีพ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

2. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก คือ ทำนา ทำสวน ทำไร่ข้าวโพด ปลูกถั่วเหลือง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 30,000 – 60,000 บาท

สภาพบริบทเป็นโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ประเภทอยู่ประจำ และไปกลับ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รับเด็กนักเรียนที่ยากไร้ทางเศรษฐกิจด้อยโอกาสทางการศึกษาทางสังคม และทางภูมิศาสตร์ มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรทวิศึกษา การจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะอาชีพติดตัว และมีคุณลักษณะ ค่านิยม ทักษะดำรงชีวิตของผู้เรียน โรงเรียนประจำที่ติดตามเอกลักษณ์ที่กล่าวว่า “สิ่งแวดล้อมงามเด่น เน้นทักษะอาชีพ” มีการจัดการศึกษาโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน ในปี พ.ศ. 2552 โรงเรียนผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง และได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากร เพื่อนำมาพัฒนางานที่รับผิดชอบและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบการบูรณาการองค์ความรู้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่กับการใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถคิดได้ ปฏิบัติได้ พึ่งตนเองได้ และแบ่งปันความรู้ที่ได้สู่เพื่อนพ่อแม่ และชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

การดำเนินงานของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ในระยะแรกเริ่ม พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และเจตนารมณ์ของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สนองนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ ตลอดจนการพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง พัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยภูเขาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ เกิดทักษะวิชาชีพที่เหมาะสมทางการเกษตร ทั้งทางพืชและสัตว์ ดังนั้นโรงเรียนราชประชานุ

นุเคราะห์ 22 มีภารกิจพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นที่ห่างไกลให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า บนวิถีทางของความเป็นไทย เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งหมด 21 ห้องเรียน

6.2 วิสัยทัศน์

ภายในปีการศึกษา 2565 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จัดการศึกษาสำหรับเด็ก ด้อยโอกาส มุ่งพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะชีวิตทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.3 พันธกิจ

- 1) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ คุณธรรม จริยธรรม
- 2) พัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) พัฒนาบุคลากรและผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์
- 4) พัฒนาบุคลากรด้านกระบวนการเรียนการสอน
- 5) พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการให้มีคุณภาพ

6.4 กลยุทธ์ของสถานศึกษา

- 1) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- 2) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 3) พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) พัฒนาคู่มือด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 5) บริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ

6.5 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

- 1) เพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- 2) เพื่อพัฒนาครู มีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 4) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ค้นพบศักยภาพของตนเองด้านอาชีพ

5) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ค้นพบศักยภาพของตนเองด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

6) เพื่อพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดลอม แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7) เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

8) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนสำหรับผู้เรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

6.6 อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

จงรักภักดี มีคุณธรรม น้อมนำแนวทางพระราชดำริ

6.7 เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

สิ่งแวดลอมงามเด่น เน้นทักษะอาชีพ

6.8 ข้อมูลบุคลากร

ตารางที่ 2.3 จำนวนบุคลากรจำแนกตามประเภท/ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา

ประเภท/ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร (คน)				รวม
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี	ปริญญาโท	ปริญญา เอก	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา					
- ผู้อำนวยการ	-	-	1	-	1
- รองผู้อำนวยการ	-	-	3	-	3
รวม	-	-	4	-	4
2. สายงานการสอน					
- ข้าราชการครู	-	31	3	-	34
- พนักงานราชการ	-	6	-	-	6
รวม	-	37	3	-	40
3. สายงานสนับสนุนการสอน					
- ครูธุรการ	-	1	-	-	1
- แม่บ้าน	2	-	-	-	2
- ช่างไม้	2	-	-	-	2
- ช่างปูน	1	1	-	-	2
- ครูอัตราจ้าง	-	6	-	-	6
- พี่เลี้ยงเด็ก	5	2	-	-	7
- พนักงานขับรถ	1	-	-	-	1
- ยามรักษาการณ์	-	1	-	-	1
รวม	11	11	-	-	22
รวมทั้งสิ้น	11	48	7	-	66

ตารางที่ 2.4 จำนวนครูจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวนครู (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ภาษาไทย	7	15.22
คณิตศาสตร์	3	6.52
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	9	19.57
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3	6.52
สุขศึกษาและพลศึกษา	6	13.04
ศิลปะ	3	6.52
การงานอาชีพ	7	15.22
ภาษาต่างประเทศ	7	15.22
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (แนะแนว)	1	2.17
รวมครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	46	100.00

ตารางที่ 2.5 จำนวนนักเรียนในโรงเรียน ปีการศึกษา 2564 ทั้งสิ้น 614 คน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้น	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	จำนวนเฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	6	7	13	13
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	2	4	6	6
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	8	7	15	15
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	9	9	18	18
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	13	5	18	18
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	9	6	15	15
รวม	6	47	38	85	15
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2	42	39	81	40
มัธยมศึกษาปีที่ 2	2	35	48	83	41
มัธยมศึกษาปีที่ 3	2	45	49	94	47
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3	33	55	88	30
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3	47	57	104	35

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ระดับชั้น	จำนวน ห้อง	เพศ		รวม	จำนวนเฉลี่ยต่อ ห้อง
		ชาย	หญิง		
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3	23	56	79	27
รวม	15	103	168	271	18
รวมทั้งสิ้น	21	272	342	614	30

จำนวนเด็กเรียนรวมในโรงเรียน ชาย 47 คน หญิง 16 คน รวมจำนวน 63 คน

อัตราส่วนนักเรียน : ครูระดับประถมศึกษา = 12 : 1 เป็นไปตามเกณฑ์ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์

อัตราส่วนนักเรียน : ครูระดับมัธยมศึกษา = 12 : 1 เป็นไปตามเกณฑ์ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์

ตารางที่ 2.6 จำนวนนักเรียน เปรียบเทียบ 3 ปีการศึกษาซ้อนหลัง ปีการศึกษา 2562 – 2564

ระดับชั้น	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2564
ประถมศึกษาปีที่ 1	11	8	13
ประถมศึกษาปีที่ 2	11	10	6
ประถมศึกษาปีที่ 3	11	14	15
ประถมศึกษาปีที่ 4	10	13	18
ประถมศึกษาปีที่ 5	8	11	18
ประถมศึกษาปีที่ 6	19	11	15
รวม	70	67	85
มัธยมศึกษาปีที่ 1	51	63	81
มัธยมศึกษาปีที่ 2	64	66	83
มัธยมศึกษาปีที่ 3	66	78	94
รวม	181	207	258
มัธยมศึกษาปีที่ 4	84	97	88
มัธยมศึกษาปีที่ 5	70	81	104
มัธยมศึกษาปีที่ 6	64	66	79
รวม	218	244	271
รวมทั้งสิ้น	469	518	614

6.9 ข้อมูลด้านการจัดการเรียนรู้

6.9.1 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560

2) หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.1 หลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษา

2.2 หลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.3 หลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบ่งแผนการเรียนเป็นดังนี้

2.3.1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

2.3.2 แผนการเรียนภาษาจีน

2.3.3 แผนการเรียนคหกรรมเพื่อการโรงแรม

2.3.4 แผนการเรียนคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ปวช.)

2.3.5 แผนการเรียนอุตสาหกรรม สาขาช่างไฟฟ้า (ปวช.)

2.3.6 แผนการเรียนพาณิชยกรรม สาขาการบัญชี (ปวช.)

6.10 แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.10.1 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

1. ห้องสมุด	จำนวน	1	ห้อง
2. ห้องคอมพิวเตอร์	จำนวน	4	ห้อง
3. ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	จำนวน	2	ห้อง
4. ห้องปฏิบัติการทางฟิสิกส์	จำนวน	1	ห้อง
5. ห้องปฏิบัติการทางเคมี	จำนวน	1	ห้อง
6. ห้องปฏิบัติการทางชีววิทยา	จำนวน	1	ห้อง
7. ห้องปฏิบัติการทางภาษาไทย	จำนวน	2	ห้อง
8. ห้องปฏิบัติการทางภาษาอังกฤษ	จำนวน	2	ห้อง
9. ห้องปฏิบัติการทางภาษาจีน	จำนวน	1	ห้อง
10. ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์	จำนวน	2	ห้อง
11. ห้องปฏิบัติการสังคมศึกษา	จำนวน	2	ห้อง
12. ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์	จำนวน	1	ห้อง

13. ห้องปฏิบัติการดนตรี	จำนวน	1	ห้อง
14. ห้องปฏิบัติการพิมพ์ดีด	จำนวน	2	ห้อง
15. ห้องปฏิบัติการอุตสาหกรรม	จำนวน	2	ห้อง
16. ห้องปฏิบัติการคหกรรม	จำนวน	2	ห้อง
17. ห้องปฏิบัติการเกษตรกรรม	จำนวน	1	ห้อง
18. ฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	7	ห้อง
18.1) ฐานการเรียนรู้ฟางรักเหล่าฟ้างใจ	จำนวน	1	ห้อง
18.2) ฐานการเรียนรู้ต่อไปย่อก่ายเทพสวรรค์	จำนวน	1	ห้อง
18.3) ฐานการเรียนรู้ชวนสุขสันต์สบายบาทะ	จำนวน	1	ห้อง
18.4) ฐานการเรียนรู้ภูมิอะละมุณะไม	จำนวน	1	ห้อง
18.5) ฐานการเรียนรู้หอมชื่นใจเฟื้องนา	จำนวน	1	ห้อง
18.6) ฐานการเรียนรู้ราชประชาหั้นผูกใจ	จำนวน	1	ห้อง
18.7) ฐานการเรียนรู้อมรักไว้ภูมิคุ้มกัน	จำนวน	1	ห้อง

6.10.2 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

ตารางที่ 2.7 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

ที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	หมายเหตุ
1	ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลแม่เนาเต็ง	แหล่งการเรียนรู้
2	วัดน้ำฮู ตำบลเวียงใต้	แหล่งการเรียนรู้
3	วัดศรีดอนชัย ตำบลเวียงเหนือ	แหล่งการเรียนรู้
4	วัดหลวง ตำบลเวียงใต้	แหล่งการเรียนรู้
5	วัดป่าขาม ตำบลเวียงใต้	แหล่งการเรียนรู้
6	สะพานประวัติศาสตร์ ตำบลแม่ฮี้	แหล่งการเรียนรู้
7	กำแพงประวัติศาสตร์บ้านเวียงเหนือ ตำบลเวียงเหนือ	แหล่งการเรียนรู้
8	อนุสาวรีย์พระนเรศวร ค่าย ร.7 พัน 5	แหล่งการเรียนรู้
9	โป่งน้ำร้อนท่าปาย ตำบลแม่ฮี้	แหล่งการเรียนรู้
10	กองแลน ตำบลทุ่งยาว	แหล่งการเรียนรู้
11	น้ำตกหมอแปง ตำบลแม่เนาเต็ง	แหล่งการเรียนรู้
12	โป่งน้ำร้อนเมืองแปง ตำบลเมืองแปง	แหล่งการเรียนรู้
13	โป่งน้ำร้อนไทรงาม ตำบลแม่เนาเต็ง	แหล่งการเรียนรู้

6.10.3 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากรภายนอก

โรงเรียน

ตารางที่ 2.8 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร ภายนอกโรงเรียน

ที่	อาชีพ	วิทยากรท้องถิ่น
1	ผ้าทอกะเหรี่ยง	นางอัสมา จำกู่ 8/4 หมู่ 4 บ้านเมืองน้อย ตำบลเวียงเหนือ อำเภอป่าเย้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2	การทำกระดาษสา	นางศรีพรรณ นาดัง บ้านใหม่ดอนตัน หมู่ 2 ตำบลเมืองแปง อำเภอป่าเย้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3	การทำกระดังง์	นายดำรง แก้วเกย 18/3 หมู่ 4 บ้านเมืองน้อย ตำบลเวียงเหนือ อำเภอป่าเย้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
4	การทำบายศรี	นางละมัย โสกาปู้ด บ้านทุ่งยาวเหนือ ตำบลทุ่งยาว อำเภอป่าเย้ จังหวัด แม่ฮ่องสอน
5	การทำถั่วเน่าเค็บ	นายสงวน ปัญญาชัย บ้านแม่เย็น ตำบลแม่ฮี้ อำเภอป่าเย้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
6	การตีมีด	นายหลู่ กันใจอิน บ้านหมอแปง ตำบลแม่नाเติง อำเภอป่าเย้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
7	การตีมีด	นายคำ อารักษ์ไพโรสพันธ์ บ้านทุ่งโป่ง ตำบลทุ่งยาว อำเภอป่าเย้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

6.11 ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ปีการศึกษา 2563

6.11.1 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปผลการประเมินภาพรวม

กำลังพัฒนา ปานกลาง ดี ดีเลิศ ยอดเยี่ยม

สรุปผลการประเมินภาพรวม

กำลังพัฒนา ปานกลาง ดี ดีเลิศ ยอดเยี่ยม

ตารางที่ 2.9 ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน	ดีเลิศ
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ	ดีเลิศ
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ยอดเยี่ยม
รวม 3 มาตรฐาน	ดีเลิศ

จุดเด่น

1) ผู้เรียนสุขภาวะทางร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความรู้และทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีในงานอาชีพ

2) โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในที่ดี ส่งผลให้โรงเรียนมีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารจัดการ คือรางวัลสถานศึกษาต้นแบบ รางวัล IQA AWARD ประจำปี 2562 จากหน่วยงานต้นสังกัด

3) ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกเน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน มีความรักและเมตตากับผู้เรียน ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิดทำหน้าที่เหมือนพ่อ แม่ผู้เรียน

4) โรงเรียนได้รับรางวัลรองชนะเลิศ การประกวดผลงานการพัฒนาหลักสูตรอาชีพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับจังหวัด โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ 2564

จุดควรพัฒนา

1) ส่งเสริมการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบที่ชัดเจนเข้าถึงได้ง่าย

2) ส่งเสริมให้นำข้อมูลสารสนเทศ ผลการปฏิบัติงานของปีที่ผ่านมา โดยร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาร่วมกันซึ่งร่วมกันตั้งเป้าหมายและหาวิธีการพัฒนาให้บรรลุผล

ตามค่าเป้าหมาย มีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการพัฒนา มีการติดตามและส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

4) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยน ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนให้มากขึ้นและเร่งรัดติดตามให้มีครูมีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานส่งเสริมให้ครูนำความรู้ไปพัฒนาผู้เรียน

6.12 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

6.12.1 เร่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้พัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-net) ให้สูงขึ้นทุกรายวิชา พัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษ การคิดคำนวณ และการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน โดยสร้างความตระหนัก และหาวิธีการร่วมกันทั้งครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

6.12.2 ส่งเสริมผู้เรียนด้านการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยพัฒนาฐานการเรียนรู้งานอาชีพในโรงเรียน

6.12.3 ส่งเสริมการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบที่ชัดเจนเข้าถึงได้ง่าย และนำข้อมูล สารสนเทศผลการปฏิบัติงานของปีที่ผ่านมา มาร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนา ร่วมกัน โดยร่วมกันตั้งค่าเป้าหมาย และหาวิธีการพัฒนาให้บรรลุผลตามค่าเป้าหมาย มีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการพัฒนา มีการติดตามและส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

6.12.4 ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนให้มากขึ้นและเร่งรัดติดตามให้มีครูมีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานส่งเสริมให้ครูนำมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสาระที่ตนรับผิดชอบ

6.13 ความต้องการและการช่วยเหลือ

6.13.1 เร่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกช่วงชั้น โดยการพัฒนาที่สำคัญกับการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการสื่อความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อีกทั้งเร่งพัฒนาทักษะการคิดระดับสูง และการคิดคำนวณให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น

6.13.2 พัฒนาครูให้สามารถการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการพัฒนา นักเรียนในศตวรรษที่ 21

6.13.3 พัฒนาครูให้สามารถสร้างข้อสอบที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และแนวทางของการประเมิน O-NET และ PISA

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่

ตารางที่ 2.10 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน	ดี
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ	ดี
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ดี
รวม 3 มาตรฐาน	ดี

ผลการรับรองมาตรฐานคุณภาพ รับรอง ไม่รับรอง

กรณีที่ไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจาก

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษาควรเพิ่มเติมข้อมูล การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนอาจอยู่รูปแบบ ตารางการเปรียบเทียบค่ากำหนดและผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียนไว้ใน SAR ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การนำเสนอข้อมูลหากเป็นการบรรยายมากเกินไป ทำให้ไม่เห็นหลักฐานอย่างชัดเจน ดังนั้นสถานศึกษาควรระบุหลักฐานอ้างอิงประกอบการนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบการบรรยายเพื่อสร้างความเชื่อถือของข้อมูลมากยิ่งขึ้น ข้อมูลจุดควรพัฒนา/ ข้อเสนอแนะ/จุดเน้น ควรแยกหัวข้อการบรรยาย เพื่อให้มีข้อมูลที่ชัดเจนในแต่ละประเด็น

2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

สถานศึกษาควรระบุ ข้อมูลแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปี วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ พันธกิจ และกลยุทธ์ที่ชัดเจนในเล่มรายงาน SAR และควรแสดงให้เห็นถึง วิธีการพัฒนา การประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคล สรุปภาพรวมเป็นรายชั้น ช่วงชั้น โดยดำเนินการ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ นำผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ การนำเสนอข้อมูลหากเป็นการบรรยายมากเกินไป ทำให้ไม่เห็นหลักฐานอย่างชัดเจน ดังนั้น สถานศึกษาควรระบุหลักฐานอ้างอิงประกอบการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยายเพื่อสร้างความเชื่อถือของข้อมูลมากยิ่งขึ้น ข้อมูลจุดควรพัฒนา/ข้อเสนอแนะ/จุดเน้น ควรแยกหัวข้อการ บรรยายเพื่อให้มีข้อมูลที่ชัดเจนในแต่ละประเด็น

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สถานศึกษาควรเพิ่มเติมข้อมูลในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในเชิงปริมาณเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในข้อมูล ควรมีการประเมินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้อุทิศผลการทำงาน การหาจุดอ่อน – จุดแข็ง เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกันของครูในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงในครั้งต่อไป การนำเสนอข้อมูลหากเป็นการบรรยายมากเกินไปทำให้ไม่เห็นหลักฐานอย่างชัดเจน ดังนั้นสถานศึกษาควรระบุหลักฐานอ้างอิงประกอบการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยายเพื่อสร้างความเชื่อถือของข้อมูลมากยิ่งขึ้น ข้อมูลจุดควรพัฒนา/ข้อเสนอแนะ/จุดเน้น ควรแยกหัวข้อการบรรยาย เพื่อให้มีข้อมูลที่ชัดเจนในแต่ละประเด็น (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา, 2564)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

นฤกร ปิ่นสกุล (2557) ได้เสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) ขอบข่ายภารกิจความร่วมมือในการส่งเสริมอาชีพ 3) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) เป้าหมาย องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการบริหารและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย คณะกรรมการ 2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินงานองค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายภารกิจความร่วมมือในการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านแหล่งเรียนรู้/สื่อ/งบประมาณ และ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 มีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนที่ 2 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขั้นตอนที่ 3 มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และขั้นตอนที่ 4 มีส่วนร่วมในการประเมินผล

กัญญภัทร จำปาทอง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับเยาวชนผ่านสื่อโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด ได้แก่ รายการกบนอกกะลา รายการหนึ่งสมองสองมือจูเนียร์ รายการอาชีพะทุเดอะฟิวเจอร์ รายการอายุน้อยร้อยล้านคู่อาเชียน และ

รายการพ่อหนูเก่งที่สุดในโลก ตามลำดับ สำหรับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับเยาวชนผ่านสื่อโทรทัศน์ คือ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ เป็นทักษะชีวิตและอาชีพที่จำเป็นและสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการที่ดี สำหรับเยาวชน บทบาทของสื่อในการพัฒนาเยาวชนเปิดพื้นที่การเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมประสบการณ์จริง เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีหลักสูตรสำหรับการพัฒนาทักษะอาชีพที่สามารถเลือกหลักสูตรได้ตามความต้องการของผู้เรียน

ศุภโชค ปิยะสันต์ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี มีแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ คือ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถประกอบอาชีพในท้องถิ่น โดยไม่ทิ้งถิ่นฐาน ฐานที่อยู่พึ่งตนเองได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาโดยมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ต่องานอาชีพสร้าง โอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์สามารถนำไปปฏิบัติหรือประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม และการสอนอาชีพที่มีความสอดคล้องกับสภาพบริบทและศักยภาพในพื้นที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีทักษะในการประกอบอาชีพและมีรายได้ระหว่างเรียน

เพ็ญนภา กุลนภาคล และคณะ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน ประกอบด้วย ภูมิหลัง เช่น ความสามารถ ของบิดามารดา การตัดสินใจของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูการทำตามกฎกติกาของสังคม ความคาดหวัง ของพ่อแม่ ดังนั้นการทำความเข้าใจกับบิดามารดาถือเป็นแนวทางการส่งเสริมศักยภาพเด็กตามสภาพจริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่สำคัญในการสร้างแนวทาง ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครองและหน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ควรมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนักเรียน/เยาวชนที่ชัดเจน

นงนุช ชุมภูเทพ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ในเขตภาคเหนือด้านตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดารในเขตภาคเหนือด้านตะวันตก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการส่งเสริมอาชีพประกอบด้วย แนวทางการส่งเสริมอาชีพ โดยยึดหลัก

- 1) หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) การใช้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นฐานของการพัฒนา 3) การยึดหลักการพึ่งตนเอง 4) การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายการพัฒนา 5) การใช้ศักยภาพของพื้นที่และทรัพยากรร่วมกันอย่างประหยัดและเกิดประสิทธิผลสูงสุด 6) การสร้างผู้ประกอบการ และ
- 7) การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการเชิงนวัตกรรมภายใต้ Thailand 4.0 ความต้องการพัฒนาอาชีพ ได้แก่ 1) งานเกษตรพื้นที่สูง 2) งานอุตสาหกรรม 3) งานคหกรรม 4) งานบริการ และ 5) การค้าชายแดน

องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมอาชีพของนักเรียนโดยมีกระบวนการ ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การทบทวนหลักสูตร 3) การพัฒนาความพร้อมด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอน และ 5) การนิเทศและประเมินผล

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน วัฒนธรรม ราษฎรชาวบ้าน หน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานราชการสถานประกอบการและแหล่งทุน การมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

องค์ประกอบที่ 4 เป้าหมายการส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ 1) มีทักษะการทำงาน 2) มีทักษะการหารายได้ 3) มีคุณลักษณะคนทำงานได้และทำงานเป็น และ 4) มีคุณลักษณะคนทำงานทศวรรษใหม่

ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ผลการวิจัยพบว่า สภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป 2) ด้านกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุงและการรายงานผล มีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงื่อนไขความสำเร็จ 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1) หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และ 2) มีองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ และผลการประเมินรูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ปิย สุทธิสุตติ (2562) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแนวตะเข็บชายแดนจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ คือ เป็นโรงเรียนสร้างโอกาส บูรณาการ

วิชาการเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ สอดคล้องกับท้องถิ่น ยุทธศาสตร์เน้น โครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจที่ใช้ได้จริง เห็นความสำคัญของการสร้างอาชีพสุจริตประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ความถนัดและความสนใจของตนเองโดยโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง มีการดำเนินการระดับชั้นเรียนเหมือนกัน จัดกิจกรรมตามสภาพของโรงเรียนและชุมชน เหมาะสมกับงบประมาณ โดยครูผู้สอนจึงมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน จากการศึกษาค้นพบ 4 ยุทธศาสตร์ คือ การสร้างเครือข่าย การพัฒนาผู้สอน การบริหารโดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม และ การจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงตามบริบทท้องถิ่น

สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางในการบริหารพบว่า ด้านวิชาการ มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อาชีพในท้องถิ่น และความเปลี่ยนแปลงของสังคมมีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริงและเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ชุมชน หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะอาชีพใน โรงเรียน ด้านบริหารบุคคล มีการพัฒนาบุคลากรให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียน ครูได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพที่หลากหลาย งบประมาณ มีการวางแผนร่วมกับชุมชนในการใช้ทรัพยากร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อสำหรับการเรียนสอนอาชีพและการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ด้านการบริหารทั่วไปมีการส่งเสริมให้สถาบันอาชีวศึกษา สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน พบว่า มี 4 องค์ประกอบ คือ (1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารงานหลัก 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป (2) กระบวนการ การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ใช้วงจรการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง (3) ด้านผลผลิต นักเรียนมีทักษะอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะในการทำงานและมีรายได้ระหว่างเรียน และ (4) เงื่อนไขความสำเร็จเป็นองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายและการประสานงาน 4) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ และคณะ (2564) ได้กล่าวว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย มี 3 ขั้นตอน คือ 3.1) การส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู ประกอบด้วย 1) การส่งเสริม การเตรียมความพร้อมของครูก่อนเข้าสอน 2) การวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) การจัด กิจกรรมการเรียนรู้หรือการนิเทศการสอนและ 4) การประเมินและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ 3.2) การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการจัดบรรยากาศทาง จิตวิทยา 2) การส่งเสริมการจัดบรรยากาศทางกายภาพ และ 3) การส่งเสริมการจัดบรรยากาศทาง สังคม และ 3.3) การส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

ปนัดดา จันทวงศ์ (2565) ได้กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย 2) การบริหารจัดการด้านงานบุคคล ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย 3) การบริหารจัดการด้านงานงบประมาณ ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อย 4) การบริหารจัดการงานทั่วไป ประกอบด้วย 2 ประเด็น 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 ประเด็นย่อย องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การ วางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ อาชีพและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ 2) ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและการทำงานตามหลักสูตร 3) สถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกงานหรือส่งเสริม ทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน 4) สถานศึกษาเป็นแหล่งการ เรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) เครือข่ายองค์กรภายนอก 2) การประสานงาน

ประเวศ ทั้งจันทร์แดง (2565) ได้กล่าวว่า การศึกษาปัญหาแนวทางและปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสงเคราะห์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตนักเรียนของโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการจัดการศึกษา ปรากฏว่า หนึ่งในปัญหาด้านการจัดการอาชีพ มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะอาชีพ ครูขาดทักษะประสบการณ์ด้านการสอนอาชีพ การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับนโยบาย การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ สถาน

ประกอบการที่ฝึกนักเรียนมีน้อย ขาดการเตรียมความพร้อมผู้เรียนเข้าสู่สถานประกอบการ แนวทางแก้ปัญหา คือ พัฒนาครูบุคลากร ให้มีทักษะและประสบการณ์สอนงานอาชีพ ปรับหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับงานอาชีพ สนับสนุนให้หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนและมีปัจจัยที่ส่งผล ผู้บริหาร ครูบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนสถานพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Hoppock (1935 อ้างถึงใน ฌ็อง อริยา สุขสุวรรณพร, 2553) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ (Hoppock Composite Theory) ว่าการพัฒนาอาชีพเริ่มจากการที่บุคคลเริ่มตระหนักว่า มีอาชีพบางชนิดที่จะทำให้เขาได้รับความพึงพอใจ และสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้โดยกล่าวว่า การเลือกอาชีพจริง ๆ ทุกคนมีความรู้สึกเกี่ยวกับความต้องการในอาชีพใดอาชีพหนึ่งมานานแล้ว และทัศนคติต่ออาชีพบางชนิดนี้จะเป็นผลต่อทิศทางการเลือกอาชีพภายหลัง

Jansen (2013) ศึกษาทักษะชีวิตและอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นในการทำงานของช่วงวัยรุ่นที่หมายถึง การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินชีวิตที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการจัดการเวลาเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย กลุ่มวัยรุ่นสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่กำหนดไว้ตามเป้าหมาย นอกจากนี้หากนักเรียนมีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะทางสังคมอย่างหนึ่งจะช่วยพัฒนาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ แต่ในช่วงวัยรุ่น มีพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งอาจมีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด การก่อคดีโจรกรรม เป็นต้น หากมีการส่งเสริมทักษะอาจจะมีส่วนในการลดพฤติกรรมเสี่ยง และทำให้มีประสิทธิภาพ ในการเผชิญกับความยากลำบาก รวมถึงมีการบูรณาการกับอาชีพที่ทำกันในกลุ่มวัยรุ่น โดยนักวิจัยประยุกต์ใช้แบบสอบถามเชิงสถานการณ์ (Scenario Questionnaire) พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพที่แตกต่างกัน นักวิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการประยุกต์ใช้ทักษะการสื่อสารและการบริหารเวลาเกี่ยวข้องโดยตรงกับความยืดหยุ่น และนำผลการวิจัยใช้ในการพัฒนาชุมชนและดำเนินการความช่วยเหลือกลุ่มวัยรุ่นให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

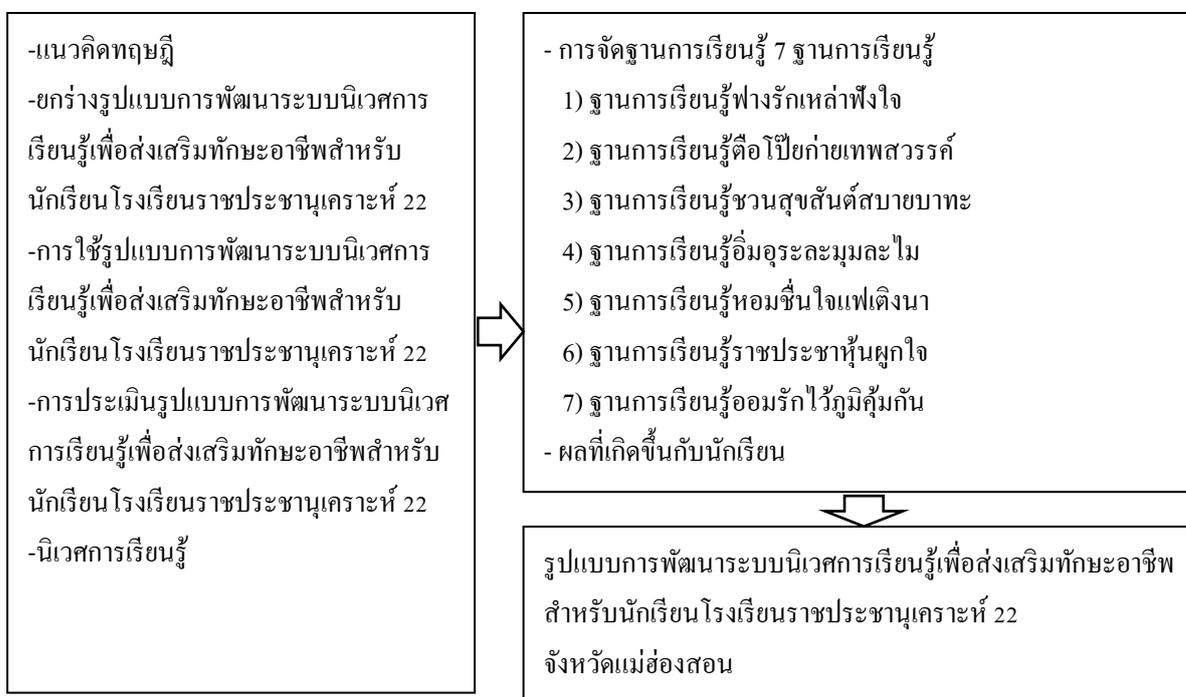
Tolbert (1980 อ้างถึงใน ฌ็อง อริยา สุขสุวรรณพร, 2553) ระบุว่า การพัฒนาทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องของชีวิตบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยม ทางอาชีพ การประมวล ความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางอาชีพการเรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพ และ

การได้ทดลองสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการเรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพและการได้ทดลองสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ เช่น การทำงานครึ่งเวลาหรือเต็มเวลา และการพักผ่อนจากการทำงาน เป็นต้น

Wang, et al. (2008) ศึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิตแต่เมื่อศึกษาแล้วพบว่า ในบทความได้กล่าวถึง การพัฒนาเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ คือ การจัดการและควบคุมอารมณ์ ความคิดริเริ่ม ในงานความเป็นผู้นำในการทำงาน ความสามารถทางสังคม การจัดการเวลา เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย และความมั่นใจในตนเอง ซึ่งมีคุณสมบัติทางจิตวิทยา โดยใช้แบบสอบถาม LEQ-H เพื่อวัดโครงการ ทำงานกับนักเรียนในประเทศสิงคโปร์ เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตวิทยาของชีวิตตรวจสอบความสอดคล้องภายใน เช่น การจำแนกและความถูกต้องขององค์ประกอบ พบว่ามียังองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องระดับปานกลาง เมื่อตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศต่างกันทักษะชีวิตและอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งงานวิจัยนี้สรุปได้ว่า แบบสอบถาม LEQ-H สามารถวัดโครงการทำงานของนักเรียนด้วยทักษะชีวิตที่มีองค์ประกอบ คือ การจัดการและควบคุมอารมณ์ ความคิดริเริ่มในงาน ความเป็นผู้นำในการทำงาน ความสามารถทางสังคม การจัดการเวลาเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย และความมั่นใจในตนเอง

Shea (2011) ได้ศึกษาวิจัยโดยการสำรวจระดับของทักษะชีวิตตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ของนักเรียนด้านการอ่านและการเขียนในฮ่องกงและตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ความสามารถตนเอง เช่น ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ซึ่งนักเรียนควรมีทักษะชีวิตเพราะสามารถพัฒนานักเรียนได้ในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การมีประสิทธิภาพตนเองด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพของตนเอง ด้านการเข้าสังคมด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และการประกอบอาชีพและการพัฒนาความสามารถของตนเอง โดยมีโรงเรียนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองให้การสนับสนุนนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีมุมมอง ด้านบวก เกี่ยวกับการเชื่อมั่นในตนเองในด้านวิชาการ บุคลิกภาพสังคม และการประกอบอาชีพและการพัฒนาความสามารถของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า เพศหญิงค่อนข้างมีความมั่นใจมากขึ้นในการใช้ทักษะชีวิตในด้านวิชาการและการประกอบอาชีพและการพัฒนาความสามารถของตนเอง

8. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิดรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษา เรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีการดำเนินการศึกษา 4 ตอน ประกอบด้วย

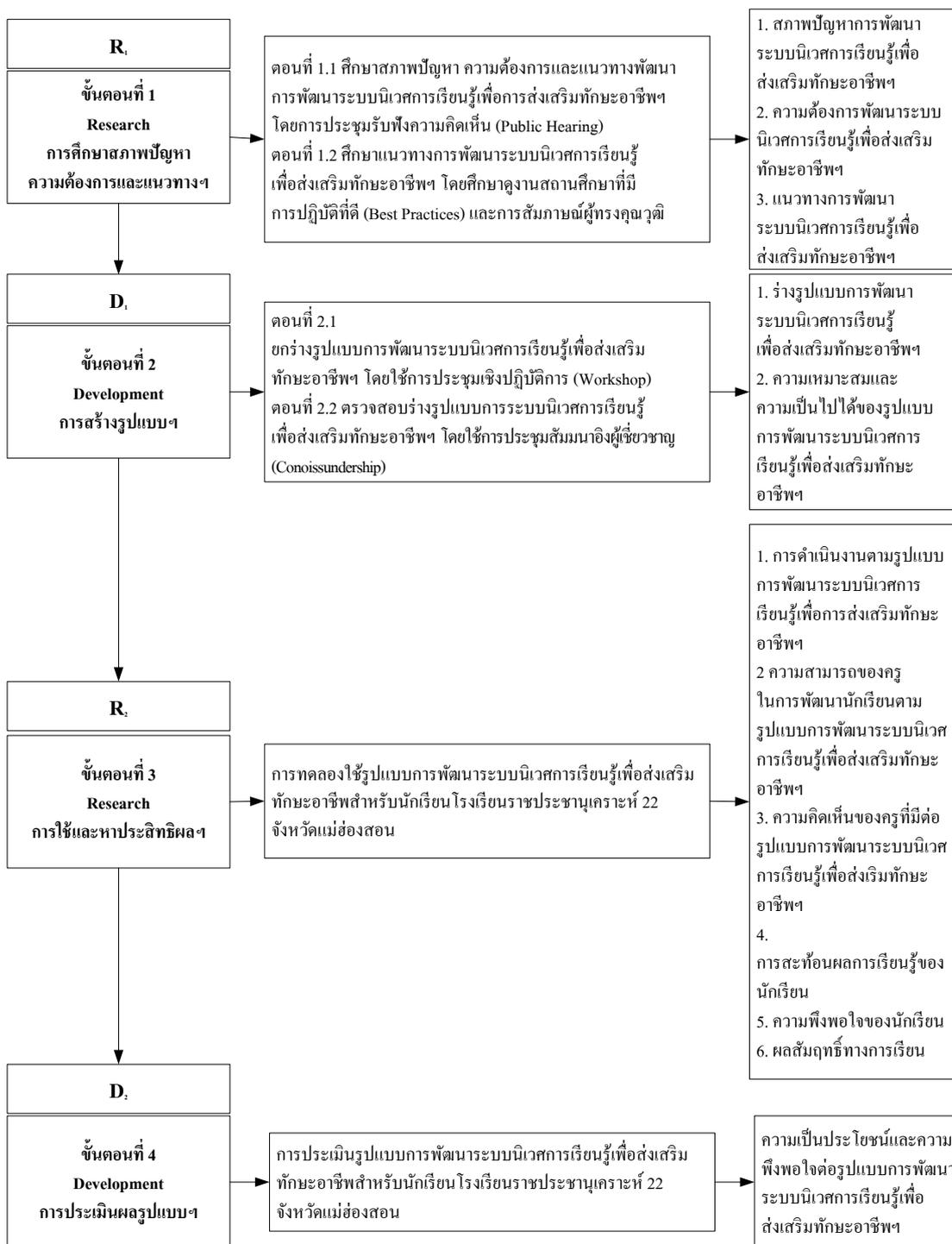
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Research : R₁)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Development : D₁)

ขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Research :R₂)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Development :D₂)

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การศึกษาในตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. การดำเนินการศึกษา

จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public hearing) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากกลุ่มผู้เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public hearing) จำนวน 580 คน

2. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 580 คน ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 4 คน
2) ครู	จำนวน 40 คน
3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 13 คน (ไม่นับรวม

ผู้อำนวยการสถานศึกษาและตัวแทนครู)

4) ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 523 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายละเอียดโครงสร้างแบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)
ดังนี้

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างแบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะ เครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	วันที่/เดือน/พ.ศ. , เวลา , สถานที่	แบบปลายเปิด	1
ตอนที่ 2 ประเด็นการ ประชุมรับฟัง ความคิดเห็น (Public Hearing)	2.1 สภาพปัญหาการพัฒนาระบบนิเวศ การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุ เคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2.2 ความต้องการของการพัฒนาระบบ นิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุ เคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2.3 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แบบปลายเปิด	3
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ		แบบปลายเปิด	1

3.2 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 การสร้างเครื่องมือศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ในปีการศึกษา 2563 และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 22 ปีการศึกษา 2563

2) นำผลการศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มาจัดทำร่างแบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3) จัดทำร่างแบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) ตามประเด็นที่กำหนดไว้

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือศึกษา

1) แบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของประเด็นสนทนากลุ่มในด้านการใช้ภาษา และความสอดคล้องเหมาะสมของประเด็นคำถามกับรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2) ผู้ศึกษานำประเด็นการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ข) โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) เป็นรายชื่อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่าใช้ได้ทุกข้อ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3) จัดพิมพ์เป็นแบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แจง และนัดหมายผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ จำนวน 580 คน พร้อมแนบเอกสารประกอบการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) ให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมล่วงหน้าก่อนการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)

4.2 ดำเนินการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) เพื่อร่วมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2563 ณ หอประชุมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

4.3 นำเสนอข้อมูลจากการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) โดยจำแนกรายประเด็นและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามองค์ประกอบที่กำหนด ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินงาน 4) ผลลัพธ์ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ศึกษาฐานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. การดำเนินการศึกษา

1.1 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1.1 เกี่ยวกับศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อกำหนดประเด็นในการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 กำหนดประเด็นในการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่สอดคล้องกับข้อที่ 1.1 เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนด ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินงาน 4) ผลลัพธ์ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

1.3 จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้

1.4 ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน จากสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และผู้ทรงคุณวุฒิที่นัดหมายไว้

1.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนที่ได้จากสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แหล่งข้อมูลในการศึกษา

2.1 สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ซึ่งมีผลงานเป็นที่ปรากฏ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย
- 2) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ
- 3) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารการศึกษา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

- 1) ดร.ณรงค์ อภัยใจ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านพระนอน จังหวัดเชียงใหม่
- 2) ดร.พัทธยา ชนะพันธ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 52 จังหวัดเลย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ มีลักษณะปลายเปิด เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินงาน 4) ผลลัพธ์ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	วันที่ เดือน พ.ศ. , เวลา สถานที่, ผู้ให้ข้อมูล ตำแหน่ง และสถานที่ทำงาน/ โรงเรียน	แบบสอบถาม ปลายเปิด	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 2 ประเด็น สำคัญแนว ทางการ พัฒนาระบบ นิเวศการ เรียนรู้	แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด แม่ฮ่องสอน - หลักการ - วัตถุประสงค์ - กระบวนการดำเนินงาน - ผลลัพธ์ - เงื่อนไขความสำเร็จ	แบบสอบถาม ปลายเปิด	5
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ		แบบสอบถาม ปลายเปิด	1

3.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 การสร้างเครื่องมือศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือ

2) ร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน เพื่อใช้สำหรับการศึกษาสภาพ และแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน ตามองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินงาน 4) ผลลัพธ์ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือศึกษา

1) ตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือโดยนำแบบสัมภาษณ์ ฉบับร่างเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมในประเด็นคำถามการศึกษา (Comprehensiveness) และดูเนื้อหาภาษา (Language) ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ของแบบสัมภาษณ์ เป็นรายชื่อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC

ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2) จัดทำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนที่ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best practices) และผู้ทรงคุณวุฒิ

4.1.1 แจง และนัดหมายผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best practices) และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) ดร.กัมพล ไชยพันธ์
ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย
- 2) นายพลศักดิ์ ตูลวิภาค
ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ
- 3) นายณัฐภัชกร ไกรงาม
ผู้อำนวยการ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง
- 4) ดร.ณรงค์ อภัยใจ
ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านพระนอน จังหวัดเชียงใหม่
- 5) ดร.พัทธยา ชนะพันธ์
ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 52 จังหวัดเลย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 2.1 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. การดำเนินการศึกษา

ดำเนินการ โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุ

นุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินงาน 4) ผลลัพธ์ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อเป็นส่วนประกอบของร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. แหล่งข้อมูลในการศึกษา

แหล่งข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 10 คน ดังนี้

- 1) นายชยุต ขำขันมะลิ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 2) นางวรรณมา ไชยตรี รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 3) นายกิตติชัย จันทรา รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 4) นายพรชัย ก้างสวย รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 5) นางทิพากร ชิตไชย หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 6) นายพิทักษ์ ปินใจ ตัวแทนครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 7) นางสาวพรรัตน์ จันทร์คำ ตัวแทนครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 8) นางวชิราภรณ์ เกาทอง ตัวแทนครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 9) นายประธาน ชันทะยศ ตัวแทนครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
- 10) นางสาววันวิสา มั่นคง ตัวแทนครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เกี่ยวกับขกร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายละเอียดโครงสร้างแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ดังนี้

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เกี่ยวกับกร่างรูปแบบ
การพัฒนากระบวนนิเทศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	วัน/ที่/เดือน/พ.ศ. , เวลา , สถานที่	แบบปลายเปิด	1
ตอนที่ 2 ประเด็นสำคัญของการกร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเทศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มี 5 องค์ประกอบ	ประเด็นสำคัญของการกร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเทศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มี 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	แบบปลายเปิด	5
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ		แบบปลายเปิด	1

3.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 การสร้างเครื่องมือศึกษา โดยเครื่องมือที่ผู้ศึกษาร่างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารงานศึกษาที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากตอนที่ 1
- 2) จัดทำแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อนำไปใช้ในการกร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเทศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Opened form)

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือศึกษา

1) ตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยนำแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ฉบับร่างเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดั่งบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุม ในประเด็นคำถามการศึกษา (Comprehensiveness) และคู่มือเนื้อหาภาษา (Language) ว่าสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ของแบบบันทึกการประชุม เชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นรายชื่อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลต่อไป

2) จัดทำแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เกี่ยวกับการยกร่าง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

4.2 ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลผลการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมกันยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4.3 ผู้ศึกษาจัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามข้อสรุปที่ได้จากประชุมเพื่อนำร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. การดำเนินการศึกษา

1.1 นำร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ โดยใช้การประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

1.2 ปรับปรุงร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.3 ส่งรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้

2. แหล่งข้อมูลในการศึกษา

แหล่งข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีผลงานเป็นที่ปรากฏและได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เข้าร่วมการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัยโดยเลือกจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกและมีผลงานเป็นที่ปรากฏ ประกอบด้วย

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุบัน พรเวียง อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษาศาสตรบัณฑิตและการพัฒนาศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณ อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษาศาสตรบัณฑิตและการพัฒนาศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 3) ดร. สุภาภรณ์ กิตติธัญญานนท์ อดีตที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ช่วยโอกาส สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป โดยเลือกจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ประกอบด้วย

- 1) ดร.สุวิษญา ชินธนาชุกิจ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- 2) ดร.พัทธยา ชนะพันธ์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 52 จังหวัดเลย
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- 3) ดร.ณรงค์ อภัยใจ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านพระนอน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารการศึกษาที่มีตำแหน่งเลขธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และผู้อำนวยการกลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ อดีตเลขธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) ดร.วุฒิสักดิ์ เหล็กคำ อดีตผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- 3) นางศรিতร์ สักกลอ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำหรับผู้ด้อยโอกาส สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1) แบบฉบับ ทักษะการ ประชุม สัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ เพื่อใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างแบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เครื่องมือ	เนื้อหาย่อย	ลักษณะของเครื่องมือ	จำนวนข้อ
แบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	วัน/ที่/เดือน/พ.ศ/ , เวลา สถานที่ , ชื่อ-สกุล , ตำแหน่ง , สังกัด	แบบปลายเปิด	1
ตอนที่ 2 ประเด็นสำคัญของการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้	ประเด็นสำคัญของการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	แบบปลายเปิด	5
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ		แบบปลายเปิด	1
แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพศ , ตำแหน่ง , ประสบการณ์	แบบปลายเปิด	3

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

เครื่องมือ	เนื้อหาย่อ	ลักษณะของเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ	การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ	แบบประเมินค่ามาตราส่วน (rating scale)	16
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ		แบบปลายเปิด	1

3.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 การสร้างเครื่องมือศึกษา โดยเครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

1) ร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2) ประเด็นในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบของร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

3) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแบบประเมินประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือโดยนำแบบประเมินประเด็นในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนไปใช้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมในประเด็นคำถามการศึกษา (comprehensiveness) และดูเนื้อหาภาษา (language) ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item -Objective Congruence: IOC) ของแบบประเมินประเด็นในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้ เป็นรายชื่อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเก็บรวบรวมต่อไป

2) นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มศึกษาที่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient: α) (ยูทพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.817

3) ปรับปรุงแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เสนอร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยประสานงานขอความร่วมมือพร้อมทั้งส่งร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้

เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์เพื่อศึกษาล่วงหน้า

4.2 ดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้เชี่ยวชาญร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น. ณ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

4.3 ดำเนินการส่งร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนให้กับผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4.4 ผู้ศึกษาทำการปรับปรุงร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จนเป็นรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับสมบูรณ์ก่อนการนำไปทดลองใช้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินร่างรูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00	หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรูปแบบฯ ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีค่าเฉลี่ย ≥ 3.51

ขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิภาพผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Research : R₂)

การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายละเอียดดังนี้

1. การดำเนินการศึกษา

1.1 จัดเตรียมเอกสารและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบบบันทึกการประชุม และวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้ในการประชุม

1.2 ประชุมชี้แจงการดำเนินงาน การนิเทศติดตามและรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการทดลองใช้การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้คณะครู ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสนใจตรงกัน ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2564 ณ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

1.3 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในสถานการณ์จริงเต็มรูปแบบจนเสร็จสิ้นการทดลองในปีการศึกษา 2564

1.4 ผู้ศึกษาดำเนินการนิเทศ ติดตามการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้คำปรึกษาและแนะนำในการทดลองใช้การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตลอดปีการศึกษา 2564 (16 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2565)

1.5 ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลการใช้และประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครู จำนวน 40 คน ปราชญ์ชาวบ้าน 14 คน นักเรียน จำนวน 523 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 594 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ปราชญ์ชาวบ้าน ได้มาโดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 58 คน

2.2.2 นักเรียน ใช้ตาราง Krejcie & Morgan ได้มาโดยวิธีการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 176 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1.1 แบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลความสามารถในการปฏิบัติได้ตามคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

ตารางที่ 3.5 โครงสร้างแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพศ, อายุ, และวุฒิการศึกษา	แบบปลายเปิด	3
ตอนที่ 2 แบบประเมินความสามารถของครูผู้สอนในการดำเนินการตามรูปแบบฯ	ความสามารถของครูผู้สอนในการดำเนินการตามรูปแบบฯ	แบบประเมินค่ามาตราส่วน (rating scale)	7
ตอนที่ 3 ประเด็นอื่นๆ		แบบสอบถามปลายเปิด	1

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

การสร้างเครื่องมือศึกษา โดยเครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร และรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มากำหนดประเด็นสำหรับสร้างแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2) ร่างแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้โดยใช้องค์ประกอบของรูปแบบฯ เป็นประเด็นในการประเมิน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือศึกษา

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือโดยนำแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมในประเด็นคำถามการศึกษา (comprehensiveness) และดูเนื้อหาภาษา (language) ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ของแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้เป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2) นำแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มศึกษาที่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient: α) (ยูทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามความสามารถของครูผู้สอนในการดำเนินการตามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.832

3) ปรับปรุงแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อสิ้นปีการศึกษานำแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษา ประเมินผลความสามารถของครูในการดำเนินการรูปแบบฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนไปใช้ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00	หมายถึง	ความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรูปแบบฯ ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีค่าเฉลี่ย ≥ 3.51

3.2 แบบประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

ตารางที่ 3.6 โครงสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพศ , อายุ , วุฒิทางการศึกษา	แบบปลายเปิด	3
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ	แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ	แบบประเมินค่ามาตราส่วน (rating scale)	5
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม	ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบฯ	แบบสอบถามปลายเปิด	3

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

การสร้างเครื่องมือศึกษา โดยเครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร และรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มากำหนดประเด็นสำหรับสร้างแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และแบบปลายเปิด

2) ร่างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้องค์ประกอบของรูปแบบฯ เป็นประเด็นในการประเมิน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดั่งบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมในประเด็นคำถามการศึกษา (comprehensiveness) และดูเนื้อหาภาษา (language) ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item -Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นรายชื่อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2) นำความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มศึกษาที่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient: α) (ยูทพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.824

3) ปรับปรุงความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

เมื่อสิ้นปีการศึกษานำแบบประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปให้ผู้เกี่ยวข้องประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด

แม่ฮ่องสอน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00	หมายถึง	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรูปแบบฯ ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีค่าเฉลี่ย ≥ 3.51

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.3 แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

ตารางที่ 3.7 โครงสร้างแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพศ, ระดับชั้น	แบบสอบถาม ปลายเปิด	2
ตอนที่ 2 แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน	แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน	แบบสอบถาม ปลายเปิด	7

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือศึกษา โดยเครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร และรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มากำหนดประเด็นสำหรับสร้างแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นแบบสอบถาม ปลายเปิด

2) ร่างแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือศึกษา

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยนำแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมในประเด็นคำถาม การศึกษา (Comprehensiveness) และคู่มือเนื้อหาภาษา (language) ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item -Objective Congruence: IOC) ของแบบประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2) ปรับปรุงแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อสิ้นปีการศึกษานำแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน ให้นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นของตนเอง เมื่อได้เรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

ตารางที่ 3.8 โครงสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพศ , ระดับชั้น	แบบสอบถาม ปลายเปิด	2
ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ	ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ 3 ด้าน 1.ด้านบรรยากาศ 2.ด้านการจัดการเรียนรู้ 3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	แบบประเมินค่า มาตราส่วน (rating scale)	21
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ		แบบสอบถาม ปลายเปิด	1

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือศึกษา โดยเครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร และรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มากำหนดประเด็นสำหรับสร้างความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2) ร่างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือศึกษา

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยนำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมในประเด็นคำถามการศึกษา(Comprehensiveness) และคู่มือภาษา (language) ว่าสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ของแบบประเมินความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาของนักเรียนเป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2) นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มศึกษาที่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient: α) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาของนักเรียน ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.842

3) ปรับปรุงของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อสิ้นปีการศึกษานำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00	หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ
อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ
อยู่ในระดับมาก

- 2.51 – 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ
อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ
อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรูปแบบฯ ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีค่าเฉลี่ย ≥ 3.51

**ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

1. การดำเนินการศึกษา

หลังจากสิ้นสุดปีการศึกษา 2564 นำแบบประเมินความเป็นประโยชน์และ
ความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครู จำนวน 40 คน ประชาชน
ชาวบ้าน 14 คน นักเรียน จำนวน 523 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 594 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประชาชนชาวบ้าน ได้มาโดยเลือกแบบ
เฉพาะเจาะจง จำนวน 58 คน

2.2.2 นักเรียน ใช้ตาราง Krejcie & Morgan ได้มาโดยวิธีการแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) จำนวน 176 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบประเมินความเป็นประโยชน์และ
ความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตารางที่ 3.9 โครงสร้างแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	ชื่อ –สกุล , ตำแหน่ง , สังกัด	แบบปลายเปิด	3
ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจของ รูปแบบฯ	แบบประเมินความเป็น ประโยชน์และความพึงพอใจ ของรูปแบบฯ 2 ด้าน 1. ความเป็นประโยชน์ 2. ความพึงพอใจ	แบบประเมินค่า มาตราส่วน (rating scale)	14
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ		แบบสอบถาม ปลายเปิด	1

3.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 การสร้างเครื่องมือศึกษา โดยเครื่องมือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีขั้นตอนดังนี้

1) ร่างข้อคำถามของแบบประเมิน ความเป็นประโยชน์และ
ความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือศึกษา

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือโดย
นำแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โดยให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดังบัญชีรายชื่อ ภาคผนวก ก) พิจารณา
ตรวจสอบความครอบคลุมในประเด็นคำถามการศึกษา (Comprehensiveness) และดูเนื้อหาภาษา
(language) ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item -Objective Congruence: IOC) ของ
แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
เป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปไว้ ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC
ระหว่าง 0.8 – 1.0 แสดงว่า ใช้ได้ทุกข้อ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2) นำแบบประเมินผลแบบประเมิน ความเป็นประโยชน์และ
ความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มศึกษาที่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 20 คนเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient: α) (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลผลิต คือคุณภาพนักเรียนที่เกิดจากการทดลองใช้แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งฉบับเท่ากับ 0.822

3) ปรับปรุงแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00	หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.50	หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจต่อ
รูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรูปแบบฯ ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีค่าเฉลี่ย ≥ 3.50

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษา
ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบ
นิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด
แม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ
อาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 3 ผลการใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ
อาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาจึงกำหนด
อักษรและสัญลักษณ์แทนค่าต่างๆ ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

รายละเอียดของผลการศึกษาข้อมูลในแต่ละตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษานำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดผลการศึกษาในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและ แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการ	สภาพปัญหา	ความต้องการ	แนวทางการพัฒนา
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ			
หลักการ	1) แหล่งเรียนรู้โรงเรียนยังกระจัดกระจายไม่เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การกำกับ ติดตามและประเมินผลครูในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ยังไม่เป็นระบบ 3) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	1) มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลครูในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) มีการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน	1) ควรมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน 2) นักเรียนต้องสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลา 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรครอบคลุม 4) การสร้างเครื่องมือได้มาตรฐาน 5) ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนักเรียน 6) นักเรียนต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	สภาพปัญหา	ความต้องการ	แนวทางการพัฒนา
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์			
วัตถุประสงค์	<p>1) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้จากระบบนิเวศไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้</p> <p>2) ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่ถึงร้อยละ 75</p> <p>3) นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน</p>	<p>1) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้</p> <p>2) การส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 80 ขึ้นไป</p> <p>3) นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน</p>	<p>1) ควรมีการจัดห้องเรียนให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดให้นักเรียนเข้าไปศึกษา</p> <p>2) ครูควรมีความชำนาญในการใช้แหล่งการเรียนรู้</p> <p>3) ควรมีการสอนที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน</p> <p>4) ควรมีการสอนที่มีความน่าสนใจ มากกว่าการบรรยาย</p>
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน			
กระบวนการดำเนินงาน	<p>1) การประสานงานและการวางแผนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้มีความบกพร่อง</p> <p>2) ไม่ได้รับการนิเทศกำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบ</p>	<p>1) ประสานงานและร่วมการวางแผนกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้</p> <p>2) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบ</p> <p>3) มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ</p>	<p>1) ควรมีการประชุมวางแผน ก่อน-หลังการจัดการเรียนรู้</p> <p>2) ครูควรพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความรู้ในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>3) ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตาม เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์			
ผลลัพธ์	ครูยังขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ	ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ	ควรมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพที่ชัดเจน
องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ			
เงื่อนไขความสำเร็จ	1) นโยบายของสถานศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) ครู มีความเข้าใจเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน โดยนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์	1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ 2) ครูได้รับอบรมเพื่อเพิ่มความเข้าใจและปรับเปลี่ยนความคิดใหม่ในการจัดการเรียนรู้	1) ควรมีการจัดทำแผนนโยบายที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อการจัดการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) ควรมีการจัดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากตารางที่ 4.1 พบว่า การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีดังนี้

สภาพปัญหา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนยังกระจายไม่เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การกำกับ ติดตามและประเมินผลครูในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ยังไม่เป็นระบบ 3) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ 1) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้จากระบบนิเวศไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2) ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่ถึงร้อยละ 75 3) นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะ

อาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน

- 1) การประสานงานและการวางแผนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้มีความบกพร่อง
- 2) ไม่ได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบ 3) เกณฑ์การวัดและประเมินผลยังไม่ครอบคลุม

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ครูยังขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

- 1) นโยบายของสถานศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
- 2) ครูมีความเข้าใจเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนโดยนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ความต้องการ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 1) มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลครูในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) มีการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนร้อยละ 80 ขึ้นไป 3) นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน 1) ประสานงานและร่วมการวางแผนกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ 2) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบ 3) มีการวัดผลและประเมินผล อย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ 2) ครูได้รับอบรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจและปรับเปลี่ยนความคิดใหม่ในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 1) ควรมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน 2) นักเรียนต้องสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลา 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ควรครอบคลุม 4) การสร้างเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน 5) ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนักเรียน 6) นักเรียนต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 80 ขึ้นไป 3) นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน 1) ควรมีการประชุมวางแผน ก่อน-หลัง การจัดการเรียนรู้ 2) ครูควรพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความรู้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน 4) ควรมีการจัดเกณฑ์ วัดผลประเมินผลที่เหมาะสมครอบคลุม

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ควรมีแนวทางการจัดการเรียนรู้

ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ 1) ควรมีการจัดทำแผนนโยบายที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อการจัดการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) ควรมีการจัดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน รายละเอียด ดังนี้

*ตัวเลขใน (...) โรงเรียนที่ 1=1, โรงเรียนที่ 2=2, โรงเรียนที่ 3=3 และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ *
ตัวเลขใน (...) ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1=1, ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2=2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) *ตัวเลขใน (...) โรงเรียนที่ 1=1, โรงเรียนที่ 2=2, โรงเรียนที่ 3=3 และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ*ตัวเลขใน (...)ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1=1, ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2=2, ผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการ	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา			สรุปแนวทางการพัฒนา
		การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices)	
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ					
หลักการ	1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนยังกระจายไม่เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้	1) ควรมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน 2) นักเรียนต้องสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลา	1) ควรประชุมวางแผนเพื่อจัดระบบนิเวศการเรียนรู้	1) ควรประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ	การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ควรจัดให้เป็นระบบ มีการวางแผนที่ดี และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา			สรุปแนวทางการพัฒนา
		การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices)	
	<p>2) การกำกับติดตามและประเมินผลครูในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ยังไม่เป็นระบบ</p> <p>3) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับนักเรียน</p>	<p>3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรครอบคลุม</p> <p>4) การสร้างเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน</p> <p>5) ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนักเรียน</p> <p>6) นักเรียนต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้</p>	<p>2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันกำหนดการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน</p> <p>3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์ การเรียนรู้ที่หลากหลาย (1,2)*</p>	<p>2) ผู้บริหารควรกำหนด การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริม และสนับสนุน การเรียนรู้ (1,2,3)*</p>	
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์					
วัตถุประสงค์	<p>1) บังคับจัดการจัดการเรียนรู้จากระบบนิเวศไม่มีความพร้อม</p> <p>2) ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่ถึงร้อยละ 75</p>	<p>1) ควรมีการจัดห้องเรียนให้มีความน่าสนใจดึงดูดให้นักเรียนเข้าไปศึกษา</p> <p>2) ครูควรมีความชำนาญในการใช้แหล่งการเรียนรู้</p>	<p>1) ควรมีนโยบายการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อให้มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้</p>	<p>1) ผู้บริหารประชุมวางแผนการจัดการเรียนรู้ระบบนิเวศให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย</p>	<p>1) การพัฒนาระบบให้มีความพร้อมและเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา			สรุปแนวทางการพัฒนา
		การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices)	
	3) นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน	3) ควรมีการสอนที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน 4) ควรมีการสอนที่มีความน่าสนใจมากกว่าการบรรยาย	2) ควรมีนโยบายให้ครูผู้สอนนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ควรศึกษาแนวทางและรูปแบบจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย (1,2)*	2) ผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจให้ครูจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้เต็มศักยภาพ 3) ครูควรศึกษาแนวทางวิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน(1,2,3)*	2) ครุนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ระบบนิเวศการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน					
กระบวนการดำเนินงาน	1) การประสานงาน และการวางแผนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้มีความบกพร่อง 2) ไม่ได้รับการนิเทศ กำกับติดตาม อย่างเป็นระบบ	1) ควรมีการประชุมวางแผนก่อน-หลังการจัดการเรียนรู้ 2) ครูควรพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความรู้ในการจัดการเรียนการสอน	1) มีการกำหนดประสานงานร่วมกันประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้	1) ผู้บริหารสถานศึกษามีประสานงานการประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้	1) การวางแผนงานที่ดี 2) การนิเทศติดตาม อย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา			สรุปแนวทางการพัฒนา
		การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices)	
	3) เกณฑ์การวัดและประเมินผลยังไม่ครอบคลุม	3) ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน	2) มีการนิเทศกำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ (1,2)*	2) ผู้บริหารนิเทศติดตาม การจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง (1,2,3)*	
องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์					
ผลลัพธ์	ครูยังขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ	ควรมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพที่ชัดเจน	ควรมีการแนะนำการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพโดยคำนึงถึงทักษะอาชีพของนักเรียน โดยมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน (1,2)*	สถานศึกษาต้องมีแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ชัดเจน (1,2,3)*	การจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน
องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ					
เงื่อนไขความสำเร็จ	1) นโยบายของสถานศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้	1) ควรมีการจัดทำแผนนโยบายที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้	1) มีการวางแผนนโยบายในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ชัดเจน	1) ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประชุมวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้	1) ผู้บริหารนโยบายที่ชัดเจนส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา			สรุปแนวทางการพัฒนา
		การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing)	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices)	
	2) ครู บุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจในเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนโดยนาระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์	2) ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อการจัดการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) ควรมีการจัดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	2) ควรมีการจัดอบรมโดยผู้มีประสบการณ์ในการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง (1,2)*	เป็นไปตามความต้องการในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) จัดการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยนาระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (1,2,3)*	2) ครู นำความรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ควรจัดให้เป็นระบบมีการวางแผนที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์
1) การพัฒนาระบบให้มีความพร้อม และเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ระบบนิเวศการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน 1) การวางแผนงานที่ดี 2) การนิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์การจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ 1) ผู้บริหารนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง 2) ครูนำความรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษาค้นคว้าที่ 1 สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มาเป็นกรอบแนวทางในการสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 2.1 ยกสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อยกสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ผู้ศึกษาได้นำเสนอ (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

ภาพที่ 4.1 ร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากภาพที่ 4.1 ร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ด้านหลักการ ประกอบด้วย

ระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครู และนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1. เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. การประชุมวางแผน (Plan) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อวางแผนในการดำเนินงานโดยมีการขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มภาคีเพื่อให้บรรลุไปตามที่กำหนดไว้
2. การทำงานร่วมกัน (Team work) คือ การทำงานโดยมีบุคคลหลายกลุ่มโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การดำเนินการ (Performance) คือ การดำเนินงานตามการประชุมวางแผนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
4. การนิเทศติดตาม (Follow up) คือ การตรวจสอบการดำเนินงานโดยฝ่ายบริหารของโรงเรียน เพื่อให้กำลังใจ แก้ไขจุดบกพร่อง และกำกับติดตามแบบกัลยาณมิตร
5. การวัดผลประเมินผล (Evaluate) คือ การประเมินผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนิน และนำข้อบกพร่องไปแก้ไขในปีการศึกษาถัดไป

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย

ครู

- ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้

นักเรียน

- โอกาส การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน
- คุณภาพ ความสามารถในการทักษะอาชีพของนักเรียน
- ความพึงพอใจ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง

ตอนที่ 2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้ศึกษาได้นำร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 9 คน โดยได้กำหนด 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัยโดยเลือกจากผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกและมีผลงานเป็นที่ปรากฏ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยะฐานชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารการศึกษาที่มีตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ด้วยการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นกับร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ
	คงเดิม	แก้ไข	
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ			
ระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน	✓		ควรเพิ่มโครงสร้างของหลักสูตรที่พัฒนาทักษะทางด้านอาชีพ โดยระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์			
1. เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้หลากหลาย	✓		
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	✓		
3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด	✓		
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน			
การประชุมวางแผน (Plan)	✓		ควรเพิ่ม หัวข้อจุดประกายความคิด (Empathize)
การทำงานร่วมกัน (Team work)	✓		
การดำเนินการ (Performance)	✓		
การนิเทศติดตาม (Follow up)	✓		
การวัดผลประเมินผล (Evaluate)	✓		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ
	คงเดิม	แก้ไข	
องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์			
ครูผู้สอน ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้		✓	ควรลดคำว่า โอกาส คุณภาพ และ ความพึงพอใจในรูปแบบฯ
นักเรียน โอกาส : การพัฒนาตนเองตามศักยภาพ และความสนใจของนักเรียน		✓	
คุณภาพ : ความสามารถในทักษะอาชีพของนักเรียน		✓	
ความพึงพอใจ : ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ		✓	
องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ			
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง	✓		
2. ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง	✓		

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง มีดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านหลักการ ควรเพิ่มโครงสร้างของหลักสูตรที่พัฒนาทักษะทางด้านอาชีพ โดยระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 3 ควรเพิ่มหัวข้อจุดประกายความคิด (Empathize) องค์ประกอบที่ 3 ควรลดคำว่า โอกาส คุณภาพ และ ความพึงพอใจในรูปแบบฯ ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากภาพที่ 4.2 รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย

ระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1. เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. จุดประกายความคิด (Empathize) เป็นการรับทราบปัญหาอย่างแท้จริง และสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน
2. การประชุมวางแผน (Plan) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อวางแผนในการดำเนินงานโดยมีการขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มภาคีเพื่อให้บรรลุไปตามที่กำหนดไว้
3. การทำงานร่วมกัน (Team work) คือ การทำงานโดยมีบุคคลหลายกลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การดำเนินการ (Performance) คือ การดำเนินงานตามการประชุมวางแผนตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
5. การนิเทศติดตาม (Follow up) คือ การตรวจสอบการดำเนินงานโดยฝ่ายบริหารของโรงเรียน เพื่อให้กำลังใจ แก้ไขจุดบกพร่อง และกำกับติดตามแบบกัลยาณมิตร
6. การวัดผลประเมินผล (Evaluate) คือ การประเมินผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนิน และนำข้อบกพร่องไปแก้ไขในปีการศึกษาถัดไป

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย

ครู

- ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้

นักเรียน

- การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน
- ความสามารถในทักษะอาชีพของนักเรียน

- ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง หลังจากปรับเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ						
ระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน สร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน	4.33	0.71	มาก	4.42	0.51	มาก
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์						
1) เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.22	0.67	มาก	4.58	0.51	มากที่สุด
2) เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.00	0.87	มาก	4.33	0.49	มาก
3) เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด	4.33	0.50	มาก	4.42	0.51	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน						
1) จุดประกายความคิด (Empathize)	4.22	0.67	มาก	4.67	0.49	มากที่สุด
2) การวางแผน (Plan)	4.33	0.71	มาก	4.67	0.49	มากที่สุด
3) การสร้างทีมทำงาน (Team work)	4.44	0.53	มาก	4.58	0.51	มากที่สุด
4) การดำเนินงาน (Performance)	4.67	0.50	มากที่สุด	4.42	0.67	มาก
5) นิเทศ ติดตาม (Follow up)	4.67	0.71	มากที่สุด	4.58	0.51	มากที่สุด
6) การวัดผลและประเมินผล (Evaluate)	4.22	0.67	มาก	4.42	0.51	มาก
องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์						
ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้	4.44	0.73	มาก	4.83	0.39	มากที่สุด
การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน	4.33	0.50	มาก	4.50	0.52	มากที่สุด
ความสามารถในทักษะอาชีพของนักเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.58	0.51	มากที่สุด
ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ						
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง	4.56	0.53	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2) ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง	4.44	0.53	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.42	0.61	มาก	4.59	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) โดยลำดับสูงสุด คือ องค์กรประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ นิเทศ ติดตาม (Follow up) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมา คือ องค์กรประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน การดำเนินงาน (Performance) องค์กรประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความสามารถในการทักษะอาชีพของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ องค์กรประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย องค์กรประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน จุดประกายความคิด (Empathize) การวัดผลและประเมินผล (Evaluate) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) โดยลำดับสูงสุด คือ องค์กรประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา คือ องค์กรประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ องค์กรประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาผลการประเมิน พบว่า ผ่าน ($\bar{X} = 3.51$)

ขั้นตอนที่ 3 ผลการใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.1 ผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถของครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 4.5 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (N=4)	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	3	40.43
-หญิง	1	59.57
รวม	4	100
2. อายุ		
-21-30 ปี	-	-
-31-40 ปี	1	25.00
-41-50 ปี	3	75.00
-51-60 ปี	-	-
รวม	4	100.0
3. ระดับการศึกษา		
-ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
-ปริญญาโท	4	100.0
-ปริญญาเอก	-	-
รวม	4	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีอายุช่วง 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูจัดเตรียมสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงาน	4.75	0.50	มากที่สุด
2. ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการ	4.00	0.82	มาก
3. ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการดำเนินการ	4.25	0.96	มาก
4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของนักเรียน	4.75	0.50	มากที่สุด
5. ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการ เครื่องมือที่หลากหลายครอบคลุมมาตรฐาน และตัวชี้วัด หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง และแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.00	0.82	มาก
6. ครูนำผลการวัดและประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และวางแผนการสอนซ่อมเสริม	4.00	0.82	มาก
7. ครูเข้าร่วมเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ครูมืออาชีพ เพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการนำองค์ความรู้ต่างๆไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการ ปรับปรุงการดำเนินงาน	4.00	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.25	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผลการประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) โดยลำดับสูงสุด คือ ครูจัดเตรียมสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงานและศักยภาพของนักเรียน และครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา คือ ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับมาก ส่วนลำดับที่ต่ำสุดคือ คือ ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการ ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการเครื่องมือที่หลากหลายครอบคลุม

มาตรฐาน และตัวชี้วัด หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง และแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน คำนวณผลการวัดและประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย และวางแผนการสอนซ่อมเสริมและครูเข้าร่วมเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ครูมืออาชีพ เพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการนำองค์ความรู้ต่างๆ ไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการ ปรับปรุง การดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

เมื่อพิจารณาผลการประเมิน พบว่า ผ่าน ($\bar{X} = 3.51$)

3.2 ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตารางที่ 4.7 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (N=40)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	13	32.50
หญิง	27	67.50
รวม	40	100
2. อายุ		
21-30 ปี	12	30.00
31-40 ปี	16	40.00
41-50 ปี	8	20.00
51-60 ปี	4	10.00
รวม	40	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
ปริญญาตรี	38	95.00
ปริญญาโท	2	5.00
ปริญญาเอก	-	-
รวม	40	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่าจำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีอายุช่วง 31-40 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถส่งเสริมความรู้และเจตคติที่ดี	4.53	0.51	มากที่สุด
2. รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนตามหลักสูตร	4.50	0.51	มากที่สุด
3. รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน อย่างเหมาะสม	4.48	0.51	มาก
4. รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.70	0.46	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) โดยลำดับสูงสุด คือ รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือ รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถส่งเสริมความรู้และเจตคติที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

ของนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาผลการประเมิน พบว่า ผ่าน ($\bar{X} = 3.51$)

นอกจากนี้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นและรู้สึกรู้สึกอย่างไรต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจ โดยนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มาจัดให้เป็นระบบในรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเข้าเรียนรู้ได้ตลอดเวลาเพื่อฝึกทักษะอาชีพและเกิดประโยชน์ให้กับผู้เรียนสูงสุด
- 2) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้รูปแบบฯ เกิดจากขาดทักษะการนำแอปพลิเคชันมาใช้ในฐานการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้
- 3) ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรูปแบบฯ ควรเพิ่มฐานการเรียนรู้ที่หลากหลายในระบบนิเวศการเรียนรู้และสอดคล้องกับบริบทในท้องถิ่น

3.3 ผลการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ตารางที่ 4.9 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (N=176)	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	87	49.43
-หญิง	89	50.57
รวม	176	100.00
2. ระดับชั้น		
-มัธยมศึกษาปีที่ 1	25	14.20
-มัธยมศึกษาปีที่ 2	25	14.20
-มัธยมศึกษาปีที่ 3	36	20.45
-มัธยมศึกษาปีที่ 4	30	17.05
-มัธยมศึกษาปีที่ 5	30	17.05
-มัธยมศึกษาปีที่ 6	30	17.05
รวม	176	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่าจำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.57 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 20.45

ผลการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ 1) ความรู้สึกก่อนการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ มีความรู้สึกตื่นเต้น อยากเรียนในระบบนิเวศการเรียนรู้ และอยากทำกิจกรรมต่างๆ ในฐานการเรียนรู้ 2) สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การลงมือปฏิบัติจริง การดำเนินการในอาชีพต่างๆ ในฐานการเรียนรู้ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการเป็นผู้ประกอบอาชีพที่ดี 3) สิ่งที่นักเรียนชอบมากที่สุดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ได้ฝึกทักษะอาชีพจากสถานที่จำลองเสมือนจริงที่สามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจและตามหลักสูตร ได้ลงมือปฏิบัติจริง 4) ปัญหาที่นักเรียนพบระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ การไม่จัดตารางเวลาที่ชัดเจนให้แต่ละระดับชั้นเข้าใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้นอกเวลาเรียน เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์ และฐานการเรียนรู้มีพื้นที่จำกัด 5) สิ่งที่นักเรียนอยากให้มีการปรับปรุงแก้ไขในการเรียนรู้ ตามรูปแบบฯ มีการไปฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ 6) ความรู้สึกหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ นักเรียนมีความประทับใจในการจัดการ การสอนตามรูปแบบฯ อยากให้มีฐานการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และควรเป็นอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคต 7) สิ่งที่ยากบอกครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ครูจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ได้ดี มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ สอนสนุกและน่าสนใจ

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 4.10 จำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (N=176)	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	87	49.43
-หญิง	89	50.57
รวม	176	100.00

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (N=176)	ร้อยละ
-มัธยมศึกษาปีที่ 1	25	14.20
-มัธยมศึกษาปีที่ 2	25	14.20
-มัธยมศึกษาปีที่ 3	36	20.45
-มัธยมศึกษาปีที่ 4	30	17.05
-มัธยมศึกษาปีที่ 5	30	17.05
-มัธยมศึกษาปีที่ 6	30	17.05
รวม	176	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่าจำนวนความถี่และค่าร้อยละสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.57 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 20.45

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านบรรยากาศ			
1.สภาพแวดล้อมของฐานการเรียนรู้	4.50	0.61	มากที่สุด
2.สถานที่ตั้งของฐานการเรียนรู้	4.27	0.72	มาก
3.ความสะอาด เรียบร้อยภายในฐานการเรียนรู้	4.55	0.59	มากที่สุด
4.ความเหมาะสมของจำนวนครูต่อนักเรียน	4.36	0.73	มาก
5.ปริมาณโต๊ะ เก้าอี้ในฐานการเรียนรู้มีความเพียงพอ	4.89	0.33	มากที่สุด
6.จัดบรรยากาศในฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของฐานการเรียนรู้	4.96	0.30	มากที่สุด
7.ความปลอดภัยของฐานการเรียนรู้	4.54	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามหรือแสดงความคิดเห็น	4.69	0.69	มากที่สุด
2.ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.44	0.79	มาก
3.ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า	4.38	0.83	มาก
4.ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการจัดการสอนที่เป็นขั้นตอนเข้าใจง่าย	4.44	0.79	มาก
5.ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านสอนสนุกสนาน ชักจูงให้เกิดองค์ความรู้	4.47	0.78	มาก
6.ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการใช้เทคนิคการสอนและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.94	0.34	มากที่สุด
7.ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบชัดเจน	4.56	0.69	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
1.บทเรียนในฐานการเรียนรู้เข้าใจง่าย	4.89	0.33	มากที่สุด
2.แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เหมาะสมกับเนื้อหาของฐานการเรียนรู้	4.64	0.67	มากที่สุด
3.สื่อในฐานการเรียนรู้มีความทันสมัย และมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.50	0.66	มากที่สุด
4.สื่อในฐานการเรียนรู้ เข้าใจง่าย และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน	4.39	0.71	มาก
5.เอกสารประกอบการในฐานการเรียนรู้ดึงดูดให้เกิดการเรียนรู้	4.87	0.37	มากที่สุด
6.เนื้อหาของฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้	4.36	0.73	มาก
7.ฐานการเรียนรู้มีคุณภาพ	4.50	0.64	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.58	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) โดยลำดับสูงสุด คือ จัดบรรยากาศในฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของฐานการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมา คือ ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการใช้เทคนิคการสอนและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ สถานที่ตั้งของฐานการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)

เมื่อพิจารณาผลการประเมิน พบว่า ผ่าน ($\bar{X} = 3.51$)

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4.1 การประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความเป็นประโยชน์				
1.1	วัตถุประสงค์ เป้าหมายของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการพัฒนา	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2	มีแนวคิด ทฤษฎีรองรับอย่างสมเหตุสมผล สามารถอ้างอิงได้	4.56	0.53	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.3	แนวคิด ทฤษฎีที่ระบุมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	4.56	0.73	มากที่สุด
1.4	กระบวนการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ	4.44	0.53	มาก
1.5	รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ระบุได้ครบถ้วน	4.33	0.71	มาก
1.6	แก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย	4.78	0.44	มากที่สุด
1.7	รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจุดเด่น น่าสนใจ สะท้อนถึงแนวคิดใหม่	4.67	0.50	มากที่สุด
2. ความพึงพอใจ				
2.1	รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน	4.89	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.2	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อครู	4.89	0.33	มากที่สุด
2.3	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด
2.4	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา	4.56	0.73	มากที่สุด
2.5	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพ	4.56	0.53	มากที่สุด
2.6	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน	4.44	0.73	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.7	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพบริบทที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน	4.67	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.62	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) โดยลำดับสูงสุด คือ รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนและรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมา คือ แก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ระบุได้ครบถ้วน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

เมื่อพิจารณาผลการประเมิน พบว่า ผ่าน ($\bar{X} = 3.51$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 3) เพื่อการใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน การศึกษาสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย 1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและนักเรียน จำนวน 580 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้ การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แหล่งข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 แห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย 2.1 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 10 คน 2.2 ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ

อาชีพฯ ใช้การประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แหล่งข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการและอาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาฯ ขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ราษฎ์ชาวบ้าน และนักเรียน จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน จำนวน 4 ฉบับ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพฯ ใช้การประเมินโดยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ราษฎ์ชาวบ้าน และนักเรียน จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความเป็นประโยชน์และสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาพปัญหา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนยังกระจาย กระจาย ไม่เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การกำกับ ติดตามและประเมินผลครูในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ยังไม่เป็นระบบ 3) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ 1) ปัจจัยการจัดการเรียนรู้จากระบบนิเวศไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2) ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่ถึงร้อยละ 75 3) นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน 1) การประสานงานและการวางแผนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้มีความบกพร่อง 2) ไม่ได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบ 3) เกณฑ์การวัดและประเมินผลยังไม่ครอบคลุม องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ครูยังขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 เจ็อนใจความสำเร็จ 1) นโยบายของสถานศึกษายังไม่ตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) ครูมีความเข้าใจเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน โดยนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ความต้องการ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 1) มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลครูในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) มีการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนร้อยละ 80 ขึ้นไป 3) นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน 1) ประสานงานและร่วมการวางแผนกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ 2) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบ 3) มีการวัดผลและประเมินผล อย่างเป็นระบบ องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 เจ็อนใจความสำเร็จ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ 2) ครูได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มความเข้าใจและปรับเปลี่ยนความคิดใหม่ในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ 1) ควรมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน 2) นักเรียนต้องสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลา 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ควรครอบคลุม 4) การสร้างเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน 5) ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนักเรียน 6) นักเรียนต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนร้อยละ 80 ขึ้นไป 3) นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน 1) ควรมีการประชุมวางแผน ก่อน-หลังการจัดการเรียนรู้ 2) ครูควรพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความรู้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน 4) ควรมีการจัดเกณฑ์วัดผลประเมินผลที่เหมาะสมครอบคลุม องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ควรมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ 1) ควรมีการจัดทำแผนนโยบายที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อการจัดการเรียนรู้ระบบนิเวศการเรียนรู้ 3) ควรมีการจัดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

พบว่ารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย ระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) จุดประกายความคิด (Empathize) 2) การประชุมวางแผน (Plan) 3) การทำงานร่วมกัน (Team work) 4) การดำเนินการ (Performance) 5) การนิเทศติดตาม (Follow up) และ 6) การวัดผลประเมินผล (Evaluate) องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน 3) ความสามารถในทักษะอาชีพของนักเรียน 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง 2) ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยลำดับสูงสุด คือ องค์กรประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ นิเทศ ติดตาม (Follow up) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์กรประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน การดำเนินงาน (Performance) องค์กรประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความสามารถในการทักษะอาชีพของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ องค์กรประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบนิเทศ การเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย องค์กรประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงานจุดประกายความคิด (Empathize) การวัดผลและประเมินผล (Evaluate) อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลำดับสูงสุด คือ องค์กรประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเทศ การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์กรประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ องค์กรประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

3. ผลการใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.1 ผลการประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยลำดับสูงสุด คือ ครูจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงานและศักยภาพของนักเรียน และครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ส่วนลำดับที่ต่ำสุดคือ ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการ ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายครอบคลุมมาตรฐาน และตัวชี้วัด หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง และแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน ครูนำผลการวัดและประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และวางแผนการสอนซ่อมเสริม และครูเข้าร่วม

เครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ครูมืออาชีพ เพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการนำองค์ความรู้ต่างๆไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการ ปรับปรุงการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

3.2 ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลำดับสูงสุด คือ รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถส่งเสริมความรู้และเจตคติที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ รูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นและรู้สึกอย่างไรต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจ โดยนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มาจัดให้เป็นระบบในรูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเข้าเรียนรู้ได้ตลอดเวลาเพื่อฝึกทักษะอาชีพและเกิดประโยชน์ให้กับผู้เรียนสูงสุด
- 2) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้รูปแบบฯ เกิดจากขาดทักษะการนำแอปพลิเคชันมาใช้ในฐานการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้
- 3) ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรูปแบบฯ ควรเพิ่มฐานการเรียนรู้ที่หลากหลายในระบบนิเวศการเรียนรู้และสอดคล้องกับบริบทในท้องถิ่น

3.3 ผลการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่

- 1) ความรู้สึกก่อนการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ มีความรู้สึกตื่นเต้น อยากเรียนในระบบนิเวศการเรียนรู้ และอยากทำกิจกรรมต่างๆในฐานการเรียนรู้
- 2) สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การลงมือปฏิบัติจริง การดำเนินการในอาชีพต่างๆในฐานการเรียนรู้ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการเป็นผู้ประกอบอาชีพที่ดี
- 3) สิ่งที่นักเรียนชอบมากที่สุดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ได้ฝึกทักษะอาชีพจากสถานที่จำลองเสมือนจริงที่สามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจและตามหลักสูตร ได้ลงมือปฏิบัติจริง
- 4) ปัญหาที่นักเรียนพบระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ การไม่จัดตารางเวลาที่ชัดเจนให้แต่ละระดับชั้นเข้าใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้นอกเวลาเรียน เนื่องจากฐานการเรียนรู้มีพื้นที่จำกัด
- 5) สิ่งที่

นักเรียนอยากให้มีการปรับปรุงแก้ไขในการเรียนรู้ ตามรูปแบบๆ มีการไปฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ 6) ความรู้สึกลหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบๆ นักเรียนมีความประทับใจในการจัดการเรียนสอนตามรูปแบบๆ อยากให้มีฐานการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และควรเป็นอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคต 7) สิ่งที่อยู่อยากบอกครูในการดำเนินงานตามรูปแบบๆ ครูจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบๆ ได้ดี มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ สอนสนุกและน่าสนใจ

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลำดับสูงสุด คือ จัดบรรยากาศในฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของฐานการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการใช้เทคนิคการสอนและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ สถานที่ตั้งของฐานการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลำดับสูงสุด คือ รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน และรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อครู อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ แก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนลำดับที่ต่ำสุด คือ รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ระบุได้ครบถ้วน อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสรุปผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนยังกระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ ปัจจัยการจัดการเรียนรู้จากระบบนิเวศไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ การประสานงานและการวางแผนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้มีความบกพร่องครูยังขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ นโยบายของสถานศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการขาดการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของครูทุกคน ผู้บริหารไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินการ สอดคล้องกับนักวิชาการที่ได้ระบุว่าโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ (ศุภโชค ปิยะสันต์, 2558) ความต้องการ มีการส่งเสริมและสนับสนุน การจัดระบบนิเวศ การเรียนรู้ การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ประสานงานและร่วมการวางแผนกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษามี นโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุน การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัย ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กวัยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริด้านกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุงและการรายงานผลมีการประสานงานเป็นกลไก การขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาการจากระบบนิเวศการเรียนรู้ควรจัดให้เป็นระบบ มีการวางแผนที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียน การสอน ระบบนิเวศการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การวางแผนงานที่ดี การจัดการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารนโยบายที่ชัดเจน ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัย นงนุช ชุมภูเทพ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ในเขตภาคเหนือด้านตะวันตก องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมอาชีพของนักเรียน โดยมีกระบวนการ ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การทบทวนหลักสูตร 3) การพัฒนาความพร้อมด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอน และ 5) การนิเทศและประเมินผล สอดคล้องกับ ประเวศ หัจฉรินทร์แดง (2565) ได้กล่าวว่า การศึกษาปัญหาแนวทางและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสงเคราะห์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการจัดการศึกษา ปรากฏว่า หนึ่งในปัญหา ด้านการจัดการอาชีพ มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะอาชีพ ครูขาดทักษะประสบการณ์ด้านการสอนอาชีพ การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ สถานประกอบการที่ฝึกนักเรียนมีน้อย ขาดการเตรียมความพร้อมผู้เรียนเข้าสู่สถานประกอบการ แนวทางแก้ปัญหา คือ พัฒนาคู่มือบุคลากร ให้มีทักษะ และประสบการณ์สอนงานอาชีพ ปรับหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับงานอาชีพ สนับสนุนให้หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จัดสรร

งบประมาณเพื่อสนับสนุนและมีปัจจัยที่ส่งผล ผู้บริหาร ครูบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนสถานพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุน สอดคล้องกับ Jansen (2013) ศึกษาทักษะชีวิตและอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นในการทำงานของช่วงวัยรุ่นที่หมายถึง การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินชีวิตที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการจัดการเวลาเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย กลุ่มวัยรุ่นสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่กำหนดไว้ตามเป้าหมาย นอกจากนี้หากนักเรียนมีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะทางสังคมอย่างหนึ่งจะช่วยพัฒนาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ แต่ในช่วงวัยรุ่น มีพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งอาจมีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด การก่อคดีโจรกรรม เป็นต้น หากมีการส่งเสริมทักษะอาจจะมีส่วนในการลดพฤติกรรมเสี่ยง และทำให้มีประสิทธิภาพ ในการเผชิญกับความยากลำบาก รวมถึงมีการบูรณาการกับอาชีพที่ทำกันในกลุ่มวัยรุ่น โดยนักวิจัยประยุกต์ใช้แบบสอบถามเชิงสถานการณ์ (Scenario Questionnaire) พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพที่แตกต่างกัน นักวิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการประยุกต์ใช้ทักษะการสื่อสารและการบริหารเวลาเกี่ยวข้องโดยตรงกับความยืดหยุ่น และนำผลการวิจัยใช้ในการพัฒนาชุมชนและดำเนินการความช่วยเหลือกลุ่มวัยรุ่นให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

2. รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ

นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย ระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน สอดคล้องกับชิวิตน์ นิจนตร(2560) รูปแบบมีองค์ประกอบอย่างน้อย 6 ประการ คือวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ระบบหรือโครงสร้าง กลไกหรือกระบวนการทำงาน ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในรูปแบบ และบริบทหรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบนั้นๆ รูปแบบช่วยให้นักวิจัยสามารถบรรยาย ทำนาย และทดสอบปรากฏการณ์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรมได้ สอดคล้องกับ อารยา คงสุนทร (2561) องค์ประกอบของรูปแบบโดยทั่วไปจะประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์และกลไกของรูปแบบ ในขณะที่องค์ประกอบของรูปแบบซึ่งระบบจะประกอบไปด้วยประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับรุ่งนภา ตังจิตรเจริญกุล และคณะ (2562) เป็นลักษณะการดำเนินการที่เป็นระบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลิตผล(Output) และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม

(Feedback) การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด สอดคล้องกับ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อ้างในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2565) ที่ให้ความหมายระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นระบบที่จะเกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพร่วมกัน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) จุดประกายความคิด (Empathize) 2) การประชุมวางแผน (Plan) 3) การทำงานร่วมกัน (Team work) 4) การดำเนินการ (Performance) 5) การนิเทศติดตาม (Follow up) และ 6) การวัดผลประเมินผล (Evaluate) องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ประกอบด้วย 1) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน 3) ความสามารถในการทักษะอาชีพของนักเรียน 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง 2) ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ ณรงค์ อภัยใจ (2560) ที่ว่าเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ การกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา และความทุ่มเทเสียสละของครูในโรงเรียนที่ต้องการให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับปนัดดา จันทวงศ์ (2565) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย 2) การบริหารจัดการด้านงานบุคคล ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย 3) การบริหารจัดการด้านงานงบประมาณ ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อย 4) การบริหารจัดการงานทั่วไป ประกอบด้วย 2 ประเด็น 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 ประเด็นย่อย องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะอาชีพและเจตคติที่ดีในการประกอบ

อาชีพ 2) ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและการทำงานตามหลักสูตร 3) สถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกงานหรือส่งเสริม ทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน 4) สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) เครือข่ายองค์กรภายนอก 2) การประสานงาน สอดคล้องกับ Tolbert (1980 อ้างถึงใน ฌฐอริยา สุขสุวรรณพร, 2553) ระบุว่า การพัฒนาทางอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องของชีวิตบุคคล ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนา ค่านิยม ทางอาชีพการประมวล ความคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางอาชีพการเรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพ และการได้ทดลองสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการเรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสทางอาชีพและการได้ทดลองสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ เช่น การทำงานครึ่งเวลาหรือเต็มเวลา และการพักผ่อนจากการทำงาน เป็นต้น สอดคล้องกับ Wang, et al. (2008) การพัฒนาเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ คือ การจัดการและควบคุมอารมณ์ ความคิดริเริ่ม ในงานความเป็นผู้นำในการทำงาน ความสามารถทางสังคม การจัดการเวลาเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย และความมั่นใจในตนเอง ซึ่งมีคุณสมบัติทางจิตวิทยาโดยใช้แบบสอบถาม LEQ-H เพื่อวัดโครงการ ทำงานกับนักเรียนในประเทศสิงคโปร์ เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตวิทยาของชีวิตตรวจสอบความสอดคล้องภายใน เช่น การจำแนกและความถูกต้องขององค์ประกอบ พบว่ามีองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องระดับปานกลาง เมื่อตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศต่างกันทักษะชีวิตและอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งงานวิจัยนี้สรุปได้ว่า แบบสอบถาม LEQ-H สามารถวัดโครงการการทำงานของนักเรียนด้วยทักษะชีวิตที่มีองค์ประกอบ คือ การจัดการและควบคุมอารมณ์ ความคิดริเริ่มในงาน ความเป็นผู้นำในการทำงาน ความสามารถทางสังคม การจัดการเวลาเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย และความมั่นใจในตนเอง

3. การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบฯ โดยภาพรวม พบว่า มากที่สุด และผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ โดยภาพรวม พบว่า มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูได้มีส่วนร่วมดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนแรกๆของกระบวนการทำงานการวางแผนการดำเนินการ และการประเมินผล สอดคล้องกับ นฤกร ปันสกุล (2557) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบฯมีความรู้สึกตื่นเต้น อยากเรียนในระบบนิเวศการเรียนรู้ และอยากทำกิจกรรมต่างๆในฐานการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ การลงมือปฏิบัติจริง การดำเนินการในอาชีพต่างๆ

ในฐานะการเรียนรู้ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการเป็นผู้ประกอบอาชีพที่ดี ได้ฝึกทักษะอาชีพ จากสถานที่จำลองเสมือนจริงที่สามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจและตามหลักสูตร ได้ลงมือปฏิบัติจริง ปัญหาที่นักเรียนพบระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ การไม่จัดตารางเวลาที่ชัดเจนให้แต่ระดับชั้นเข้าใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้นอกเวลาเรียน เนื่องจากฐานการเรียนรู้มีพื้นที่จำกัด ควรมีการไปฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการนักเรียนมีความประทับใจในการจัดการเรียนสอนตามรูปแบบฯ อยากให้มีฐานการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และควรเป็นอาชีพที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคตครูจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ได้ดี มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้ สอนสนุกและน่าสนใจผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบฯ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ที่ดี น่าสนใจ สอดคล้องกับ เพ็ญญา กุลนภาดล และคณะ (2559) สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่สำคัญในการสร้างแนวทาง ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพของนักเรียน ร่วมกับผู้ปกครองและหน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ ควรมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาศักยภาพนักเรียนและเยาวชนที่ชัดเจน สอดคล้องศิริญา เลียบคง (2560) แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล หรือสถานที่ที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการและนวัตกรรม ความรู้ ที่สนับสนุนผู้เรียนให้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เกิดประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยที่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่าง กว้างขวางและต่อเนื่อง สามารถพัฒนาตนเองตามความสนใจอย่างเต็มตามศักยภาพ สอดคล้อง กับญาณิศา ดวงสีทอง (2561) แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทุกอย่างภายในโรงเรียน ทั้ง อาคารสถานที่ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการและด้านสนับสนุนวิชาการ รวมถึงผู้บริหาร ครูและ นักเรียน ทั้งวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร การศึกษาแกนกลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหากแต่โลกที่เปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน แนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นที่ องค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับผู้เรียนให้สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ใน สังคมยุคปัจจุบันได้ การเรียนรู้ยุคปัจจุบันจึงไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องมีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียนและที่สำคัญต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ สอดคล้องกับอรรถวณิช ตูยาสัย (2561) แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ กับผู้เรียน เป็นแหล่งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ซึ่งอาจเป็นที่ที่มีอยู่ในโรงเรียนและในชุมชน หรือสภาพแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติ องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลสำคัญในชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วัฒน ลาพิงค์ (2562) แหล่งเรียนรู้หมายถึง บุคคล สถานที่ ข้อมูลข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนหรือท้องถิ่น ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถนำมาใช้ในการ จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับศุภภากร เมฆขยาย (2564) การเสริม ทักษะอาชีพในหลักสูตร ว่าการสอนที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรมีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทักษะอาชีพอยู่ใน โครงสร้างรายวิชาของโรงเรียน ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนในชั่วโมง ชุมนุมกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มาบูรณาการเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนด้านทักษะอาชีพ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน เน้นการเรียนที่ทำให้ ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ควบคู่การเรียนรู้อย่างมีความสุข นักเรียนสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข มุ่งเน้นกระบวนการให้ผู้เรียนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและขนบธรรมเนียม ประเพณี เพื่อเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยลดปัญหาการออกกลางคัน ของนักเรียน สร้างทางเลือกให้กับผู้เรียนว่าจะเลือกเรียนต่อหรือเลือกประกอบ มีการมุ่งเน้นในการ พัฒนาทักษะอาชีพ โดยใช้กิจกรรมชุนนุมเป็นหลัก มีการจัดกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการ ของนักเรียนมีการกำหนดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในหลักสูตรสถานศึกษา

4. การประเมินผลการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
 สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการประเมินความเป็น ประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม พบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ อาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นรูปแบบที่เป็น ประโยชน์แก่นักเรียนในด้านทักษะอาชีพ และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต สอดคล้องกับ ศุภโชค ปิยะสันต์ (2558) ที่ว่าแนวคิดและหลักการ จัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ คือ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์สามารถประกอบอาชีพในท้องถิ่น โดยไม่ทิ้งถิ่นฐานฐานที่อยู่พึ่งตนเองได้และอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุขใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ สามารถนำไปปฏิบัติหรือประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม และการสอนอาชีพที่มีความสอดคล้อง กับสภาพบริบทและศักยภาพในพื้นที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีทักษะในการประกอบอาชีพและมีรายได้

ระหว่างเรียนสอดคล้องกับรุ่งทิพย์ พรหมหลวงศรี (2562) แนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยผ่านเครือข่ายความร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียน
- 2) การสร้างและหาเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นสถานประกอบการหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมทักษะอาชีพ สร้างเป้าหมายร่วมกันบูรณาการให้เกิดกิจกรรมการทำงานร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับติดตาม ร่วมชื่นชม มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
- 3) สถานศึกษาทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน
- 4) จัดทำและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของตลาดแรงงาน ความต้องการของจังหวัดอุดรธานี บริบทของโรงเรียนและชุมชน โดยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5) การฝึกอบรมพัฒนาครูและนักเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยความร่วมมือของหน่วยงานร่วมพัฒนา
- 6) จัดกิจกรรม The Idol บุคคลต้นแบบ โดยเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพต่าง ๆ มาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพและมีงานทำ
- 7) จัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์อาชีพ ณ สถานประกอบการ โดยสนับสนุนของเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าและมีเป้าหมายที่ชัดเจน
- 8) มีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงตลอดระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์
- 9) จัดแสดงผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกวดผลงานของสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมพัฒนา นำเสนอต่อสาธารณชนและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 10) สนับสนุนงบประมาณหรือจัดหาแหล่งทุนในการต่อยอดกิจกรรมสู่การเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ (Young Entrepreneurs)
- 11) สร้างหรือส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการน้อย การลงพื้นที่ร่วมกับชุมชนเพื่อนำแนวคิดจากชุมชนในการประกอบกิจการ
- 12) สนับสนุนช่องทางเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและสถานประกอบการ สอดคล้องกับ สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (2563) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางในการบริหารพบว่า ด้านวิชาการ มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อาชีพในท้องถิ่น และความเปลี่ยนแปลงของสังคมมีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ชุมชน หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะอาชีพใน โรงเรียน ด้านบริหารบุคคล มีการพัฒนา

บุคลากรให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะอาชีพนักเรียน ครูได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพที่หลากหลาย ด้านงบประมาณ มีการวางแผนร่วมกับชุมชนในการใช้ทรัพยากร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อสำหรับการเรียนสอนอาชีพและการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ด้านการบริหารทั่วไปมีการส่งเสริมให้สถาบันอาชีวศึกษา สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน พบว่า มี 4 องค์ประกอบ คือ (1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารงานหลัก 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป (2) กระบวนการ การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ใช้วงจรการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง (3) ด้านผลผลิต นักเรียนมีทักษะอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะในการทำงานและมีรายได้ระหว่างเรียน และ (4) เงื่อนไขความสำเร็จเป็นองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายและการประสานงาน 4) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ และคณะ (2564) ได้กล่าวว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย มี 3 ขั้นตอน คือ 3.1) การส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของครูก่อนเข้าสอน 2) การวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการนิเทศการสอนและ 4) การประเมินและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ 3.2) การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา 2) การส่งเสริมการจัดบรรยากาศทางกายภาพ และ 3) การส่งเสริมการจัดบรรยากาศทางสังคม และ 3.3) การส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับเสาวลักษณ์ ขาวเขียว และ(2565) ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสิชล 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการมีงานทำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาทุกแห่งมีการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ชุมชน ภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน สถานศึกษาได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ์ฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพในระดับดี และยังพบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำตามความถนัด

และความต้องการของตนเอง มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศวางแผนชีวิตทางการเงินที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้ในระดับดีเยี่ยม แต่ยังขาดระบบการนิเทศ ติดตาม และครูผู้สอนไม่ได้นำกระบวนการเรียนจัดการเรียนรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Hoppock (1935 อ้างถึงใน ฉัฐอริยา สุขสุวรรณพร, 2553) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ (Hoppock Composite Theory) ว่าการพัฒนาอาชีพเริ่มจากการที่บุคคลเริ่มตระหนักว่า มีอาชีพบางชนิดที่จะทำให้เขาได้รับความพึงพอใจ และสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้โดยกล่าวว่า การเลือกอาชีพจริง ๆ ทุกคนมีความรู้สึกเกี่ยวกับความต้องการในอาชีพใดอาชีพหนึ่งมานานแล้ว และทัศนคติต่ออาชีพบางชนิดนี้จะเป็นผลต่อทิศทางการเลือกอาชีพภายหลัง สอดคล้องกับ Shea (2011) ได้ศึกษาวิจัยโดยการสำรวจระดับของทักษะชีวิตตนเองอย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียนด้านการอ่านและการเขียนในฮ่องกงและตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ความสามารถตนเอง เช่น ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ซึ่งนักเรียนควรมีทักษะชีวิตเพราะสามารถพัฒนานักเรียนได้ในหลาย ๆ ด้านได้แก่ การมีประสิทธิภาพตนเองด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพของตนเอง ด้านการเข้าสังคมด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และการประกอบอาชีพและการพัฒนาความสามารถของตนเอง โดยมีโรงเรียนและพ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้การสนับสนุนนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีมุมมองด้านบวก เกี่ยวกับการเชื่อมั่นในตนเองในด้านวิชาการ บุคลิกภาพ สังคม และการประกอบอาชีพและการพัฒนาความสามารถของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่าเพศหญิงค่อนข้างมีความมั่นใจมากขึ้นในการใช้ทักษะชีวิตในด้านวิชาการและการประกอบอาชีพและการพัฒนาความสามารถของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรส่งเสริม และสนับสนุน งบประมาณ การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ภายใน โรงเรียน และด้านการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยการจัดการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน จัดเวทีนำเสนอผลงาน เพื่อส่งเสริมให้ครูและสถานศึกษาที่มีแนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

1.2 การนำรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้ควรคำนึงถึงสภาพบริบท ความต้องการของแต่ละสถานศึกษา

1.3 ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.4 การส่งเสริมให้ครูในระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้สำหรับนักเรียนภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มี คุณภาพ

2.3 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์

2.4 ควรศึกษาความต้องการด้านอาชีพที่หลากหลายของนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น. โรงเรียนชลประทานผาแตก อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แนวทางการส่งเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว. กรุงเทพฯ.
- _____. (2548). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2551). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. จำกัด.
- _____. (2554). การจัดการศึกษาด้านอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการจัดการศึกษาด้านอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. 26 – 29 กรกฎาคม พ.ศ.2554 ณ โรงแรมคุ้มภูคำเชียงใหม่.
- _____. (2558). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2558. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 -2564). สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- _____ . (2560). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2560-2579. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- _____ . (2561). มาตรฐานการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____ . (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์.(2564). รูปแบบกรอบแนวคิดทางด้านหลักการวิธีการดำเนินงานและเกณฑ์ต่างๆ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กันตภา สุทธิอาจ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริง ส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. หลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กัญญภัทร จาปาทอง. (2558). แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนเรื่องทักษะอาชีพผ่านสื่อโทรทัศน์ในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัญญาณัฐ ปูนา. (2562). ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 9(1), 135-148. พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- จรีลักษณ์ รัตนพันธ์ (2557). ทักษะทางสังคม. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จินางค์กูร โรจนนันต์. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12 (พ.ศ. 2560 -2564). สืบค้น 8 กันยายน 2563. www.article_20160803090642.pdf. (nesdc.go.th).

- ฉลอม ชูยิ้ม. (2556). การพัฒนารูปแบบกระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเป็นระบบ. สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก.
- ชนาธิป บุปผามาศและคณะ. (2566). การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการออกแบบบรรจุภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 12(3), 13-22.
- ชนัดดา เทียนฤกษ์. (2557). ความหมายทักษะอาชีพ. สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชिरวัฒน์ นิจนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชโรชนีชัย ชัยมินทร์. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามกรอบเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไชยเชษฐ หัสไชโย. (2556). การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 16.
- ญาณิสรา ดวงสีทอง. (2561). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนหนองไสพรเจริญวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. คุุณิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐธัญญ์ ธาระวานิช. (2557). การพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21. เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน, สำนักเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ณัฐธิดา ภูจีป. (2559). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารี บุญชู.(2548). การใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ต่อศักดิ์ บุญเสื่อ. (2556). องค์ประกอบของรูปแบบ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ลพบุรีเขต 2.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์. (2555). ความหมายของรูปแบบของจริงรูปแบบที่เป็นแบบอย่างและ
แบบจำลอง. กรุงเทพฯ. เสมาธรรม.
- ทศนา แฉมมณี.(2555). การพัฒนารูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดเป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดง
ออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศน์พล แก้วเพชรบุตร, วิภาดา ประสารทรัพย์. (2565). การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ
ของผู้เรียน. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา.
- นงนุช ชุมภูเทพ. (2560). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส
ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงและทิวทัศน์ในเขตภาคเหนือด้านตะวันตก. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นฤกร ปิ่นสกุล. (2557). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนใน
สถานศึกษาสังกัดเทศบาล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นางสิริรัชต์ แก้วงาม. (2561). ลักษณะของรูปแบบที่ดี. โรงเรียนบ้านคู่มือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.
- นางอารยา คงสุนทร. (2561). องค์ประกอบของรูปแบบ. บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
ธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์.
- นิวัตร นาคะเวช. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในพื้นที่. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์
ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัย
อีสเทิร์นเอเซีย.
- นัญชฎารัตน์ ณ นคร. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- นันทวัน จันทร์กลิ่น. (2557). การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านเนินมะปรางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. การบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- บรรจง เจริญสุข. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา จันทวงศ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปนัดดา นกแก้ว. (2564). ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ จังหวัดสมุทรปราการ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประจวบ หนูเลียง และคณะ. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: เสมอธรรม.
- ประเวศ ทั้ง จันทรแดง. (2565). กลยุทธ์การจัดการศึกษาสงเคราะห์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต นักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏกำแพงเพชร, 1(2), 18-32.
- ประสิทธิ์ ไชยศรี. (2557). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการใน การบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. กรุงเทพฯ. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566. DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14458/DPU.the.2014.90.
- ประสิทธิ์ ไชยศรี. (2557). องค์ประกอบของรูปแบบวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต . สาขาวิชา การจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

- ปิย สุกีสุสดี. (2562). ยุทธศาสตร์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามแนวตะเข็บชายแดนจังหวัดเชียงราย. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, 6(8): 3938-3947.
- ปิยรัตน์ ยอดสุวรรณ และคณะ (2564). แนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงพาน จังหวัดเชียงราย. Journal of Education Academic Chiang Rai Rajabhat University, 6(1), 89-110.
- ปัทมา จันปัญญา. (2561). การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรัตน์ มีลอด. (2559). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนโรงเรียนบ้านป่าสักไก่อ. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พริดา มาลาม. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- พิชญ อภิสมภาร โยธิน. (2562). การพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพให้แก่วัยรุ่นหญิง มารดาวัยรุ่น และครอบครัว. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัชนี มหาโพธิ์. (2565). การพัฒนาการเรียนรู้แบบโครงการอาชีพเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี 6. วารสารวิจัยและพัฒนาสหวิทยาการ, 4(3), 23-35.
- พัฒนา พรหมณี, และคณะ(2560). แนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- เพ็ญญา กุลนภาค, คณะ. (2559). การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพสำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

- มีศิลป์ ชินภักดี.(2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- บุทรพงษ์ กัวยรรณ. (2543). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557) . **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2557**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2557.
- รมย์ พะโยม. (2552). **รูปแบบการบริหารการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- รุ่งทิพย์ พรหมหลวงศรี (2562) **แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะอาชีพผ่านเครือข่ายความร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี**. การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- รุ่งนภา ตังจิตรเจริญกุล และคณะ. (2562) **องค์ประกอบของรูปแบบ**. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2448). **การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. การบริหารการศึกษา: บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. (2563). **รายงานการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22**. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. แม่ฮ่องสอน.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. (2563). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22**. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. แม่ฮ่องสอน.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. (2564). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22**. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. แม่ฮ่องสอน.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. (2565). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 พ.ศ.2560-2565**. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. แม่ฮ่องสอน.

- โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2564). **สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.**
- วชิราพร สุวรรณศรวล. (2556). **รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(พิเศษ) :182-192.**
- วารินทร์ รัศมีพรรณ. (2542). **ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ ฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2553). **ลักษณะของรูปแบบที่ดี. กรุงเทพฯ: สุวิริยสาส์น.**
- วิรุฬห์ นิลโมจน์. (2558). **ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต. ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการศึกษานอกระบบ (หน่วยที่ 9, หน้า 9-1 ถึง 9-63, ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.**
- วัฒน์ ลาพิงค์. (2562). **การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชารองเรียนราชประชานุเคราะห์15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท). การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.**
- ศุภโชค ปิยะสันต์. (2558). **รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารบทเรียนจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 9(2) : 175-189.**
- ศุภากร เมฆขย. (2564). **รูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุรุสภาวิทยากร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT.**
- ศิริญาญ์ เลียบคง. (2560). **การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.**
- สถาบันอุทยานแห่งการเรียนรู้. (2561). **ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem). สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.**

- สายเพ็ญ บุญทองแก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 2. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สมชัย จรรย์ไพฑูย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
อุบลราชธานี.
- สรศักดิ์ ศุภเมธีวรกุล. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- สหพัฒน์ ทิพยมาศ. (2561). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ “พลังประชารัฐ”. โรงเรียนตะเคียนวิเทศ.
- สิริรัชต์ แก้วงาม. (2562). การพัฒนารูปแบบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านถู่ฉี่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิโรดม มณีแฮด, และปณิศา วรรณพิรุณ. (2565). ระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลด้วยปัญญาประดิษฐ์
สำหรับการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุกัญญา แซ่มะฮ้อย. (2557). การวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัย
ในชั้นเรียน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตภาคเหนือตอนล่าง. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์. (2558). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2555). การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2543). กรอบการประเมิน
คุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
ของโรงเรียนในอำเภอแม่ลาน้อย. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต ๒.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการจัดหาศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
การประกอบอาชีพ: ข้อค้นพบจากงานวิจัย. กรุงเทพฯ: หจก.ศรีบูรณะคอมพิวเตอร์-
การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็ก
ในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 -
2579. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รายงานการศึกษารูปแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อ
ต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย 4.0. กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 6 ปี (พ.ศ.
2560-2564). สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ. สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง
ศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- เสาวลักษณ์ ขาวเขียว และ(2565). บทความวิจัยแนวทางการส่งเสริมทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสิชล 1 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. Journal of MCU
Humanities Review, 8(1), 57-74.
- อัญรา จุ้ยเจริญ. (2558). คู่มือการโค้ช เพื่อผู้นำยุคใหม่. กรุงเทพฯ: แอคคอมแอนดอิมเมจ.
- อรรถวจน์ ดุยาสัย. (2561). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัด
ลำพูน : ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยพาร์อีสเตอร์น.

- อำไพ นงศ์เยาว์. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้
ในศตวรรษที่21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
อุทุมพร จามรมาน. (2555). การพัฒนารูปแบบโครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ.
กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์พื้นที่.
- _____. (2562). รูปแบบและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ในองค์กร. กรุงเทพฯ: แอคคอมแอนด์อิมเมจ.
- _____. (2551). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
ของนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ “พลังประชารัฐ”. โรงเรียนตะเคียนวิทยา.
- _____. (2558). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
ของนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ “พลังประชารัฐ”. โรงเรียนตะเคียนวิทยา.
- _____. (2559). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
ของนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ “พลังประชารัฐ”. โรงเรียนตะเคียนวิทยา.
- _____. (2560-2564). การจัดการศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็ก
ด้อยโอกาสสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- _____. (2560-2564). กำหนด วิทยาลัยฯ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ มาตรการและ
เป้าหมายการพัฒนาเพื่อให้เด็กด้อยโอกาสสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- Carter V. Good. (1973). **Dictionary of Education, 2nd ed.** New York. McGraw – Hill
Book Company.
- chee-kit Looi. (2001). สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย. สำนักมาตรฐาน
การศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- Hannon, et al. (2019). สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย. สำนักมาตรฐาน
การศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ.

- Harrell, T.S. (2020). **สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้.** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- Holgado and Penalvo (2017). **Preliminary validation of the metamodel for developing learning ecosystems.** In J. M. Dodero, M. S. Ibarra Sáiz, & I. Ruiz Rube (Eds.),
- Hoppock. (1935), ณัฐอริยา สุขสุวรรณพร. (2553). **การสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. international handbook. Oxford: Pergamon Press.
- Jansen. (2013). **Life Skills that Enable Resilience: A Profile of Adolescents from a Coloured Community in Kimberley.** (Doctoral Dissertation, University of the Free State).
- Jessica Spencer-keys, คณะ. (2020). **สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย.** สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- Keeves. (1988). **Educational research, methodology and measurement: An.**
- Kondratova, et al. (2017). **“Design considerations for competency functionality within a learning ecosystem.” Learning and collaboration technologies: Novel learning ecosystems.** Cham: Springer International Publishing.
- Rose Benedicts. (2018). **สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย.** สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ
- Shea. (2011). **ศึกษาวิจัยโดยการสำรวจระดับของทักษะชีวิตตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ.** Skill of 21st Century. Volume III. Washington. D.C.: USA.
- Spencer-Keyse, et al. (2020). **รายงานการศึกษารูปแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย 4.0.** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.

- Super, Donald. E. (1957). **Career pattern as a basic for vocational**. New York: Harper and Brothers.
- Tolbert. (1980 อ้างถึงใน ญัฐอริยา สุขสุวรรณพร, 2553). การสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Wang, et al. (2008). การพัฒนาเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ. Measuring E-learning Systems Success in an Organizational Context: Scale Development and Validation. Computers in Human Behavior, 23. American Educational Research Journal, 41(2), 237-269.
- Weise, M. (2020) การเรียนรู้ตลอดชีวิต. Long Life Learning: Preparing for Jobs that Don't Even Exist Yet. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1. <https://www.perlego.com/book/2026849/long-life-learning-preparing-for-jobs-that-dont-even-exist-yet-pdf> สืบค้น 15 ตุลาคม 2022.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว ๔๒๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่เนาเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมาย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้กำหนดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในวันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ หอประชุมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงขอเชิญผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมประชุม ในวันเวลาที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต ขำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ

โทร. ๐๘-๘๘๕๐-๘๘๘๗

โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว ๔๒๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมาย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้กำหนดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในวันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ หอประชุมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงขอเชิญประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุมในวันและเวลาที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ

โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗

โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว ๔๒๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

เรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมาย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้กำหนดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในวันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ หอประชุมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงขอเชิญกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุมในวันเวลาที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๕๐๐๗.๕๓๗/ ๕๑๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่เนาตึง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี
(Best Practice)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมาย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ **ดร.กัมพล ไชยพันธ์** และศึกษาดูงานงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับหรือได้รับรางวัลด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ในวันศุกร์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะสี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๕๓๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नादेิง อำเภอป่า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี
(Best Practice)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตอาวีรา

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. ตารางนัดหมาย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ **นายรัชฎ์ กิรงาม** และศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับหรือได้รับรางวัลด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ในวันศุกร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๕๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอป่า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี
(Best Practice)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมาย จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ **นายพุดศักดิ์ ตูละวิภาค** และศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับหรือได้รับรางวัลด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
ดร.พัทธยา ชนะพันธ์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันศุกร์
ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต ชำชื่นมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๐๑๘

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๔ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพระนอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. ตารางนัดหมาย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ **ดร.ณรงค์ อภัยใจ** ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับหรือได้รับรางวัลด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ในวันเสาร์ ที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ

โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗

โทรสาร. ๐ ๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่มาเต็ง อำเภอป่า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากร
ในหน่วยงานของท่าน **ผศ.ดร.สุบัน พรเวียง** ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต ขำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๗/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากร
ในหน่วยงานของท่าน *ผศ.ดร.มนต์นภัส มโนการณ* ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ใน
การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
(Connoisseurship) ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับ ความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำชนะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ

โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗

โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอป่า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์ ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันศุกร์
ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่มาเต็ง อำเภอป่า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๐

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
ดร.สุวิษญา ชินธนาชูกิจ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันศุกร์
ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่เนาตึง อำเภอบาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
ดร.พัทธยา ชนะพันธ์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันศุกร์
ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๐๑๘

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่ณาตัง อำเภอบาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๔ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตประชาสัมพันธ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพระนอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. ตารางนัดหมาย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ **ดร.ณรงค์ อภัยใจ** ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับหรือได้รับรางวัลด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ในวันเสาร์ ที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต ชำชื่นมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ

โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗

โทรสาร. ๐ ๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नादेิง อำเภอป่า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน ดร.อำนาจ วิทยานูวัตติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาองผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
ดร.อำนาจ วิทยานูวัตติ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาองผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันศุกร์
ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต ขำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่เนาเต็ง อำเภอบาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน ดร.วุฒิสักดิ์ เหล็กคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
ดร.วุฒิสักดิ์ เหล็กคำ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันศุกร์
ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ ๖๔๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรียน นางศรित्र สักลอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตารางนัดหมายประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
นางศรित्र สักลอ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ จึงขอเชิญประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันที่
๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ

โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗

โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว๑๕๘

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नादेิง อำเภอป่า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เรียน ดร.กัญญา สมบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. เครื่องมือตรวจสอบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน **ดร.กัญญา สมบูรณ์** เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยดังกล่าว ตามรายละเอียดโครงร่างวิจัยและเครื่องมือวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว๑๕๘

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
เรียน ดร.สงษ์ ไชยยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือตรวจสอบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ดร.สงษ์ ไชยยา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยดังกล่าว ตามรายละเอียดโครงร่างวิจัยและเครื่องมือวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะสี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว๑๕๘

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. เครื่องมือตรวจสอบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน **นายเรืองยศ ปันศิริ** เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยดังกล่าว ตามรายละเอียดโครงร่างวิจัยและเครื่องมือวิจัยดัดแบบ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว๑๕๘

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. เครื่องมือตรวจสอบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน **ดร.สังวาล วังแจ่ม** เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยดังกล่าว ตามรายละเอียดโครงร่างวิจัยและเครื่องมือวิจัยดังแนบ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชุต ชำขันมะสี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/ว๑๕๘

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอบาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. เครื่องมือตรวจสอบที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการนี้ทางโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน **ผศ.ดร.ประจวบ ขวัญมัน** เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัยดังกล่าว ตามรายละเอียดโครงร่างวิจัย และเครื่องมือวิจัยที่แนบ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต ชำชั้นมะลิ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/๒๕๕๔

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
ตำบลแม่नाเติง อำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๓๐

๒๐ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัยเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Try out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จ.แม่ฮ่องสอน” ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน

ในการนี้วิจัยครั้งนี้จึงมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยุต ขำขันมะลี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

กลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร. ๐๘-๙๘๕๐-๘๙๙๗
โทรสาร. ๐-๕๓๐๖-๕๑๔๑

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. ดร.กัญญา สมบูรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ
2. ดร.ดวงษ์ ไชยยา ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่
3. นายเรืองยศ ปันศิริ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1
4. ผศ.ดร.ประจบ ขวัญมัน อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
5. ดร.สังวาล วังแจ่ม อาจารย์สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนา
รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลตอนที่ 1.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนา
รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา
ความต้องการและแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผู้เกี่ยวข้อง

2. แบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ประเด็นของการประชุม รับฟังความคิดเห็น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมประชุมแต่อย่างใด
ทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ซึ่งขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมนำเสนอข้อมูลที่เป็น
ข้อเท็จจริงมากที่สุด ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล
ในขั้นต่อไป

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบบันทึก
มา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....น. สถานที่.....

ตอนที่ 2 ประเด็นของการประชุม รับฟังความคิดเห็น

2.1 สภาพปัญหาการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

.....
.....

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

.....
.....

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน

.....
.....

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์

.....
.....

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

.....
.....

2.2 ความต้องการของการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

.....
.....

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.3 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน**
(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลตอนที่ 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ประกอบไปด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การสัมภาษณ์ในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผลผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ขอให้ผู้ให้ข้อมูลนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ มา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 เวลา.....น. สถานที่.....
 ผู้ให้ข้อมูล.....ตำแหน่ง.....
 สถานที่ทำงาน/โรงเรียน.....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
 ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

.....

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

.....

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน

.....

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์

.....

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

**แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

(สำหรับเก็บข้อมูลตอนที่ 2.1 ยกร่างรูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อยกร่างรูปแบบพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. แบบบันทึกการประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ประกอบไปด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ประเด็นสำคัญของการยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. การประชุมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมประชุมแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ซึ่งขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบบันทึกการประชุม มา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น. สถานที่.....

ตอนที่ 2 ประเด็นสำคัญของการยกร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

.....
.....

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

.....
.....

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน

.....
.....

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์

.....
.....

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

แบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลตอนที่ 2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ฉบับนี้จัดทำขึ้น
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม
ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. แบบบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบไปด้วย 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ประเด็นสำคัญของการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ ฯ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. การประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผล
ผู้เข้าร่วมประชุมแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ซึ่งขอให้ผู้เข้าร่วมประชุม
นำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์
ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบบันทึก
การประชุม มา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น. สถานที่.....
 ชื่อ-สกุล.....ตำแหน่ง.....
 สังกัด.....

**ตอนที่ 2 ประเด็นสำคัญของการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม
 ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ

.....

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

.....

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน

.....

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์

.....

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลตอนที่ 2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสังเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลที่ได้เป็นความลับ หากผู้ให้ข้อมูลไม่สบายใจที่จะให้ข้อมูลในแบบประเมินสามารถยุติได้ตลอดเวลา จึงขอให้ผู้ให้ข้อมูลได้ตอบแบบประเมินให้ครบถ้วนทุกข้อและตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของครูผู้สอนมากที่สุด ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลได้ตอบแบบประเมินทุกประเด็น ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบประเมิน มา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

แบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนตามรูปแบบการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบ
นิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด
แม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

แบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนตามรูปแบบฯ
ฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาการใช้และหาประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งแบบประเมินมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียน
ตามรูปแบบฯ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงขอความร่วมมือจากผู้ประเมินได้ตอบแบบประเมินทักษะด้วยตนเอง
ในทุกประเด็น ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบประเมิน
มา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริงตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน

1. เพศ

(1.1) หญิง

(1.2) ชาย

2. อายุ

(2.1) 21-30

(2.2) 31-40

(2.3) 41-50

(2.4) 51-60

3. วุฒิทางการศึกษา

(3.1)ปริญญาตรี

(3.2)ปริญญาโท

(3.3)ปริญญาเอก

(3.4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสามารถของครู ในการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน คำชี้แจง ขอให้ผู้ประเมินพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความสามารถและความเป็นไปได้ของผู้ประเมินมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง ความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ

อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความสามารถของครูในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ

อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ	รายการ	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
1	ครูจัดเตรียมสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงาน					
2	ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน					
3	ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการดำเนินงาน					
4	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของนักเรียน					
5	ครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการ เครื่องมือที่หลากหลายครอบคลุมมาตรฐาน และตัวชี้วัด หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง และแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน					
6	ครูนำผลการวัดและประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และวางแผนการสอนซ่อมเสริม					
7	ครูเข้าร่วมเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ ครูมืออาชีพ เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการ ปรับปรุงการดำเนินงาน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลขึ้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบฯ หลังจากทดลองใช้รูปแบบฯ ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากครูหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้ตอบแบบประเมินทักษะด้วยตนเองในทุกประเด็น ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริงตามข้อมูลพื้นฐานของครู

1. เพศ

(1.1) หญิง

(1.2) ชาย

2. อายุ

(2.1) 21-30

(2.2) 31-40

(2.3) 41-50

(2.4) 51-60

3. วุฒิทางการศึกษา

(3.1) ปริญญาตรี

(3.2) ปริญญาโท

(3.3) ปริญญาเอก

(3.4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
คำชี้แจง ขอให้ครูผู้สอน พิจารณาข้อคำถามต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ประเมินเห็นด้วย/รู้สึก/มีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นเป็นอย่างยิ่ง

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ประเมินเห็นด้วย/รู้สึก/มีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ประเมินเห็นด้วย/รู้สึก/มีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นเป็นบางส่วน

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ประเมินเห็นด้วย/รู้สึก/มีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นเป็นส่วนน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ประเมินแทบจะไม่เห็นด้วย/รู้สึก/มีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นเลย

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบการพัฒนาาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถส่งเสริมความรู้และเจตคติที่ดี					
2	รูปแบบการพัฒนาาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนตามหลักสูตร					
3	รูปแบบการพัฒนาาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถสร้างโอกาสทางการศึกษาและการศึกษาต่อของนักเรียน					
4	รูปแบบการพัฒนาาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนอย่างเหมาะสม					
5	รูปแบบการพัฒนาาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

1. ท่านมีความคิดเห็นและรู้สึกอย่างไรต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

2. ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนนี้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนนี้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลขั้นตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาระบบ
นิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นแบบบันทึกความรู้ที่อันเกิดจาก
การดำเนินงานสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งแสดงออกถึงความ
สนใจ ความพึงพอใจความกระตือรือร้น และการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ มีทั้งหมด 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้
ตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากนักเรียนที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบบันทึก
สะท้อนการเรียนรู้ของนักเรียนมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริงตามข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

1. เพศ

(1.1) หญิง

(1.2) ชาย

2. ระดับชั้น

(2.1) มัธยมศึกษาปีที่ 1

(2.2) มัธยมศึกษาปีที่ 2

(2.3) มัธยมศึกษาปีที่ 3

(2.4) มัธยมศึกษาปีที่ 4

(2.5) มัธยมศึกษาปีที่ 5

(2.6) มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.1 ความรู้สีก่อนการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

2.2 สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

2.3 สิ่งที่นักเรียนชอบมากที่สุดจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

2.4 ปัญหาที่นักเรียนพบระหว่างการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

2.5 สิ่งที่นักเรียนอยากให้มีการปรับปรุงแก้ไขในการเรียนรู้ ตามรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

2.6 ความรู้สึกหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

2.7 สิ่งที่ยากบอกครูในการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

.....

.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
 (เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลตอนที่ 3 การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ
 การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ
 เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
 ฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ
 การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อคะแนนในการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลที่ได้เป็นความลับ หากนักเรียนรู้สึกไม่สบายใจที่จะให้ข้อมูลในแบบสอบถาม สามารถยุติการทำแบบสอบถามได้ตลอดเวลา จึงขอให้นักเรียนได้ตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อและตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผู้ศึกษา

คำชี้แจง : แบบสอบถาม

1. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำผลไปหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
มากขึ้น

2. เพื่อศึกษาผลที่เกิดกับนักเรียน

3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ขอความร่วมมือนักเรียน โปรดกรอกแบบประเมินในเชิง
วิชาการในแต่ละด้านตามสภาพความเป็นจริงและปราศจากอคติ การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
จะไม่มีผลต่อการวัดผลประเมินผลการเรียนใดๆ ทั้งสิ้น

4. โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อความให้สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ	() ชาย	() หญิง
2. ระดับชั้น	() มัธยมศึกษาปีที่ 1	() มัธยมศึกษาปีที่ 4
	() มัธยมศึกษาปีที่ 2	() มัธยมศึกษาปีที่ 5
	() มัธยมศึกษาปีที่ 3	() มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนา
ระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง ขอให้ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับ
ความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจตรงกับข้อความนั้นเป็นอย่างยิ่ง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจตรงกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจตรงกับข้อความนั้นเป็นบางส่วน

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจตรงกับข้อความนั้นเป็นเล็กน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนแทบจะไม่มีมีความพึงพอใจตรงกับข้อความนั้นเลย

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านบรรยากาศ					
1.1 สภาพแวดล้อมของฐานการเรียนรู้					
1.2 สถานที่ตั้งของฐานการเรียนรู้					
1.3 ความสะอาด เรียบร้อยภายในฐานการเรียนรู้					
1.4 ความเหมาะสมของจำนวนครูต่อนักเรียน					
1.5 ปริมาณโต๊ะ เก้าอี้ในฐานการเรียนรู้มีความเพียงพอ					
1.6 จัดบรรยากาศในฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของฐานการเรียนรู้					
1.7 ความปลอดภัยของฐานการเรียนรู้					
2. ด้านการจัดการเรียนรู้					
2.1 ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามหรือแสดงความคิดเห็น					
2.2 ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
2.3 ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า					
2.4 ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีจัดการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอน เข้าใจง่าย					
2.5 ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านสอนสนุกสนาน ชักจูงให้เกิดองค์ความรู้					

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2.6 ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการใช้เทคนิคการสอนและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้					
2.7 ครูหรือปราชญ์ชาวบ้านมีการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบชัดเจน					
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
3.1 บทเรียนในฐานการเรียนรู้เข้าใจง่าย					
3.2 แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เหมาะสมกับเนื้อหาของฐานการเรียนรู้					
3.3 สื่อในฐานการเรียนรู้มีความทันสมัย และมีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
3.4 สื่อในฐานการเรียนรู้ เข้าใจง่าย และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน					
3.5 เอกสารประกอบในฐานการเรียนรู้ดึงดูดให้เกิดการเรียนรู้					
3.6 เนื้อหาของฐานการเรียนรู้สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้					
3.7 ฐานการเรียนรู้มีคุณภาพ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
(เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

คำชี้แจง

แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งแบบประเมินมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ดังนั้นผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากผู้ประเมินได้ตอบแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจด้วยตนเองในทุกประเด็น ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบประเมินมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ.....สกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. สังกัด.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง ขอให้ผู้ประเมินพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ประเมินมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ
อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ
อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ
อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ
อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบฯ
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ความเป็นประโยชน์						
1.1	วัตถุประสงค์ เป้าหมายของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการพัฒนา					

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.2	มีแนวคิด ทฤษฎีรองรับอย่างสมเหตุสมผล สามารถอ้างอิงได้					
1.3	แนวคิด ทฤษฎีที่ระบุมีความเป็นไปได้ในการพัฒนา การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ อาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน					
1.4	กระบวนการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ					
1.5	รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ระบุไว้ครบถ้วน					
1.6	แก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย					
1.7	รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมี จุดเด่น น่าสนใจ สะท้อนถึงแนวคิดใหม่					
2. ความพึงพอใจ						
2.1	รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชา นุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิด ประโยชน์ต่อนักเรียน					
2.2	รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน					

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อครู					
2.3	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา					
2.4	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา					
2.5	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพ					
2.6	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน					
2.7	รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพบริบทที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ก

ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Reliability Statistics)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
แบบบันทึกการประชมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและ
แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. ประเด็นการประชมรับฟังความคิดเห็น	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.1. สภาพปัญหาฯ	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
2.2. ความต้องการฯ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3. แนวทางการพัฒนาฯ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. แนวทางการพัฒนาฯ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
2.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3 องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ ดำเนินงาน	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
2.4 องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5 องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
 งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. ประเด็นความสำคัญของการตรวจสอบ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ยกร่างรูปแบบฯ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.1 หลักการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2 วัตถุประสงค์	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
2.3 กระบวนการดำเนินงาน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.4 ผลลัพธ์	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5 เงื่อนไขความสำเร็จ	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
แบบบันทึกการประชุมสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
 งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

ประเด็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
1. ข้อมูลทั่วไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. แบบบันทึกการประชุม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3 องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ ดำเนินงาน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.4 องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
2.5 องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา

ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5		
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ							
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์							
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	0	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน							
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	0	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์							
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ							
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
แบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนตามรูปแบบการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5		
ข้อมูลทั่วไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
แบบประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ
อาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5		
ข้อมูลทั่วไป	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ความคิดเห็นเพิ่มเติม							
ข้อที่ 1	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 18	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ”

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Reliability Statistics)

1. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.817	0.817	16

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีค่าความเที่ยงของครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.824 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

2. แบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.832	0.832	7

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.832 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

3. แบบประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.824	0.824	5

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีค่าความเที่ยงของครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.824 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.842	0.842	21

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.842 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

5. แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.822	0.822	14

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.822 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

ภาคผนวก ง
ผลการทดลอง (Try Out)

(สำหรับครูผู้สอน)

ผลการทดลอง(Try Out) กับกลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค(Cronbach) ดังนี้

จำนวนครู จำนวน 30 คน

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

1. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำนวน 16 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.982

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.982	0.982	16

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาค อัลฟา เท่า 0.824 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

2. แบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.832

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.832	.832	7

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาคอัลฟา เท่ากับ 0.832 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.824

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.824	.824	5

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาคอัลฟา เท่ากับ 0.824 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำนวน 21 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.879

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.879	0.879	21

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาคอัลฟา เท่ากับ 0.879 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

5. แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ามี ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำนวน 14 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.966

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.966	0.966	14

จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีค่าความเที่ยงของครอนบาค อัลฟา เท่ากับ 0.966 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

ภาคผนวก จ

ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย/คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี
(Best Practices) และสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จังหวัดเชียงราย

ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี
(Best Practices) และสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง

ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี
(Best Practices) และสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ

การยกร่างสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โดยใช้ประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การประเมินรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน การประเมินความเป็นประโยชน์
และความพึงพอใจ

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชยุต ชำขันมะลี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ฉ
การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ สพท. ๒๕๖๕/๑๒๖

สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย
๕๓๕ หมู่ ๑๒ ถนนอุบล-ตระการ ตำบลไร่น้อย
อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
รหัสไปรษณีย์ ๓๔๐๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับการนำเสนอผลงานวิจัยในงานประชุมสัมมนาทางวิชาการ การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ/ระดับนานาชาติ
และงานบริหารสัมพันธ์ประจำปี ๒๕๖๕

เรียน นายชยุต ชำขันมะลี

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยประเภทโปสเตอร์ระดับชาติ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนา
ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน”
ในงานการประชุม สัมมนาทางวิชาการ การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ/ระดับนานาชาติ และงานบริหารสัมพันธ์
ประจำปี ๒๕๖๕ ในวันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๒.๓๐-๑๖.๓๐ น. ณ โรงแรมศรีลำตวน อำเภอ
เมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ จัดโดยสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย นั้น

บัดนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความของท่านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เห็นว่าเป็นบทความที่ดีมีคุณภาพและ
เป็นประโยชน์สมควรเผยแพร่ผลงาน ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ปะโคทั่ง)

นายกสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย

หมายเลขโทรศัพท์

- ผู้ประสานงาน ดร.นินา ทลเดช โทร. ๐๘๗-๘๗๔๐๙๘๓ หรือ ID Line: ๐๘๗๘๗๔๐๙๘๓
- สายตรงนายกสมาคมฯ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ปะโคทั่ง โทร. ๐๘๑-๘๗๗-๙๔๖๔

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
เลขที่รับ..... ๐๙๙
วันที่ 1 ส.ค. 65 เวลา 16:1๐ น.
ผู้ปฏิบัติ..... ใจดี

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๖๖๑/๑๕๒

โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา
๑๑ ถนนกาญจนวนิช อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา ๙๐๑๑๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๓/๓๔๐
ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายชยุต ชำขันมะลี ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดทำผลงานวิชาการเรื่อง รูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (The Development of Learning Ecosystem Model for the Promotion of Career Skills for student development at Ratchaprachanukroh 22 School, Mae Hong Son Province) เพื่อขอแต่งตั้งให้มี/เลื่อน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ และได้เผยแพร่ผลงานวิชาการนั้น

ในการนี้ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา ได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวแล้ว ได้นำไปเผยแพร่และประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับครู นักเรียนและสถานศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบคุณในการเผยแพร่ผลงานในครั้งนี้

เรียน ผู้อำนวยการ เพื่อโปรดทราบ เห็นความชอบ	☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล ☒ กลุ่มบริหารงานวิชาการ ☐ กลุ่มบริหารงานงบประมาณและแผนงาน ☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป ☐ กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ☐ อื่นๆ.....
ลงชื่อ	
	1 / ๘๒ / 65

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิรัฐ จันทร์ภักษ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา

โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา

โทร. ๐ ๗๔๒๑ ๒๕๑๖

โทรสาร ๐ ๗๔๒๑ ๘๓๐

E-mail : sod-songkhla@hotmail.co.th

- ทก๐

- ๒๕๖๕/๗/๒๖

๒๕๖๕

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
 เลขที่รับ ๒๔๖
 วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐:๓๐ น.
 ผู้ปฏิบัติ วัฒน

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๗/๓๖๒

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเพชรบุรี
 เลขที่ ๑๖ หมู่ ๕ ซอยหลุมดิน
 ถนนราชดำเนิน ตำบลบ้านหม้อ
 อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง คอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๗/๓๖๐ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายชยุต ช่างขันมะลี ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดทำผลงานวิชาการ เรื่อง รูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (The Development of a Learning Ecosystem Model for the Promotion of Career Skills for Student at the Ratchaprachanukroh ๒๒ School, Mae Hong Son Province) เพื่อขอแต่งตั้งให้มี/เลื่อน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นั้น

ในการนี้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเพชรบุรี ได้รับเอกสารดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และดำเนินการเผยแพร่ให้กับครูและบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป จึงขอขอบคุณอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผู้อำนวยการ เพื่อโปรดทราบ
 เห็นความชอบ

- กลุ่มบริหารบุคคล
- กลุ่มบริหารงานวิชาการ
- กลุ่มบริหารงานงบประมาณและแผนงาน
- กลุ่มบริหารทั่วไป
- กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน
- อื่นๆ _____

ลงชื่อ _____
 3 ส.ค. ๖๕

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจินตนาจรณ ประยูรรัตน์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเพชรบุรี

งานธุรการ
 โทรศัพท์ ๐ ๓๒๓๐ ๖๔๒๐
 โทรสาร ๐ ๓๒๓๐ ๖๔๒๐
 Website : <http://www.phetsec.ac.th>
 E-mail : phetburispecial@live.com

← ทนล
 - วนดุณพิทักษ์ รัตน
 3 ส.ค. 6๕ -

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
เลขที่รับ ๑๔๓
วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐:๓๐ น.
ผู้ปฏิบัติ รศร

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๗/๒๕๖

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๔
ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๑๕๐

๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๓๗/๒๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายชยุต ชำขันมะลี ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเรื่อง รูปแบบการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (The Development of a Learning Ecosystem Model for the Promotion of Career Skills for Student at the Ratchaprachanukroh ๒๒ School, Mae Hong Son Province) เพื่อขอแต่งตั้งให้มี เลื่อน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ และได้เผยแพร่ผลงานวิชาการ นั้น

ในการนี้ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๔ ได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และได้ นำไปเผยแพร่และประยุกต์ใช้เพื่อเกิดประโยชน์กับครู นักเรียน และสถานศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผู้อำนวยการ เพื่อโปรดทราบ เห็นความชอบ	☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล ☒ กลุ่มบริหารงานวิชาการ ☐ กลุ่มบริหารงานงบประมาณและแผนงาน ☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป ☐ กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน ☐ อื่นๆ
ลงชื่อ	
	3 / ๘ / ๒๕

ขอแสดงความนับถือ

(นายวราเวช จันทร์รัตน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๔

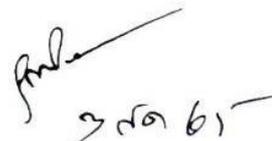
กลุ่มบริหารงานวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๕๓ - ๖๑๗๐๓๖

Email: school.rpk๓๔@gmail.com

- ทลว

- วนลวพิทักษ์ ๒๕๖๕

๓๑๓ ๖๕

	หน้า
✦ โครงการ “มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2565 (Thailand Research Expo 2022)”	1-2
✦ กำหนดการ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเปิดงาน	3
✦ นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ	5-7
✦ Mascot งาน Thailand Research Expo	8
✦ Mascot ของงาน Thailand Research Expo ปี 2559 - 2564	9
✦ Theme การนำเสนอผลงานภาคนิทรรศการจากหน่วยงานเครือข่ายในระบบวิจัย	10-11
✦ ภาคการประชุม (กำหนดการภาพรวมของการประชุมขนาดใหญ่ การประชุมขนาดกลาง การประชุมเฉพาะเรื่อง และ Twilight Program)	13-25
✦ กำหนดการของการประชุมขนาดใหญ่	26-34
✦ รายชื่อหน่วยงานที่นำผลงานวิจัยและกิจกรรมวิจัยร่วมจัดงาน	35-39
✦ นิทรรศการผลงานวิจัยและกิจกรรมการวิจัยจากหน่วยงานเครือข่ายในระบบวิจัยและองค์กรจากภาครัฐและเอกชน	
➢ Theme งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์	41-81
➢ Theme งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	83-128
➢ Theme งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทยโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	129-139
➢ Theme งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต	141-156
➢ Theme งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อใช้ประโยชน์เชิงการพัฒนาพื้นที่	157-194
✦ เครือข่ายพันธมิตรมหาวิทยาลัยเพื่อการวิจัย (Research University Network, RUN)	195-200
✦ หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรม (Program Management Unit, PMU)	201-205
✦ นิทรรศการศาสตร์และศิลป์งานวิจัย	207-210
✦ นิทรรศการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระมหากษัตริย์คุณในการพัฒนาคน พัฒนชาติ สร้างโอกาส ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม	211-212
✦ นิทรรศการวิทยสถานสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย (อัชชา)	213-222
✦ นิทรรศการศูนย์วิจัยชุมชน โดยเครือข่ายวิจัยภูมิภาค	223-226
✦ นิทรรศการ Research Utilization by NRCT	227-232
✦ นิทรรศการชุมชนเข้มแข็งด้วยวิจัยและนวัตกรรม	233-235
✦ นิทรรศการ Research Knowledge Management : งานวิจัยขายได้	237-240
✦ ร้านค้าในโครงการพระราชดำริ ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ	241-244
✦ กิจกรรมในระหว่างงาน	
➢ Thailand Research Expo & Symposium 2022	245-257
➢ Thailand Research Expo 2022 Award	259-262
➢ กิจกรรมการประกวดผลงานนวัตกรรมสายอุดมศึกษา ประจำปี 2565	263-269
➢ The 2022 National RGJ and RRI Conferences	271-274
➢ กิจกรรม Highlight Stage	275-277
➢ มัคคุเทศก์น้อย	279-281
➢ คณะผู้บริหารการจัดงาน	282

THAILAND RESEARCH
EXP 22
 มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2565

วิจัยเพื่อ พัฒนาประเทศ
 สู่ความมั่นคง **มั่นคง** และ **ยั่งยืน**

ระหว่างวันที่ **1-5**
สิงหาคม 2565

ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์
 และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์
 เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ

๗ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
 ร่วมกับ หน่วยงานเครือข่ายในระบบวิจัยทั่วประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารสูงสุด : นายอัมพร พินะสา
 ตำแหน่งบริหาร : เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ผู้ประสานงาน : นางสาวกัญญาพร ไทรชมภู
 ตำแหน่งปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาคำาณาการ
 ที่อยู่ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ อาคาร
 สพลฐ.5 ชั้น 10 ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
 โทรศัพท์ : 02 288 5883 โทรสาร : 02 288 5886
 Email : yaporn7@gmail.com

EL 1 ผลงาน : การพัฒนารูปแบบโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่

เนื้อหาโดยย่อ : การพัฒนารูปแบบโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community : SLC) ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ยึดหลัก 3 ประชัญสำคัญ ได้แก่ ประชัญแห่งความเป็นสาธารณะ ประชัญความเป็นประชาธิปไตย และประชัญแห่งความเป็นเลิศ โดยเน้นการบูรณาการแนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลัง ใช้กระบวนการศึกษาขั้นเรียน (Lesson Study) และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน/ชั้นเรียน

ระดับผลงาน : พร้อมใช้ - นำไปพัฒนาต่อยอด/ขยายผล

กลุ่มเป้าหมายการใช้ประโยชน์ : เพื่อใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ

นักวิจัย : นางวลัยพร อ่อนพฤกษ์ภูมิ

โทรศัพท์ : -

โทรสาร : 043 514 014

Email : somnorkorshare@gmail.com

ผลงาน : รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

เนื้อหาโดยย่อ : การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการใชรูปแบบของการสร้างนวัตกรรม สร้างระบบนิเวศ และแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา สร้างโอกาสสร้างอาชีพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาต่อเนื่องและมีความหลากหลาย

ระดับผลงาน : พร้อมใช้ - นำไปพัฒนาต่อยอด/ขยายผล

กลุ่มเป้าหมายการใช้ประโยชน์ : เพื่อใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ

นักวิจัย : นายชยุต ชำขันมะลี

โทรศัพท์ : 053 065 141

โทรสาร : 053 065 141

Email : rpk22ac@gmail.com

awun.302/65

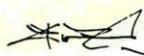
งานประชุมสัมมนาทางและนำเสนอผลงานทางวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติประจำปี 2565

The National and International Conference on Education
สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย
 ร่วมกับสถานบันการศึกษาเครือข่าย
 ขอมอบเกียรติบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายชยุต ขำขันมะลี

ได้นำเสนอผลงานทางวิชาการโปสเตอร์ ระดับชาติ
 ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2565 (online/onsite)
 “พลิกโฉมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาไทยสู่ความท้าทาย ตามวิถีปกติใหม่”
 ให้อัฒ น วันที่ 11 มีนาคม พุทธศักราช 2565
 ขอให้มีความสุข ความเจริญ และรักหาคุณงามความดีนี้สืบไป

 (รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉว้ตร ปะค้หัง)
 นายกสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย

 (ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญจีรณ)
 ที่ปรึกษาสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย

ร่วมนำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ ในงานมหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ๒๕๖๕ (Thailand Research Expo ๒๐๒๒) ณ โรงแรมเซนทาราแกรนด์ กรุงเทพมหานครด้วยผลงานวิชาการ ระหว่างวันที่ ๑-๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

ข่าวประชาสัมพันธ์

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

THAILAND RESEARCH

EXPO 2022

มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2565

การประกวดการนำเสนองานวิจัย งานมหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2565 (Thailand Research Expo 2022)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จ.แม่ฮ่องสอน และ สพป.ร้อยเอ็ด เขต 1 ได้นำเสนองานวิจัย
ในนามของ สพฐ. โดยมีท่าน ผอ.ชยุต ขำขันมะลี คณะครู นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ได้รับรางวัล
ระดับ Silver Award และเงินรางวัลจำนวน 50,000 บาท ในการประกวดการนำเสนองานวิจัย
งานมหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2565 (Thailand Research Expo 2022) ณ โรงแรมเซนทาราแกรนด์
กรุงเทพมหานครด้วยผลงานวิชาการ"รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จ.แม่ฮ่องสอน"

ขอขอบคุณ กลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สพฐ. ที่ได้คัดเลือกโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
จ.แม่ฮ่องสอน และสนับสนุนงบประมาณการเข้าร่วมการประกวดในครั้งนี้

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 อำเภอป่าซาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

www.rpk22.ac.th

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อผู้ศึกษา นายชยุต นามสกุล ขำขันมะลิ

อายุ 50 ปี อายุราชการ 25 ปี

คุณวุฒิทางการศึกษา

1. วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนปลาย
แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
จากสถาบันการศึกษา โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก จังหวัดร้อยเอ็ด
2. วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อนุปริญญา วิชาเอกพลศึกษา
จากสถาบัน วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม
3. วุฒิปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา
จากสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. วุฒิปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
จากสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

สถานศึกษา/หน่วยงาน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 อำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชยุต ขำขันมะลี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ ได้รับการพัฒนาในรูปแบบที่ได้ศึกษา ค้นคว้า ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้มีความประสิทธิภาพและคุณภาพ

คู่มือเล่มนี้ได้นำเสนอส่วนประกอบของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินงาน

ส่วนที่ 4 การติดตามและรายงาน

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนทำให้คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดการสร้างโอกาสทางการศึกษาคุณภาพของนักเรียน และประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

นายชยุด ขำขันมะลี

ผู้ศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	ค
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ส่วนที่ 2 รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	8
ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	11
ส่วนที่ 4 การติดตามและรายงาน	14
บรรณานุกรม	21

คำชี้แจง

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ ซึ่งรูปแบบฯ ที่ได้ศึกษาค้นคว้า ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและคุณภาพ ฉะนั้นผู้เกี่ยวข้องควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ว่ามีวัตถุประสงค์ การเตรียมการดำเนินงาน และการประเมินผลอย่างไร เพื่อจะได้ นำรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ตามสภาพบริบทและปัญหาของแต่ละสถานศึกษาต่อไป

ในการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในครั้งนี้บุคคลที่เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานที่จะขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้อง โดยจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ใช้เป็นพื้นฐานของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนตามคู่มือฉบับนี้ให้เข้าใจ

2. ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามคู่มือฉบับนี้ให้เข้าใจ

3. ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เข้าใจและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษาของตน

4. ดำเนินการในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันดำเนินการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ส่วนที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 มี 6 ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเป็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เน้นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและยากจนและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ การจัดให้มีมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาการสนับสนุนกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด การใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนวัตกรรมของคนทุกกลุ่มรวมถึงระบบการติดตามสนับสนุนและประเมินผล เพื่อสร้างหลักประกันสิทธิได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน ดังนั้นคนไทยควรได้รับโอกาสในการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง

สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานระบบสวัสดิการและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง อนึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวดที่ 3 มาตรา 24 ข้อที่ 5 ได้มีส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การศึกษเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และมาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 (2545) ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษาเอาไว้ในมาตรา 12 ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ ทูพลภาพ เด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็นเพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่ได้กำหนดแนวทางเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 เป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นของแต่ละระดับและประเภทการศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะให้ขึ้นกับนักเรียนทั้งในระหว่างและหลังจากสำเร็จการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีสถานศึกษาในสังกัด 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) โรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดขับเคลื่อนการศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ที่กำหนดไว้ว่า คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทัวถึงและมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พันธกิจของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 5 ข้อ ได้แก่ 1) เสริมสร้างโอกาส

การเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย

2) พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ 3) พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและศาสตร์เฉพาะทาง 4) พัฒนาระบบสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

5) พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน กำหนดเป้าประสงค์ 5 ข้อ ได้แก่ 1) คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย 2) คนพิการและเด็กด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต รวมถึงคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพมีทักษะเฉพาะทาง ประสบการณ์ทางศาสตร์การศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ 4) ระบบสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์มีคุณภาพและสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน 5) ระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มียุทธศาสตร์และจุดเน้น 5 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส 2) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษา และการฝึกอบรมเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นสามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ตามศักยภาพ 3) การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สามารถบริหารจัดการบริหารหลักสูตรและวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การผลิต พัฒนากระจายสื่อเทคโนโลยีการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง เพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล 5) การประสานเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการระดมทรัพยากรในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ , 2560)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 เป็นโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ได้จับเคลื่อนการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส 10 ประเภท คือ 1) เด็กยากจน 2) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต 3) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง 4) เด็กที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณ 5) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ 6) เด็กในชนกลุ่มน้อย 7) เด็กเร่ร่อน 8) เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก 9) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ หรือโสเภณีเด็ก 10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประเภทและการพัฒนา

การศึกษาให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 องค์พระบรมราชูปถัมภ์แห่งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ที่บ้านม่วงสร้อย ตำบลแม่เนา เดิง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นประเภทโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการสอนให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพ การเกษตร และมีรายได้เพื่อดำรงชีพ ได้เมื่อจบชั้นสูงสุดของโรงเรียน เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่เนา เดิง ตำบลเวียงเหนือ ตำบลเวียงใต้ ตำบลทุ่งยาว ตำบลแม่สี ตำบลโป่งสา ตำบลเมืองแปง อำเภอภักดีชุมพล วัฒนาจังหวัดเชียงใหม่บางส่วน ปัจจุบัน มีนายชยุต ช่างขันมะลี ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ได้บริหารงานโดยระดมความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียน และกำหนด วิสัยทัศน์ไว้ว่า โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 มีระบบการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนานักเรียนอย่าง เต็มศักยภาพ สร้างครูมืออาชีพ ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงภายในปีการศึกษา 2565 กำหนดพันธกิจไว้ 4 ข้อ คือ 1) พัฒนาระบบการบริหาร และจัดการให้มีคุณภาพ 2) พัฒนาคุณภาพนักเรียนเต็มตามศักยภาพ 3) พัฒนาครูให้เป็นครู มืออาชีพใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และ 4) พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาต่อชุมชน ตั้งเป้าประสงค์ จำนวน 5 ข้อ คือ 1) มีกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษา 2) นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสถานศึกษาที่สูงขึ้น 3) นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรสถานศึกษามีทักษะ ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ 4) นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตและทักษะ อาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลยุทธ์จำนวน 5 ข้อ คือ 1) ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน 2) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3) พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) พัฒนาครูด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นสำคัญ 5) บริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22, 2560)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ได้มีการดำเนินการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยในปีการศึกษา 2563 ที่ผ่านมา โรงเรียนได้มุ่งเน้นการพัฒนา

นักเรียนด้านทักษะวิชาการ ด้านทักษะอาชีพ และทักษะการดำรงชีวิตให้เป็นไปตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของ โรงเรียน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จากการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22, 2563) พบว่า แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ในอนาคตตามพันธกิจของ โรงเรียนข้อที่ 4 พัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาต่อชุมชน เป้าประสงค์ข้อที่ 4 นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิต และทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ของสถานศึกษาข้อที่ 3 พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เอกลักษณ์ของโรงเรียน คือ สิ่งแวดล้อมงามเด่น เน้นทักษะอาชีพ โดยโรงเรียนต้องพัฒนาฐานการเรียนรู้อาชีพของโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่หลากหลายให้กับนักเรียน และจุดที่ควรพัฒนาข้อที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนหาประสบการณ์นอกห้องเรียนเพื่อฝึกทักษะทางสังคม ทักษะอาชีพ ทักษะทางภาษาในชีวิตจริง แต่อย่างไรก็ตามจากการประชุมผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2563 พบว่า กระบวนการเรียนรู้ ที่ผ่านมาในปีการศึกษา 2563 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยผ่านการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอน แต่ยังไม่บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ และมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพิ่มขึ้น โดยให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เน้นการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในประจำวันและควรเชิญปราชญ์ชาวบ้าน มาร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตเป้าประสงค์ข้อที่ 4 ส่งเสริมนักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยพัฒนาฐานการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22, 2563)

จากสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตได้กล่าวมานั้น จึงทำให้เกิดแนวคิดการแก้ไขปัญหาโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหรือระบบนิเวศการเรียนรู้ และระบบนิเวศการเรียนรู้ มีความหมายกล่าวคือ สถาบันอุทยานแห่งการเรียนรู้ (2561) ให้ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ไว้ว่า มีความหมายที่ขยายขอบเขตมากกว่าพื้นที่โรงเรียน แต่ครอบคลุมไปถึงสถานที่ทำงาน ชุมชน ซึ่งแวดล้อมด้วยทรัพยากร ผู้คน และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนมีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ ในขณะที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2565) ให้ความหมายว่า ระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้รอบตัวผู้เรียนที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ การนำ

เทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาที่เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยังมีนักวิชาการจากต่างประเทศยังให้ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ไว้ได้แก่ Kondratova, et al. (2017) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ เป็นเรื่องของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการออกแบบและพัฒนาบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งครอบคลุมทั้งห้องเรียนของสถานศึกษา และพื้นที่นอกสถานศึกษา ได้แก่ ที่บ้านและสถานที่อื่น ให้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบในขณะเดียวกัน Holgado & Penalvo (2017) โดยมีองค์ประกอบในระบบเป็นพื้นที่ เวลา คน เนื้อหา กิจกรรมกลยุทธ์ วัฒนธรรม และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้หรือสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในปีถัดไป Rose Benedicts (2018) ให้ความหมายของคำว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้ว่าหมายถึง การรวมตัวกันเป็นกลุ่มของบุคคล กระบวนการ และเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดบูรณาการ และสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เรียนรู้และพัฒนาทั่วทั้งองค์กร ทุกองค์กรมีระบบนิเวศการเรียนรู้ของตน เช่นเดียวกับที่ทุกธุรกิจมีวัฒนธรรมของตน แต่ขึ้นอยู่กับว่าระบบนิเวศการเรียนรู้นั้น ๆ ถูกสร้างขึ้นโดยความตั้งใจหรือไม่ อีกปีต่อมา Harrell, T.S. (2020) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้คือ แนวทางแก้ปัญหาการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น แตกต่างไปจากระบบบริหารจัดการความรู้ (Learning Management Systems: LMS) แบบเดิม คือเพิ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) ของผู้เรียนได้มากขึ้น และในปีเดียวกัน Jessica Spencer-keys และคณะ (2020) กล่าวว่า ระบบนิเวศการเรียนรู้คือการที่ผู้เรียน ครอบครัวยุคใหม่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายทั่วโลกเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างทางเลือกเพื่อให้รู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยใช้แนวคิดแบบองค์รวม (holistic approach) และภาวะความเป็นผู้นำ (leadership) ที่กล่าวมานี้เป็นความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาระดับสูงและทบทองใช้ได้อย่างได้ผลจากต่างประเทศ ดังนี้

Weise, M. (2020) ผู้เขียนหนังสือ Long Life Learning: Preparing for Jobs that Don't Even Exist Yet ได้กล่าวว่า การลงทุนทางการศึกษาส่วนใหญ่ในอดีตที่ทุ่มเทไปกับการศึกษาในระบบ ซึ่งยังขาดความยืดหยุ่นและไม่สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกการทำงานในอนาคต จึงเสนอว่าควรให้ความสำคัญต่อผู้ที่เรียนไปด้วยทำงานไปด้วย (Working Learner) มากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลว่า จะมีส่วนช่วยลดภาระและความกดดันด้านค่าใช้จ่ายให้กับผู้เรียน ทั้งยังเป็น การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าการเรียนในตำราแต่เพียงอย่างเดียว การปรับปรุงระบบนิเวศการเรียนรู้ที่จะช่วยให้คนรุ่นใหม่สามารถเผชิญหน้ากับความพลิกผันของโลกการทำงานในอนาคต ได้แก่ 1) นำทางได้ (Navigable) การเรียนรู้รู้อย่างไรจุดหมายก็ไม่ต่างอะไรกับการล่องเรือไปในความมืด ก่อนที่ผู้เรียนจะก้าวเข้าสู่โลกการทำงาน ควรได้รับข้อมูลที่ ทำให้ให้เห็นภาพของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ควรมีตัวช่วยนำทางที่ดี รวมถึงควร

มองเห็นถึงโอกาสและทิศทางการยอดอาชีพในอนาคต 2) ช่วยสนับสนุน (Supportive) สนับสนุนให้ผู้เรียนพร้อมก้าวสู่เส้นทางการทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปราศจากอุปสรรค ความช่วยเหลือด้านอาชีพควรมีความรอบด้าน เช่น การให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ๆ โดยไม่มีอุปสรรค 3) มีจุดมุ่งหมาย (Targeted) ควรได้รับการศึกษาที่ตรงตามความต้องการ เป็นการเรียนรู้ที่มีความลงตัวอย่างชัดเจนทั้งด้านทักษะ เวลา และทิศทางต่อไปในอนาคต รวมทั้งมองเห็นถึงผลตอบแทนที่คุ้มค่าของการลงทุนด้านการเรียนรู้ 4) ผสมผสาน (Integrated) ควรมีการผสมผสานรูปแบบของการเรียนรู้ไปพร้อมกับการทำงาน 5) โปร่งใส (Transparent) การปรับกระบวนการจ้างงานให้โปร่งใส เปิดเผย และยุติธรรมต่อผู้หางานทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยคุณสมบัติแรกที่นายจ้างควรพิจารณาคือทักษะและความสามารถ

ขณะที่เมืองเฮลซิงกิ เมืองหลวงของฟินแลนด์ ประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก ได้ริเริ่มโครงการ ‘Whole City’ เพื่อเปลี่ยนทุกหนทุกแห่งในเมืองให้เป็นสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ขนาดมหึมา สถานที่ต่างๆ เช่น ห้องสมุด สวนสาธารณะ ป่า สนามเด็กเล่น พิพิธภัณฑ์ โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ถนน อาคารทางวัฒนธรรม และห้องสมุด เป็นสถานที่เพื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาฟินแลนด์ตั้งแต่ปี 2016 ซึ่งยึดแนวทางการเรียนรู้แบบมีปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-based learning) สนับสนุนให้ผู้เรียนออกไปเรียนรู้นอกโรงเรียนมากขึ้น ภายใต้ความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนย่อมมีพลังและความหมายมากกว่าการเรียนรู้จากตำราหรือในห้องเรียน

สตาร์ทอัพด้านการศึกษา ‘Learn life’ ได้สังเคราะห์โมเดลระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยกระบวนการทัศน์แบบใหม่ โดยการค้นคว้ากรณีศึกษาที่ดี มากกว่า 100 ตัวอย่างจากทั่วโลก และแนวทางการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approaches) จำนวน 27 แนวทาง จนเกิดเป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ที่เมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน ทั้งศูนย์การเรียนรู้ในตัวเมือง (Urban Hub) ศูนย์การเรียนรู้ธรรมชาติ (Nature Hub) ที่อยู่นอกเมือง และการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (Home Hub) ปัจจุบันมีการนำโมเดลไปขยายผลแล้วหลายแห่ง มีการตั้งเป้าหมายว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า จะเกิดเครือข่าย Learn life กระจายในประเทศต่างๆ ทั่วโลกมากกว่าพันแห่ง

ส่วนประเทศไทย มีองค์กรด้านการศึกษาหลายแห่งให้ความสำคัญและเริ่มขับเคลื่อนเรื่องการสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ โดยมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรนั้นๆ เช่น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาครูและเด็กนอกระบบการศึกษา ร่วมกับเครือข่าย 41 แห่ง ส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและ

ทักษะอาชีพ เป็นการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งมุ่งแก้ปัญหาเด็กนอกระบบการศึกษา ยกตัวอย่าง เช่น ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ได้ร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราจีนบุรี และกลุ่มสหภาพแรงงาน จัดกิจกรรม สอนขายของออนไลน์และการเป็นผู้ประกอบการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2565)

ดังนั้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จึงเล็งเห็นว่าระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นรูปแบบ การเรียนรู้ที่ดีจึงได้ใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในการสร้าง โอกาส สร้างทักษะอาชีพที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดการ พัฒนาคุณภาพครูและนักเรียนสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม

เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ มีความเข้าใจในการนำรูปแบบ การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตการดำเนินงาน

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
2. ครูประจำฐานการเรียนรู้โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22
3. ประชาชนชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้ที่พร้อมจะถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22

ระบบนิเวศ ซึ่งเป็นฐานการเรียนรู้ 7 ฐาน ประกอบไปด้วย

1. ฐานฟางรักเหล่าพึงใจ
2. ฐานถือโป๊ยก่ายเทพสวรรค์
3. ฐานชวนสุขสันต์สบายบาทะ
4. ฐานอ้มอูระละมุนละไม
5. ฐานหอมชื่นใจแพะแดงนา
6. ฐานราชประชาหุ้ญผูกใจ
7. ฐานอมรักไว้ภูมิคุ้มกัน

ระยะเวลาการดำเนินงาน

- 1 ปีการศึกษา เดือนพฤษภาคม 2564 ถึง เดือนมีนาคม 2565

นิยามศัพท์

1. **คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน** หมายถึง แนวทางการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ ส่วนนำ ส่วนที่ 2 คือ รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนที่ 3 คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบนิเวศเพื่อการส่งเสริมการมีทักษะอาชีพ และส่วนที่ 4 คือ การติดตามและการรายงานการจัดการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. **รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน** หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการจัดการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ หมายถึง แนวคิดหลักของการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน และเพื่อให้นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ หมายถึง จุดมุ่งหมายของการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) จุดประกายความคิด (Empathize) 2) การวางแผน (Plan) 3) การสร้างทีมทำงาน (Team work) 4) การดำเนินการ (Performance) 5) นิเทศ ติดตาม (Follow up) และ 6) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluate)

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ หมายถึง ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน 3) ความสามารถในทักษะอาชีพของนักเรียน 4) ความพึงพอใจของนักเรียนในการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง และ 2) ครูผู้สอนพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง

ประโยชน์ของกลุ่มที่ได้รับ

1. ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาครูและผู้เกี่ยวข้องเกิดความรู้จักความเข้าใจในการนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทำให้โรงเรียนมีข้อมูลพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
3. ทำให้นักเรียนมีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

ส่วนที่ 2

รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำเป็นต้องแสดงรายละเอียดองค์ประกอบตามรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทำความเข้าใจและเกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ มีรายละเอียด แต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านหลักการ ได้แก่

ระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสร้างทักษะการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ได้แก่

1. เพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดความพร้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการดำเนินงานในการขับเคลื่อน 1) กิจกรรมการเรียนการสอนในเวลาเรียน 2) กิจกรรมฝึกฝนสู่ถนนสายอาชีพ ได้แก่

1. จุดประกายความคิด (Empathize) คือ การรับทราบปัญหาอย่างแท้จริง และสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาระบบนิเวศไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

2. การวางแผน (Plan) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ตามรูปแบบฯ เพื่อวางแผนในการดำเนินงานโดยมีการขับเคลื่อนการทำงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การสร้างทีมทำงาน (Team work) คือ การรวมกลุ่มการทำงานโดยมีผู้บริหาร ครู และปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามาร่วมด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้

4. การดำเนินการ (Performance) คือ การทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพโดยใช้ระบบนิเวศที่ได้พัฒนาขึ้นตามแผนงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

5. นิเทศติดตาม (Follow up) คือ การตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และการให้คำแนะนำการดำเนินงานโดยผู้ที่ได้รับการมอบหมายตามคำสั่ง เพื่อให้กำลังใจ แก้ไขจุดบกพร่อง และกำกับติดตามแบบกัลยาณมิตร

6. การวัดผลและประเมินผล (Evaluate) คือ การวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกิดจากการใช้ระบบนิเวศการเรียนรู้ ทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อนำผลการประเมินที่ได้ไปแก้ไขและพัฒนาทักษะอาชีพแก่นักเรียนในภาคเรียนและปีการศึกษาถัดไป

องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ได้แก่ 1) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจของนักเรียน 3) ความสามารถในทักษะอาชีพของนักเรียน 4) ความพึงพอใจของนักเรียนในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง
2. ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง

ส่วนที่ 3

แนวทางการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

โดยบริบทของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส จึงแบ่งออกเป็นฝ่ายส่งเสริมการศึกษาพิเศษ และฝ่ายส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ ได้ออกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมสามัญศึกษาเป็นกองการศึกษาเพื่อคนพิการและกองการศึกษาสงเคราะห์เพื่อให้มีการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างชัดเจน และจากพันธกิจของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ข้อที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ข้อที่ 2 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรด้านปฏิบัติตน ปฏิบัติงานตามระเบียบแนวปฏิบัติของจรรยาบรรณวิชาชีพ ข้อที่ 3 พัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่ 4 ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อที่ 5 พัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อที่ 6 เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ ข้อที่ 7 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา และข้อที่ 8 พัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการอยู่โรงเรียนประจำ

เพื่อให้การดำเนินการตามคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการ จึงนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

1. จุดประกายความคิด (Empathize)

การเข้าใจในบริบทของระบบนิเวศในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ที่มีพร้อมทั้งบุคลากร ความรู้ สถานที่ ซึ่งสามารถสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เข้าถึงการบริการของสถานศึกษา และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้ทรัพยากรที่มีภายในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์ ผู้ดำเนินการจึงได้ดำเนินการวางแผนเป้าหมายตามแนวคิดบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียนในการสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนนิเวศเพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 การประชุมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวางแผน คิดค้น นวัตกรรมฯ ในจัดการเรียนรู้ไปใช้

1.2 การหาข้อสรุปในบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องที่มีความสนใจที่คล้ายคลึงกัน

1.3 วางเป้าหมายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ

2. ประชุมวางแผน (PLAN)

จากการวางเป้าหมายที่ผ่านการประชุมย่อยและได้ข้อสรุปที่มีร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน จึงมีการจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งได้แก่ ครู ตัวแทนผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อวางแผนดำเนินการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น โดยมีโครงการ กิจกรรม ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามรูปแบบฯ การวางแผนดำเนินงานประมาณการจัดการ และวางแผนการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ ตามข้อสรุปในการประชุม ซึ่งมีมติจัดฐานการเรียนรู้ จำนวน 7 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ฐานการเรียนรู้ฟางรักเหลาฟิงใจ (เพาะเห็ดนางฟ้า) 2) ฐานการเรียนรู้คือไปภัยเทพสวรรค์ (เลี้ยงสุกร) 3) ฐานการเรียนรู้ชวนสุขสันต์สบายบาทะ (นวดฝ่าเท้า) 4) ฐานการเรียนรู้อิมอรุละมุลละไม (เบเกอรี่) 5) ฐานการเรียนรู้หอมชื่นใจแฟงเตงนา (การทำกาแฟและเครื่องดื่มต่างๆ) 6) ฐานการเรียนรู้ราชประชาหุ้ณผูกใจ (สหกรณ์โรงเรียน) และ 7) ฐานการเรียนรู้อเมริกไว้ภูมิคุ้มกัน (โรงเรียนธนาคาร)

3. การสร้างทีมทำงาน (Team work)

การสร้างทีมงานหรือกลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมทางด้านความรู้ที่มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันและสามารถจะถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้เกิดทักษะและกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ประชุมวางแผนการทำงานของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่

- ครู/บุคลากร
- ตัวแทนแกนนำของฐานการจัดการเรียนรู้ทั้ง7ฐาน
- ปราชญ์ชาวบ้าน

3.2 จัดทำคำสั่งตามข้อตกลงในที่ประชุม โดยจัดเป็นทีมเพื่อให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและทำให้งานเกิดประสิทธิผล

3.3 แต่ละทีมประชุมวางแผนการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการถ่ายทอดจากทีมซึ่งเป็นตัวแทนจาก ปราชญ์ชาวบ้าน ครู ชุมชน และตัวแทนนักเรียนผู้เป็นแกนนำฐานการเรียนรู้

3.4 จัดปฏิทินการดำเนินการเพื่อเป็นการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ

4. การดำเนินการ (performance) การลงมือปฏิบัติโดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแผนที่วางไว้ตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนโดยคณะครูแต่ละฐานการเรียนรู้ จัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย และดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนการสอนในเวลาเรียน โดยกำหนดในตารางเรียนของนักเรียน ดังนี้

ที่	ระดับชั้น	วันที่เรียน	เวลาเรียน
1	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -6	จันทร์	14.40 – 16.20 น.
2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	พฤหัสบดี	14.40 – 16.20 น.
3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	ศุกร์	14.40 – 16.20 น.

หากนักเรียนมีความสนใจที่จะศึกษาในฐานการเรียนรู้เพิ่มเติม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมฝึกฝนคู่ถนนสายอาชีพ โดยจะสามารถไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ในเวลาที่ว่างได้ตลอดเวลาโดยศึกษาด้วยตนเองตามคำแนะนำของคู่มือการใช้งานแต่ละฐานการเรียนรู้ หรือศึกษาจากครูประจำฐานการเรียนรู้ และตัวแทนนักเรียนผู้เป็นแกนนำฐานการเรียนรู้

5. นิเทศ ติดตาม (Follow up) การตรวจสอบการดำเนินงานโดยฝ่ายบริหารของโรงเรียน เพื่อให้กำลังใจ แก้ไขจุดบกพร่อง และกำกับติดตามการประหม่วางแผนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

6. การวัดผลประเมินผล (Evaluate) การประเมินผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานและนำข้อบกพร่องไปแก้ไขในปีการศึกษาถัดไป

การดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนจะประสบความสำเร็จ ต้องมีเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจน และสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง
2. ครูพร้อมปรับแนวคิดใหม่เพื่อนำระบบนิเวศการเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนอย่างจริงจัง

ส่วนที่ 4

การติดตามและรายงาน

การติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เข้ากำกับติดตาม ดังนี้

1. วางแผนการดำเนินงาน (P)

ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน ขั้นตอน วิธีการดำเนินการ การจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 ฐานการเรียนรู้ โดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

2. ดำเนินงานตามแผนที่กำหนด (D)

การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ด้วยกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

2.1 จุดประกายความคิด (Empathize)

การเข้าใจในบริบทของระบบนิเวศในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ที่มีพร้อมทั้งบุคลากร ความรู้ สถานที่ ซึ่งสามารถสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการบริการของสถานศึกษา และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดการใช้ทรัพยากรที่มีภายในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์

2.2 การวางแผน (Plan) การวางเป้าหมาย การวางแผนเพื่อพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน

2.3 การสร้างทีมทำงาน (Team work) กลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมทางด้านความรู้ที่มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันและสามารถจะถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้เกิดทักษะและกระบวนการเรียนการสอน

2.4 การดำเนินการ (performance) การลงมือปฏิบัติโดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแผนที่วางไว้ตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนโดยคณะครูแต่ละฐานการเรียนรู้ จัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ

ฐานการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย การดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนการสอนในเวลาเรียน
กิจกรรมฝึกฝนสู่ถนนสายอาชีพ

2.5 นิเทศ ติดตาม (Follow up) เป็นกระบวนการควบคุมที่มุ่งกระทำให้เกิดผลสำเร็จ
ของงานโดยตรวจติดตามอยู่ตลอดเวลา หากเห็นว่างานอาจไม่สำเร็จเรียบร้อยก็จะต้องเข้าไป
แก้ไขและมีการรายงานผลรวมไปถึงการเผยแพร่ข่าวสาร

2.6 การวัดผลประเมินผล (Evaluate) การประเมินผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุด
การดำเนินงานและนำข้อบกพร่องไปแก้ไขในปีการศึกษาถัดไป

ปฏิทินการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	รายละเอียด	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
พฤษภาคม 2564	สร้างความเข้าใจ จุดประกายความคิด (Empathize) ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจให้พร้อม ที่จะพัฒนาในสิ่งที่จะดำเนินการและ วางแผนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้ง 7 ฐานการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่ นักเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ปราชญ์ชาวบ้าน
พฤษภาคม – กันยายน 2564	จัดการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนรู้ ในเวลาเรียน และมีการนิเทศ ติดตาม	ครู ปราชญ์ชาวบ้าน
ตุลาคม 2564	การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยตัดสินผลการเรียนของนักเรียนในรายวิชา เพิ่มเติม และสรุปการจัดการเรียนการสอน สะท้อนปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางแก้ไข ในการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 2	ครู ปราชญ์ชาวบ้าน
ตุลาคม – กุมภาพันธ์ 2565	จัดการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนรู้ใน เวลาเรียน และมีการนิเทศ ติดตาม	ครู ปราชญ์ชาวบ้าน
กุมภาพันธ์ 2565	การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	ครู ปราชญ์ชาวบ้าน

วัน เดือน ปี	รายละเอียด	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
	โดยตัดสินผลการเรียนของนักเรียน และสรุป การจัดการเรียนการสอน สะท้อนปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางแก้ไข ในการจัด การเรียนการสอนในปีการศึกษาถัดไป	
มีนาคม 2565	กระบวนการข้อมูลที่สะท้อน (Reflect) ถึงผล การดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาระบบ นิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 ทั้งในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ปราชญ์ชาวบ้าน

3. ตรวจสอบประเมินผล (C)

การติดตามการดำเนินงานรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้เครื่องมือของรูปแบบฯ
ติดตามการดำเนินงานรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นแบบติดตามแบบมีโครงสร้าง
ตามหัวข้อที่กำหนดให้ มีทั้งหมด ดังนี้

1) แบบประเมินความสามารถของครูในการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนตาม
รูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศ
การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด
แม่ฮ่องสอน

4) แบบประเมินความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจของรูปแบบการพัฒนาระบบ
นิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัด
แม่ฮ่องสอน นำผลประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน รวมทั้ง
ผลลัพธ์สุดท้ายให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

4. นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A)

หลังจากได้รับข้อมูลย้อนกลับจากแบบประเมินทั้ง 4 ฉบับ นำผลมาวิเคราะห์และดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมตามผลการประเมิน หากผลผ่านเกณฑ์ที่กำหนดก็นำมาเป็นมาตรฐานเพื่อเป็นแนวปฏิบัติงานในครั้งต่อไป และเป็นองค์ความรู้สำหรับผู้ที่มารับงานหรือดำเนินงานต่อ หากผลที่ออกมาต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดหาวิธีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เพื่อให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยการรายงานผลการดำเนินงานรูปแบบการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บรรณานุกรม

- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. (2563). รายงานการประชุมผู้ปกครองของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. แม่ฮ่องสอน. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. แม่ฮ่องสอน. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22. (2560). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 พ.ศ.2560-2565. แม่ฮ่องสอน. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579. สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2560). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- สถาบันอุทยานแห่งการเรียนรู้. (2561). ความหมายของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem). สังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รายงานการศึกษารูปแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย 4.0. กรุงเทพฯ.
- Holgado and Penalvo (2017). Preliminary validation of the metamodel for developing learning ecosystems. In J. M. Dodero, M. S. Ibarra Sáiz, & I. Ruiz Rube (Eds.), Harrell, T.S. (2020). สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- Jessica Spencer-keys คณະ. (2020). สภาพการจัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.

- Kondratova, et al. (2017). **“Design considerations for competency functionality within a learning ecosystem.”** *Learning and collaboration technologies: Novel learning ecosystems*. Cham: Springer International Publishing.
- Rose Benedicts (2018). **สภาพการณ์จัดนิเวศการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย.** สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ.
- Weise, M. (2020). **การเรียนรู้ตลอดชีวิต.** *Long Life Learning: Preparing for Jobs that Don't Even Exist Yet*. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1. <https://www.perlego.com/book/2026849/long-life-learning-preparing-for-jobs-that-dont-even-exist-yet-pdf> ดึงขึ้น 15 ตุลาคม 2022.

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ